

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKE SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 381 — GOD. IX.

ŠIBENIK, 1. SIJEČNJA 1960.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Novogodišnji intezu Jakova Blaževića, predsjednika Izvršnog vijeća Sabora Hrvatske

OČEKUJESI PORAST PROIZVODNJE

POVODOM NOVE GITE PRDSJEDNK IZVRŠNOG VIJEĆA SABORA HRVATSU JAKOV BLAŽEVIĆ ODAZVAO SE MOLBI UREDNIŠTVA VANJSKOINFORMATIVNOG SERVISAZA LOKALNU STAMPU ODGOVORIO NA NEKOLIKO NAJAKTUELNIJIH PITANJA IZVANI ZA DSAŠNJI I PERSPEKTIVNI PRIVREDNI RAZVOJ HRVATSKE.

Tempo privrednog razvoja Jugoslavije spada među najbrže na svijetu. Druže predsjedniče, što mislite o ovogodnjem tempu privrednog razvoja Hrvatske i da li će on u 1960. godini biti brži?

— Prvenstveno bi nagao — rekao je na početku Jakov Blažević — da naš nagli prednji razvitak u posljednjih nekoliko godina moramo vezati u prvom redu za naš privredni sistem, koji se stalno razvija i svaja sve naprednije mjere, kako u stimuliranju proizvodnje, tako i u razvijanju radničkog i društvenog samoupravljanja.

Taj sistem, sa svim svojim mjerama, daje sve više pozitivne sposobnosti i mogućnosti našim privrednim organizacijama da svoju proizvodnju i sistva proizvodnje što racionalnije upotrijebe; s druge strane, i kroz samoupravljanje, društveno upravljanje i komunalni sistem — omogućili su, da se i u ekonomskoj jedinici našeg društva, sve više učvršćavaju dobivaju sve određeniju fiziološku originalnih socijalističkih formi organizacije društva: i sve više prenose različite društvene funkcije s državnih organa na širu bazu društvenih organizacija, na neposredne proizvođače i da stimuliraju učešće naših građana kroz razne forme u organizaciji proizvodnje, raspdeli sredstava i investiranju — kako u privredi, tako i u neposrednim investicijama.

S druge strane, ne smijemo gubiti iz vida ni ovo: osim investicija u različite objekte, i u tvornice, poduzeća — bilo dogradnjom ili rekonstrukcijom — obraćala se pažnja i na kadrova. I kadrovi se formiraju kroz različite forme školovanja, doškovanja i t.d. Oni zru ne samo kroz svoju izobrazbu, nego i kroz samoupravljanje. Je, rukovođenje uopće znači: polonu sposobnost i odstranjivanje ednostranosti. To drugim riječima znači, da rukovodilac nije i ne treba da bude samo direktor ili predsjednik radničkog savjeta, nego ujedno predstavnik cjelokupnog društva i društvenog interesa. Rukovodioci naših političkih i društvenih organizacija ne izoliraju se, i ne treba da se izoliraju od raznih pitanja ekonomike i privrede, već svj rad skladno povezuju s društvenopolitičkim akcijama i, prenatome, u svakoj prilici nekako jedinstveno izražavaju društveni smisao i ciljeve razvoja cjelokupnog društva.

U kojoj je privrednoj grntaj tempo bio najuočljiviji u protekloj godini?

— Najuočljiviji tempo razvoja zabilježen je u bazičkoj industriji, jer su i investicije i proizvodnja veće. To je u prvom redu odnosi na električnu energiju, crnu i obojenu metalurgiju, kemijsku industriju na proizvodnju nafte, koja savaljuje svoj snažni razvitak i kroz istraživanjima i kroz novih, za naše prilike, nerosječnih količina nafte, koja je usto i povoljno locirana.

Što mislite o tempu privrednog razvoja u našoj Republici tokom iduće godine?

— Za 1960. godinu planira se porast industrijske proizvodnje za 13 posto u odnosu na realizaciju u 1959. godini. Jasno je, da ovo povećanje zavisi od mnogo faktora, a u prvom redu od boljoj organizaciji proizvodnje i stimulativnijem sistemu nagrađivanja. Porast poljoprivredne proizvodnje predviđen je sa 14 pct.

(Nastavak na 2. stran)

Na daljnjem razvoju privrede potrebno je aktivizirati sve društvene snage

SVOJIM ČITAOCIMA I SURADNICIMA ŽELIMO SRETNU NOVU GODINU

GODINA USPJEHA

U nekoliko riječi iznijeti ono što smo o ovoj godini učinili nije lako. Još je teže u ovom uvodniku opisati sve ono čemo smo u protekloj godini bili sudionici i svjedoci. Jer rezultata ima 1959. isto kao i svake godine dosada.

Nije nam namjera nizati akcije, nove tvornice, kilometre autoputa, tone i tone proizvoda naših fabrika, tisuće novih stanova što je sve u ovoj godini učinjeno. To su svakome poznate stvari i svaki od nas nosi u sebi nešto, što je u protekloj godini učinio, a što se u ukupnom zbroju pokazuje kao rezultat, kojim se naša socijalistička zajednica ponosi kao svojim uspjehom.

No ipak nešto moramo posebno spomenuti. U 1959. godini svi ljudi naše zemlje uzeli su učešća u velikoj akciji, koja je pokazala jedinstvo i nesalomljivu snagu Jugoslavije i njezinih radnih ljudi. Širom zemlje, u svakom gradu, u svakom zaselku, školama i tvornicama, jednom rječju, u srcima svih ljudi, ove je godine proslavljen veliki jubilej, proslavljena je četrdeseta godina postojanje i borbe Komunističke partije Jugoslavije, Saveza komunističke omladine i naprednih klasnih sindikata.

I svi naši privredni i društveni uspjesi nose ove godine pečat tog jubileja. U tim uspjesima zapravo je sadržana zahvala Partiji i Titu pod čijim rukovodstvom je ostvareno ono, što danas imamo i što dalje gradimo: socijalizam, bratstvo i jedinstvo, sretan i slobodan život.

U protekloj godini postigli smo još jedan uspjeh koji sada, na kraju godine, moramo posebno spomenuti. Jugoslavenska poljoprivreda dostigla je takve prinose žitarica, da je ukupna cifra od preko 4 milijuna tona ugodno obradovala svakog Jugoslavena i svakog istinskog prijatelja Jugoslavije u čitavom svijetu. Ukidanje izvoza pšenice predviđeno za 1961. godinu moguće je ostvariti već sada. Na taj je način naša poljoprivreda stala na vlastite noge i njen uspjeh je omogućio da čitav naš privredni sistem postigne već ove godine one rezultate, koji su bili predviđeni krajem 1960. godine. I u tome mnogi od nas imaju velikog udjela.

I tako redom mogli bi nizati uspjehe koje smo protekle godine postigli. Da napomenemo samo još nešto. I ove, 1959. godine, Jugoslavija je bila, kao i uvijek dosada, u prvim redovima boraca za mir i suradnju među svim narodima i svim državama svijeta. U toj svojoj borbi mi smo stekli nove i nove prijatelje i postigli niz pobjeda. I u Novoj godini naš put na tom području je jasan: ravnopravna suradnja svih naroda, a ne samo velikih sila, treba omogućiti da se velika naučna i tehnička dostignuća ljudskog uma stave u službu čovječanstva, za njegov bolji i sretniji život. To je misao koja će našu zemlju i njeno rukovodstvo voditi u svim akcijama na vanjsko-političkoj pozornici 1960. godine.

A u tome naše državno rukovodstvo ima punu podršku svih nas. Jer mi znamo cijeniti mir, jer znamo što smo u mirnoj socijalističkoj izgradnji postigli od 1945., na ovamo.

A ti rezultati socijalističke izgradnje u Jugoslaviji bit će u nastupajućoj, 1960. godini, još veći.

Rad Savezne narodne skupštine u prošloj godini

Savezna narodna skupština imala je u ovoj godini pet sjednica: aprilsku, dvije junske, oktobarsku, novembarsku a zakazana je i sjednica za 24. decembra.

Skupštinski život je obogaćen novim formama rada: poslaničkim pitanjima na zasjedanjima domova i sjednicama odbora, novim načinom pretresanja izvještaja Saveznog izvršnog vijeća i završnih računa za prošlu godinu i značajnom »vanzakonodavnom« djelatnošću mnogih skupštinskih odbora, posebno odbora društvena sredstva. (Sada Odbor za društveni nadzor).

Na aprilskom zasjedanju, prvom u ovoj godini, usvojeni su, pored ostalog, veoma značajni zakoni iz oblasti stambenih odnosa. Novi zakoni postavili su ekonomske temelje stambenim odnosima i omogućili građanima da još neposrednije odlučuju o svim pitanjima korišćenja stanova. Istovremeno usvojeni su zakoni o stambenim zajednicama, stambenim zadrugama, Zakon o poslovnim zgradama i prostorijama i Zakon o svojini na djelovima zgrada.

U junu su održana dva zasjedanja. Na prvom Aleksandar Ranković, potpredsjednik SIV-a, podnio je izvještaj o radu Saveznog izvršnog vijeća u 1958. godini. Između ostalog, u izvještaju je rečeno da je protekla godina bila godina nove afirmacije našeg društvenog i političkog sistema. Osim toga, na ovom zasjedanju usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Općeg zakona o uređenju općina i kotara, kojim su utvrđeni principi rada i organizacije efikasnije i ekonomičnije uprave. Također je usvojen novi Carinski zakon.

Drugo junsko zasjedanje, bilo je veoma značajno. Na njemu je Mijalko Todorović, potpredsjednik SIV-a, obavijestio Skupštinu o izvanrednim rezultatima naše poljoprivredne. Poljoprivredna proizvodnja, rekao je Todorović, u ovoj godini premašila je nivo planirane proizvodnje za 1961. godinu. Zbog toga, a i zbog ostalih značajnih uspjeha u poljoprivredi, koji su došli kao plod izvanrednog zalaganja svih radnih ljudi i pravilne politike naše zemlje, u idućoj godini ne ćemo uvoziti pšenicu.

Oktobarsko zasjedanje Skupštine bilo je veoma plodno. Prije

Z. Zivković

NOVOGODIŠNJI INTERVJU JAKOVA BLAŽEVIĆA, PREDSDJEDNIKA IZVRŠNOG VIJEĆA SARA HRVATSKE

U 1960. godini očekuje se znatan porast proizvodnje u industriji i poljoprivredi

(Nastavak sa 1. strane)

Kakve su perspektive razvoja i usavršavanja sistema nagradivanja po jedinici proizvoda u Hrvatskoj i koji su najznačajniji rezultati postignuti u porastu produktivnosti rada primanjem ovog sistema?

— Osnovno je pitanje, kako funkcionira radničko samoupravljanje, kako funkcionira cjelokupan radni kolektiv i, s druge strane, koliko je u političkom, stručnom i tehničkom smislu doraslo rukovodstvo u jednom kolektivu. Prije nekoliko godina uvedeno je nagradivanje po učinku, kako individualno, tako i kolektivno, u nekim našim tvornicama. To je bio onda jedinstven slučaj u Jugoslaviji. Na osnovu postignutih rezultata činilo se, da ćemo mi taj posao nastaviti brže. Riječ je o tvornicama »Elka«, »Fotokemika«, »Rade Končar« i Tvornici parnih kotlova.

Ja se sjećam, kako je to bilo ostvareno u »Elki«, iako je to po opremi i strojevima stara tvornica, pa je savremeni tehnološki proces vrlo teško organizirati u tom smislu, da se točno vidi učinak rada pojedinca ili grupe radnika i da se prema toj količini može nagradivati. Međutim, usprkos tome, drugovi su u »Elki« s posebnim naporima, znanjem i nastojanjem učinili toliko, da je te iste godine tvornica, kako u proizvodnji, tako i u količini proizvodnje, dobro ljevala, te je povisila do 40 posto svoju proizvodnju. Što je najinteresantnije, onda je prosjek plaća bio oko 17 hiljada dinara, a bilo je to 1957. godine. Čitavo radničko samoupravljanje funkcioniralo je na drugi način nego kod starog načina rada, kad radnici kao cjelina, a ni kao pojedinci, nisu nalazili toliko stimulansa ne samo za produktivnost rada, nego i za rad i funkcioniranje radničkog savjeta.

Time se podigao interes i snisao ljudi za društvena pitanja, za pitanja poslovanja i gospodarenja, interes pojedinca išao je preko njegovog radnog mjesta, kao i čitave tvornice na ukupni efekat proizvodnje i položaj na tržištu.

Svakako je to skok naprijed. To se vidi svagdje, gdje je uveden stimulatívni način nagradivanja. Na primjer, ove godine u tvornici obuča »Franjo Goriup«, gdje je proizvodnja za prvih devet mjeseci ove godine porasla za 22 posto, a ukupna primanja

Jakov Blažević

po zaposlenom radniku za 12 posto, zatim u tvornici akumulatora »Munja«, gdje je proizvodnja porasla u istom razdoblju za 17,5 posto, a zarada po radniku za 13 posto. Vrlo dobre rezultate postigla je tvornica »Nikola Tesla«, gdje je proizvodnja po radniku porasla za 42, a primanja za 30 posto.

Posebno se ističu uspjesi postignuti na izgradnji tunela na hidroelektrani »Split«, gdje je nagradivanje po učinku uvedeno sredinom ove godine. Prije uvođenja ovog sistema nagradivanja dnevni učinak kod bušenja tunela iznosio je prosječno 6,62 m, a nakon toga 9,67 metara, ili za 46 posto više. Istodobno su zarade minera porasle za 51 posto, a isto se postiže veliki ekonomski efekat zbog znatnog ubrzanja izgradnje. Mislim da nije potrebno naglašavati, koliko je važno pustiti u pogon elektranu ra-

nije, jer je sigurno da će smanjeni troškovi izgradnje i ranija proizvodnja nesrazmjerno nadmašiti svote izdane za platnu stimulaciju.

I poljoprivredna dobra, koja su uvela ove oblike nagradivanja ostvarila su u 1958. godini porast proizvodnje za 27 posto, porast zarada po zaposlenom radniku za 15 posto, iako je ta godina bila općenito nepovoljna za urod u poljoprivredi.

Ove godine obračun po efektu rada provodi se dosada u oko 500 privrednih organizacija Hrvatske, dok se pripreme obavljaju u još većem broju organizacija svih oblasti privrede.

Cesto nailazimo na poduzeća, koja nemaju toliko stručnog i stalog kadra, koji može ovaj komplicirani posao da prouči, da organizira proizvodnju uopće i da čitavo poduzeće orijentira u novom pravcu. To više puta pre-

lazi snage pojedinog kolektiva. Šta takav kolektiv treba da radi? Pitanje je u prvom redu kvalitete i dobrog upravljanja radničkog savjeta, kao i cjelokupnog društvenog života kolektiva, njegovih organizacija; od njih treba da polazi impuls, uopćena volja i težnja. Ako ne mogu sami, vlastitim snagama to da postignu, treba da se obrate stručnim udruženjima i društveno-političkim organizacijama za pomoć, a potrebno je da koste i iskustva drugih.

Što se poduzima, da se brže osposobe radnici i službenici u našoj privredi. Kakva je općenita situacija u pogledu stručnih kadrova u Hrvatskoj?

— Iako stručnih kadrova relativno i apsolutno sada ima mnogo više, ipak u njima oskudijevamo i to počev od nižih, srednjih pa do visokokvalificiranih stručnjaka. Iz toga se najbolje vidi, koliko je naš razvijenost, naša industrijalizacija, krenula u širinu, te je nekadašnje pitanje hiperprodukcije visokokvalificiranih stručnjaka danas smiješna stvar.

Prema nekim procjenama danas u Hrvatskoj nedostaje oko 40.000 kvalificiranih radnika.

Imamo već prilično razrađenih planova izgradnje školskog prostora svih vrsta škola i već smo prišli realizaciji tih planova i iz godine u godinu dobivamo sve više školskog prostora. Međutim, nije nam samo problem da stvorimo školski prostor, opremu i škole različitih stepena i struka, nego je i pitanje, da li kroz te škole osposobljavamo ljude koji će najnovija dostignuća nauke i tehnike moći da primjene kod nas.

Bez obzira na važnost sistema nagradivanja, organizaciju i sl., ako nema moderne tehnike, ne može se ići bitnije naprijed, dolazi do zaostajanja, a zaostajanje se odražava naročito na polju na kojem se mi borimo, a koje je vezano u iz politički karakter: da izborimo mjesto u svjetskoj razmjeni, kako to imaju industrijski razvijene zemlje. Ako to mjesto izborimo, jasno je da smo uvrstili svoju ekonomiku, aktivnost, političku nezavisnost i društveni sistem.

Na posljednjim savjetovanjima više puta je naglašeno, da će se u narednom periodu još veća pažnja obratiti privredno nerazvijenim područjima. Koji su to krajevi i kakvi se objekti

ti privredne djelatnosti predviđaju u tim područjima?

— U okvirima Jugoslavije prišlo se u širim razmjerima osiguravanju sredstava za stvaranje boljih uvjeta u krajevima, koji su tradicionalno bili privredno nerazvijeni i to ne samo u prednim krajevima nego i republikama. Kroz to investiranje daje čitava zajednica, ogleda se društveno i političko jedinstvo našeg naroda, manifestira se jedna svijest, da od naše cjelokupne snage zavisi razmak u svakom pogledu.

Za 1960. godinu riješeno da Federacija dade stanovita sredstva za nerazvijena područja, koja će se uz sredstva republika i kotara ulagati za brži razvoj onih privrednih grana kojema su najbolje uvjete za razvoj u tim područjima.

Kod nas ima dosta nerazvijenih područja i to osobito u krajevima, koji su masovno ljevali u NOB-i, kao što su: Srijem, Banija, Lik, Dalmatska Zagora i jadranski otoci. Sredstva investirat će se u proizvodnju, koja bi se temeljila prirodnom bogatstvom, pose na drvetu. Gradilo bi se, ono što u gradnji, tvornice španel-ploča, iverica, namija i celuloza — dakle objekti koje omogućiti zaposlenje većeg broja radne snage. S druge strane narodni odbori predlažu rad na novih kapaciteta i na industrije: pamučne prece u Glini, celtkanine u Sluniku, taže u Imotskom, konje u Gračacu i t.d.

Na području otoka i u drugim područjima uopće nastojivo-

uvjete za brzi razvoj turizma i ugostiteljstva. Tu smo u vrlo kratkom vremenu priučili, jer smo izradili vodoopskrbu, elektrifikaciju, aobračaja, i planovi iz po- tih godina djelomično su realizirani. U 1960. godini će se u vodovod na Cresu i u narednom periodu također u Dubrovniku, Korčuli, i Benkovcu. U planu je i efikasija zadarskih otoka, gdje dalekovoda za Pag, i Korčule na elektroenergetski sistem, poboljšanje saobraćaja, izgradnja turističkih objekata i t.d.

— Izvor brzog razvoja otvori se u inicijativi i organiziranim akcijama samih radnika, komuna i lokalnih vlasti. Biro za posredovanje u raznim pozajmicama samo u prvih 10 mjesecima prošle godine izdalo je ukupno 999 milijuna otkupa 6.284 radna mjesta od čega žene 5.537 novih radnih mjesta. Prosječno je za jedno radno mjesto utrošeno 157.542 dinara. S tim su uvelom iskorištena proširenje postojećih kapaciteta, uglavnom tekstilne industrije, konfekcije, zatim za razvoj i t.d.

— U prošlosti ljudi zaposlili i aktivno mijenjajući istodobno svoje živote i sudjelujući u graditeljski, u izgradnji ekonomike i razvijanju političkih formi društvenog i političkog upravljanja, te kolektivnog sistema — rekao je u našem intervjuu Jakov Blažević, predsjednik Izvršnog vijeća Hrvatske.

Prošireni plen Kotarskog odbora SSRN

Potrebne veća širina u radu organizacija Socijalističkog saveza

Proširenom plenarom Kotarskog odbora SSRN razgovorili su sekretari općinskih i kotarskih odbora o proširenju i jačanju Kotarskog odbora i o njegovom radu.

Prošireni plenar Kotarskog odbora SSRN održan je u kotarskoj općini u četvrtak, 27. prosinca, u prostorijama Kotarskog odbora. Na plenaru su prisutni bili članovi Kotarskog odbora i predstavnici općinskih odbora. Plenar je otvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u prošlosti bio vrlo aktivan i da je u prošlosti mnogo učinio za razvoj Kotarske općine. Plenar je zatvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u narednom periodu još veća pažnja obratiti privredno nerazvijenim područjima. Koji su to krajevi i kakvi se objekti

Proširenom plenarom Kotarskog odbora SSRN razgovorili su sekretari općinskih i kotarskih odbora o proširenju i jačanju Kotarskog odbora i o njegovom radu. Plenar je otvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u prošlosti bio vrlo aktivan i da je u prošlosti mnogo učinio za razvoj Kotarske općine. Plenar je zatvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u narednom periodu još veća pažnja obratiti privredno nerazvijenim područjima. Koji su to krajevi i kakvi se objekti

Dalje je naglazio društveno kretanje i sve veću širinu u radu organizacija Kotarski odbor je u potpunosti aktivno učestvovao u radu organizacija i društvenog upravljanja i političke organizacije i t.d. Nedostatak u većem broju organa pro-radivali materijala i što je baš bilo pojava nesagledljive kretnosti i mjera budućnosti. Medutim, aktivnost organizacija raznih posebno komunalnih i od ranijih. U posljednjem godinu u radu na izdaci- ma članovi oko 300 hiljada dobrih sati, a doprinosa 78 milijuna dinara. Organizacija posebno je važna, što je do nje drama u kojima je dohodak

polavi stanovnika najmanji. To govori da među stanovništvom postoje snage koje se pravi- vno organizacijom mogu pokrenuti na rješavanje nekih zajedničkih problema.

U ovom plenumu bilo je riječi o radu drugih društvenih i političkih organizacija, pa je posebno naglašeno da je omladina nasno ispunila svoj zadatak uvođenjem na raznim akcijama lokalnog i šireg značaja. U organizacijama žena se također u posljednje vrijeme počelo više raditi na razvijanju raznih djelatnosti specifičnih za žene, ali koje opravdana nastojanja da se uključuje u sve oblike društvenog, privrednog i upravnog života. Isto tako je rečeno da su velike rezultate, a naročito u ovoj jubilarnoj godini postigle organizacije Saveza boraca. Posebno je naglašeno da se uvođenjem u sve oblike društvenog, privrednog i upravnog života. Isto tako je rečeno da su velike rezultate, a naročito u ovoj jubilarnoj godini postigle organizacije Saveza boraca. Posebno je naglašeno da se uvođenjem u sve oblike društvenog, privrednog i upravnog života. Isto tako je rečeno da su velike rezultate, a naročito u ovoj jubilarnoj godini postigle organizacije Saveza boraca.

Proširenom plenarom Kotarskog odbora SSRN razgovorili su sekretari općinskih i kotarskih odbora o proširenju i jačanju Kotarskog odbora i o njegovom radu. Plenar je otvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u prošlosti bio vrlo aktivan i da je u prošlosti mnogo učinio za razvoj Kotarske općine. Plenar je zatvoren riječima predsjednika Kotarskog odbora, koji je naglasio da je Kotarski odbor u narednom periodu još veća pažnja obratiti privredno nerazvijenim područjima. Koji su to krajevi i kakvi se objekti

U nastavku rada diskutirali su o nekim aktuelnim pitanjima organizacija Socijalističkog saveza.

MIR SOLAJA smatra, da bi se jednom trebalo poduzeti ozbiljne mjere u cilju rješavanja problema članarine. Ubrana članarina morali bi solidnij (Nastavak na 4. strani)

DJELO AVNOJ-a

UOČI OSLOBODENJA

U toku 1944. i 1945. godine članovi AVNOJ-a i Nacionalnog komiteta boravili su stalno na terenu, svaki u svojim krajevima, a nekoliko članova Predsjedništva i Nacionalnog komiteta bili su, uglavnom, uvijek na okupu, zajedno s Vrhovnim štabom i drugom Titom, pa je na taj način osiguran i kontinuiran rad u centru i dobre veze s NOO-ima na teritoriju čitave zemlje.

U arhivima postoje dokumenti koji govore o tom neprekidnom i povezanom radu jednog predsjedništva Narodne skupštine i jedne narodne vlade u toku vodenja rata.

Pored brige o ekonomici i porušenju zemlji i o nasušnim potrebama prehrane i vodenja rata, iz dokumenata se vidi i ostali rad. Samo letimičan pregled dokumenata koji nam prvi put dođu do ruku, svjedoče o tome.

Aktuelan zadatak bio je, na primjer, donošenje pravilnika o radu Državnih komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača. Ovaj pravilnik propisao je Nacionalni komitet i odmah je organiziran rad, pa je već polovicom 1944. godine u svima narodno-oslobodilačkim odborima sakupljen detaljan materijal i osigurano sačuvanje dokaza za besprimjerne zločine koji su izvršeni nad našim narodima. Odmah su osnovane komisije u pojedinim krajevima, koje su vršile saslušanja svjedoka i prikupljanje raznih drugih dokaza i dokumenata. Komisije su počele u nekim krajevima izdavat saopćenja o zločinima. Takav je slučaj bio u Hrvatskoj, gdje su u posebnim saopćenjima Komisije za Hrvatsku utvrdile i

objavljeni svi zločini, o kojima su komisije uspjele prikupiti podatke.

Tako imamo niz drugih odluka i poslova sve od odluke Nacionalnog komiteta, da se osnuje Državni statistički ured, pa do osnivanja Zavoda za snabdijevanje ne samo centralnog nego i u pojedinim krajevima Jugoslavije. Poduzeta je također široka akcija za suzbijanje nepismenosti i ova akcija je, kao što je poznato, već u toku rata obuhvatila sve oslobođene krajeve. Prosvjetni odsjek AVNOJ-a prikupljao je podatke o broju školske djece, o školskim zgradama, o otvorenim školama, i o učiteljskim kadrovima. Isto tako prikupljeni su podaci o odraslim nepismenicima, a naročito o djeci izbjeglica iz drugih krajeva kao i odraslim nepismenim izbjeglicama. Naređeno je svima Narodno-oslobodilačkim odborima što skorije otvaranje škola. U uputama za osnivanje tečajeva za nepismene, izbor predavača, u pisu u tečajeva, osiguranje prostora i izvještajna služba o uspješnosti akcije suzbijanja nepismenosti.

Ne samo u tom periodu nego i prije toga počeli su djelovati prvi diplomati nove Jugoslavije. Tako je još prije upečena nota Saveznicima s dokumentima o djelovanju četnika Draže Mihajlovića u IV. i V. ofenzivi. Ova nota dokumentirana originalnim podacima i dokazima raskrinkala je radnju Draže Mihajlovića do kraja. Ovom je notom odgovoreno na izjavu kralja Petra koju je dao listu »Sunday Dispatch«, a u kojoj je lažno prikazivao situaciju i vođenje borbe u Jugoslaviji. Nacionalni komitet

je u toj noti predložio da se u Jugoslaviju uputi posebna komisija da utvrdi da kralj Petar iznosi neistine.

U to vrijeme su mnoga sela zapadne Bosne bila sjedišta AVNOJ-a jer su pokreti bili stalni, s dužim boravkom u Drvaru i nekim drugim mjestima. Poslije pokreta na Vis rad je nastavljen sve do odlaska u Beograd, po oslobodjenju glavnog grada naše zemlje.

Mjesec dana poslije oslobođenja Beograda održana je sjednica Predsjedništva AVNOJ-a (21. XI. 1944. godine) na kojoj je na prijedlog druga Tita donesena odluka o amnestiji lica koja su sudjelovala u četničkim, zatim hrvatskim i slovenskim domobranskim jedinicama, a koji nisu počinili zločine plačke, ubojstva, paljenja, silovanja i t.d. Ta amnestija bila je samo znak organizirane vlasti i snage oslobodilačkog pokreta. Još u toku rata i okupacije naša se narodna vlast osjećala tako snažnom, da daje amnestiju onim od neprijatelja zavedenim i nesvjесnim ljudima, koji nisu vršili zločine.

Na toj sjednici Predsjedništva donesena je odluka i o prelasku neprijateljske imovine u državnu svojinu. Određena je osnova nastave u školama i utvrđeni nastavni programi posebno za svaku školu i svaki razred.

Mnogi su još dokumenti sačuvani u arhivima o radu Predsjedništva AVNOJ-a i Nacionalnog komiteta u oslobođenom Beogradu. Značajan je dokument odluka kojom je uređen položaj Slovenaca i Hrvata iz novo oslobodjenih krajeva Slovenskog Primorja, Istre i otoka, te su oni proglašeni, ma gdje se nalazili,

jugoslavenskim građanima, državljanima Jugoslavije, jer su ovi krajevi zakonito pripojeni Jugoslaviji odlukama iz 1943. godine.

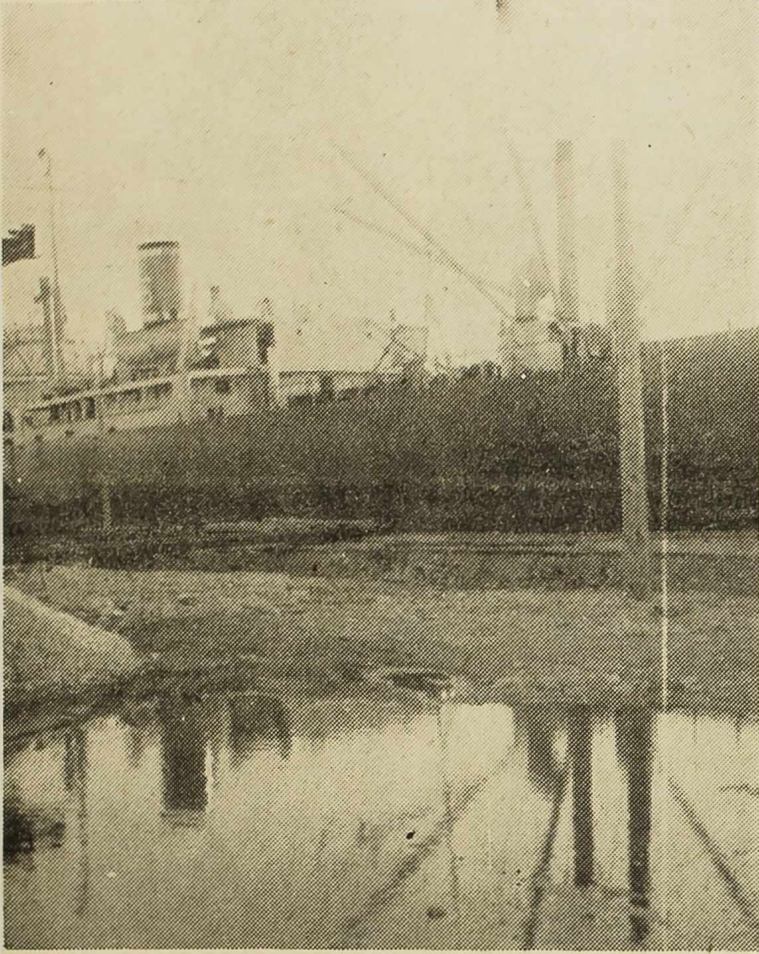
Naše vrhovno rukovodstvo bavilo se tada već u slobodnom Beogradu poslovima kao svaka druga vlada u svojoj zemlji. Veći dio Jugoslavije bio je definitivno oslobođen i neprijatelj slijetan na sjever, gdje su se još vodile teške borbe. Ali to nije smetalo da se naša nova narodna vlast bavi i najsitnijim brigama, pa je 2. veljače 1945. godine donesena na primjer, i odluka o obaveznom dostavljanju štampanih primjeraka svih knjiga i novina za snabdijevanje biblioteka u zemlji. I ova na oko sitna ali za svaku kulturnu zemlju vrlo važna odluka, provedena je u djelo još dok su se vodile borbe.

Rad AVNOJ-a i Nacionalnog komiteta u Beogradu, uoči oslobodjenja, karakterizira potpuno redovno odvijanje poslova svih resora, kao što je to bio slučaj tada i u drugim glavnim gradovima. U Beograd je stizalo iz čitave zemlje sve više kadrova svih struka. Stizali su mnogi vijenčnici AVNOJ-a na savjetovanja i sjednice Predsjedništva i mnogi su tada ponovno susreli druga Tita, stisli mu ruku i čestitali konačno oslobodjenje zemlje i ispunjenje njegovih riječi, izrečenih prilikom zaključenja Drugog zasjedanja AVNOJ-a s govorničke tribine u Jajcu.

Do viđenja, drugovi, u Beogradu. . .

(Svršetak)
Mahmud Konjhodžić

„SLOBODNA PLOVIDBA“ U PERSPEKTIVI

»Subićevac«

Osnivanju prekomorske plovidbe u Šibeniku pristupilo se relativno dosta kasno. Kažemo kasno, jer u vrijeme osnivanja ovog poduzeća već su bila iscrpljena sva sredstva raspisana u toku 1956/57. za novogradnje pa se iz sredstava općeg investicionog fonda nisu mogla naknadno dobiti nova sredstva za novoosnovana poduzeća. S druge strane izvršena je bila i decentralizacija trgovačke mornarice — novoosnovana poduzeća tom decentralizacijom dobila su svoje određene forme i mjesto u organizaciji pomorske privrede uopće. Pod takvim okolnostima novoosnovano poduzeće u Šibeniku našlo se u nezavidnom položaju u pogledu izvora za osiguranje svojih osnovnih sredstava, konkretno za nabavku brodova.

Nakon dosta lutanja, subjektivnih i objektivnih teškoća, pronađena je forma za nabavu jednog inozemnog kredita za kupnju prvih plovnih jedinica. Nakon dvije godine sistematskog i upornog rada ta su sredstva osigurana.

Pri osiguranju ovih sredstava novoosnovanom poduzeću u Šibeniku posebnu pomoć pružila su Jugoslavenska poduzeća iz Beograda »Progres« i »Jugoagent«. Ta su poduzeća svojim kadrom i sredstvima najspremnije podržala naše mlado poduzeće i može se slobodno reći, a to i treba kazati — tom nesebičnom pomoći omogućili nabavku prvih plovnih

jedinica i konstituiranje poduzeća u Šibeniku.

Pod takvim uvjetima »Slobodna plovidba« nabavila je do sada slijedeće jedinice: »Subićevac«, »Promina«, »Bor« i »Sljeme« s ukupno 42.384 tona nosivosti.

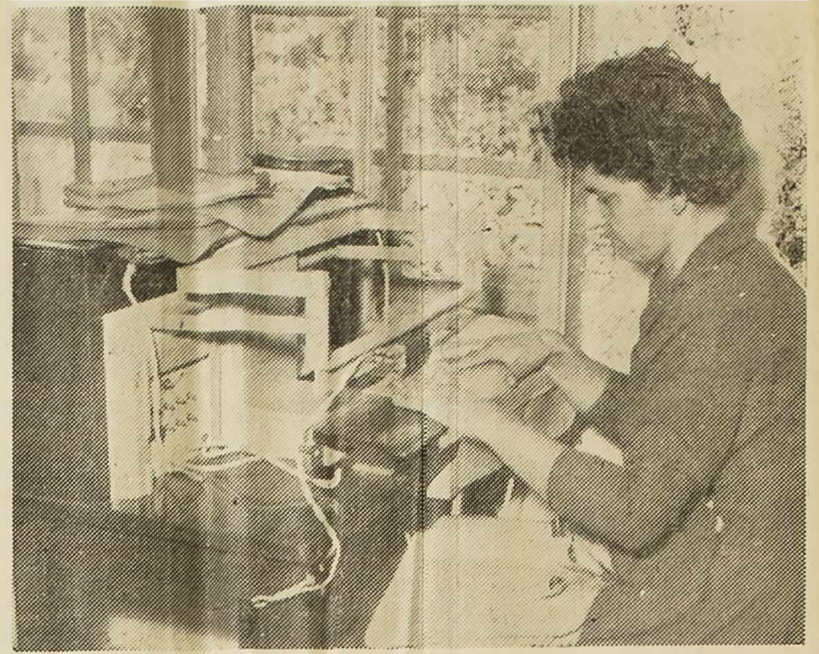
Ti brodovi čine solidan temelj za poslovni start i naše poduzeće može danas s povjerenjem gledati u budućnost.

Od navedena četiri broda »Subićevac« i »Promina« preuzeti su u četvrtom kvartalu 1959. godine, dok će se »Bor« i »Sljeme« preuzeti u toku siječnja 1960. godine.

Kada govorimo o perspektivi razvoja prekomorskog poduzeća u Šibeniku moramo naglasiti, da se on mora sagledavati u sklopu razvoja trgovačke flote FNRJ uopće, a ti uvjeti prema planu razvoja naše trgovačke mornarice pružit će našem poduzeću pod jednakim uvjetima i jednake mogućnosti za razvoj, koji se već danas može sagledati za određeni period. Tako, na primjer, narednim petogodišnjim planom predviđat će se znatnija sredstva u općem investicionom fondu za obnovu i povećanje tonaže naše trgovačke mornarice. U sklopu tih mogućnosti naše poduzeće je osiguralo kapacitete za izgradnju sedam novih jedinica ukupne tonaže od oko 70.000 tona. To bi bili najsavremeniji brodovi, sposobni da obavljaju najrazličitije plovidbene zadatke. Poduzeće, pored toga, vodi pregovore za nabavku nekih motornih jedinica iz druge ruke. Ukoliko bi se sve te mogućnosti uspješno savladale, naše bi mlado poduzeće u jednom periodu od oko 5—6 godina raspolagalo ukupnom tramperskom tonažom od oko 150.000 tona.

Očito je, međutim, da su sve te mogućnosti vezane za prethodno savladavanje nekih subjektivnih faktora unutar naše komune. Šibensko prekomorsko poduzeće, ma da je uspješno startalo i u neku ruku osiguralo osnovne uvjete za svoj daljnji razvitak, ipak se nalazi pred nekim naoko veoma sitnim problemima, ali problemima, koji pred »Slobodnom plovidbom« kao novoosnovanim poduzećem stoje kao najteži problemi. Svi objektivni uvjeti o kojima je bilo riječi, a koji su povoljni za daljnji razvoj poduzeća — očito je da mogu biti s uspjehom korišteni ukoliko organiziranje poduzeća bude na visini, da te nabavke objektivno iskorišti. Međutim, baš tu stvari ne stoje dobro. Glavni problem s kojim se poduzeće sukobljava je kadrovsko pitanje. Međutim i taj problem ne postavlja se u tom pravcu, da je nemoguće namaknuti potrebne kadrove, već više u pomanjkanju sredstava za osiguranje potrebnog kadra. Ne treba, naime, gubiti iz vida, da su prve jedinice nabavljene iz sredstava inozemnog kredita na veoma kratki rok od 3—4 godine. Poduzeću su potrebna obrtna sredstva od preko 150 milijuna dinara, a ono je iz lokalnih fondova dobilo svega 40 milijuna. Poduzeće nije u stanju da na vrijeme stvori vlastita sredstva za uspješno vođenje kadrovske politike. To je danas osnovno pitanje koje najhitnije traži svoje rješenje.

Nama se čini, da bi šibenska komuna morala primijeniti praksu drugih primorskih komunaa, u kojima se u rješavanju takvih problema angažiraju sva jača privredna poduzeća i udruženim snagama rješavaju poneki problemi hitni za razvoj pomorske privrede komune. Šibenik je dobio svoje pomorsko poduzeće i od Šibenika kao cjeline danas zavisi tempo i obujam razvoja pomorske privrede u Šibeniku.

»Dalmacija plastika« Drniš - izrada torbica

„Dalmacija plastika“

VELIKE MOGUĆNOSTI

Drniš, mali grad u Dalmatinskoj Zagori, odavno poznat po rudnicima boksita i mrkog ugljena, uskoro će biti poznat još po jednoj grani privrede. Riječ je o »Dalmaciji plastici«, poduzeću za preradu i pripremu plastičnih masa, koje postoji tek 6 mjeseci, a već sada se može nazrijeti njegova velika ekonomska korist. »Dalmacija plastika« će znatno uvećati bruto produkt i vrijednost proizvodnje Drniške komune. Počevši probnu proizvodnju s 13 radnika, a ovaj kraj, u kojem se konstantno pojavljuje višak radne snage, već sada 106 članova toga poduzeća predstavlja mnogo. Međutim, u bliskoj perspektivi, za njeseć dva, proširit će se proizvodnja. Predviđa se, da će još 30 novih radnika dobiti svoja radna mjesta. Oni će ne samo povećati proizvodnju postojećih artikala, već istovremeno početi prvi put u našoj zemlji, široku proizvodnju sanitarnih pločica od polystirola za oblaganje zidova.

Dosad poduzeće osjeća teškoće zbog nedostatka dovoljnog broja kvalificiranih i visokokvalificiranih radnika, jer ljudi koji su zaposleni u »Dalmaciji plastici« predstavljali su do neavno dobre radnike, ali bez potrebne stručnosti. Međutim, praleono s razvijanjem proizvodnje posvećuje se velika pažnja stručnom osposobljavanju radnika. I ne samo njih. Poduzeće z preradu i primjenu plastičnih masa u Drnišu stipendira već staoit broj studenata i uskoro će jezini prvi stipendist inženjer zauzeti svoje mjesto u pogonu.

»Dalmacija plastika« proizvodi obuću, torbe i vrh ukusnu konfekciju. Poduzeće već sa-

da sposobno da proizvodi dnevno 1.000 pari cipela i nekoliko stotina torbica. Za plasiranje svojih proizvoda, »Dalmacija plastika« ima sklopljene ugovore s vodećim industrijskim poduzećima u Zagrebu u visini od 80 milijuna dinara. Za zagrebačko poduzeće »Karbon« počela je masovnu proizvodnju praktičnih kutija za ljepilo. U svojoj dobro opremljenoj mehaničkoj radionici sami su izradili svu instalaciju, a sada rade na strojevima za uštrcavanje manjeg kapaciteta.

Bilo bi, međutim, vrlo jednostrano govoriti o »Dalmaciji plastici« samo kroz prizmu njezinih proizvoda. To je, nema sumnje, najveći uspjeh kolektiva, njegova osnovna i najvažnija briga. Ali, ne i jedina. U tom poduzeću postoji još jedan oblik aktivnosti ljudi. To je najjednostavnije rečeno — briga za ljude. Ono uskoro uvodi društvenu prehranu, a već sada svaki radnik i radnica ima na radu ukusno plavo radno odijelo, po kojem ih svi raspoznaju u mjestu.

Prva je impresija posjetioca »Dalmacija plastici«, da su tu pretežno mladi ljudi, od običnog radnika do rukovodilaca. Omladina predstavlja više od polovice kolektiva. Kao što je obično, mladići i djevojke su nosioci radnog elana i svih društvenih aktivnosti u poduzeću.

Svaki dan rada u »Dalmaciji plastici« donosi nove uspjehe i nova iskustva kolektivu. Plastične mase pružaju izvanredno široke mogućnosti za obradu u raznim oblicima i kolektiv tog najmlađeg drniškog poduzeća stalo proširuje asortiman svojih proizvoda. (c)

TVORNICA VIJAKA U KNINU

Kninski milijarder

Tvornica vijaka — piše nad vratima, u luku, plavim slovima na mrežastoj osnovi. Ubrava se među najmlada industrijska poduzeća ove komune na tromedi.

Tek joj je pet godina. Ipak jubilejčić, iako se ne slavi. Treba pričekati još toliko vremena, a o desetogodišnjici rada, drugačije ćemo se razgovarati. To kaže svatko, a tvornički radnik pogotovu.

Pa ipak, trebalo bi nešto reći o polovici jubileja, jer put koji je pređen zahtijeva izvjestan osvrt. Najprije trnovit, pa sve bolji, do danas, kad je zbilja dobro krenulo i kad se zahuktalo do takve mjere, da radnik često prelaz rukom preko čela i uklanja graške znojka, kad pomišlja kako da zadovolji toliku potražnju.

U svakom slučaju, sa zadovoljstvom se mora reći, da se prilično daleko otišlo u dosadašnjem razvitku tvornice. Još da nije bilo toliko zapreka koje su se povremeno pojavljivale.

Sjeća se radnik kamena temeljca, izgradnje hale, lužare i upravne zgrade, podizanja ograde, travnjaka i cvjetnjaka. I dolaska prvih strojeva i toga kako su neki zakašnjavali i muke dok se strojni park kompletirao. I probnog pogona, preuranjenog ili stvarnog, to sad nije mnogo važno, i minijaturene produkcije i psovi na lošu sirovinu i glavobolje zbog alatnice malog kapaciteta. I onog tehničkog direktora, koji je preko devet gora i planina »rukovodio« procesom proizvodnje, te drugih porođajnih muka i početnih neuspjeha.

Isto tako sjeća se radnik radosti kad je ono bio izabran prvi radnički savjet i kako je ubrzo, radnički organ upravljanja donio značajnu odluku: »Neka sve stane što je do sada ometalo razvitak fabrike. Samo neka strojevi rade.« I tako je stavio u zadatak mladim tehničarima i svima radnicima, da otvoreno pogledaju u oči situaciji, koja nije bila ružičasta i naredio im, da napregnu sve svoje snage, kako bi tvornici dali novi kurs.

To je bilo drugo rananje tvornice. Veliko i značajno. I otada počinje njezin uspon i njezin rast.

S tvornicom su rasli i kadrovi, koji su učinili čudo. No, ovi ljudi su skromni. Ne vole da se o njima govori. Oni su samo vršili svoju dužnost.

Grafikoni i statistički poda-

ci pokazuju stalan porast proizvodnje iz godine u godinu. Ali ova 1959. gođina osvjetlala je obraz. Proizvedeno je toliko, kao nikad dosad i zaradeno kao nikad dosad. Preko jedne milijarde.

Tvornica vijaka je prvi milijarder u kninskoj komuni. Čuješ li, druže s polačkog kamenjara i mokropoljske oranice, je li ti jasno što je to milijarda?

Mnogima to nije jasno, Ali zaraditi je, to nije jednostavan posao. A proizvesti toliko robe, toliko tona, za toliku vrijednost, dakako, je još teže. Čuli smo za milijunare, odgovaraju Plavanjci, Radljevačani i Podinarci, pa i za neke milijardere, tamo preko oceana, ali, da će se i ovdje kod nas naći milijarder, izgledalo nam je kao neverojatno.

Pih! jedna milijarda, smješka se TVK-ovci u plavim kombinizonima. Bit će toga još. Samo ćete vidjeti.

— Kad mi pročistimo s onim našim uskim grlima i kad mi još...

A to još znači kuje se veliki plan. Sila ogromna. Za veliku tvornicu ogromnog kapaciteta. Kad budu kapale milijarde kao od šale.

To će biti treće rananje kninske tvornice.

— Tome ćemo kumovati svi, kaže Otonjci, Prevješani i Markočevići.

Ako se slučajno navratite u kancelariju komercijalnog odjeljenja tvornice, na stolu odgovornog službenika, naći ćete korespondenciju na raznim stranim jezicima, čak pisanu onim čudnovatim arapskim znakovima, što znači da je Tvornica vijaka dobro zakoračila na strana tržišta. A da vam se pokaže spisak potrošača kninske vijčane robe u našoj zemlji, uvjerali bi se da je veoma dug.

Znale li, da oni autobomili, koje proizvode naše fabrike imaju ugrađene vijke i matice proizvedene u Kninu. Znaite li, da naša brodogradilišta kad proslavljaju porinuce novih brodova, prilikom udara bocom o pramac, da šampanjac dobro pokvasi usrađeni proizvod što nosi oznaku TVK.

»Rade Končar« je velika i renomirana tvornica elektroindustrije, a na njihovim proizvodima kninski vijak je našao odgovarajuće mjesto, i, da ne duljimo mnogo, takvih pri mjera ima dosta.

Nestaju posljednji dani 1959.

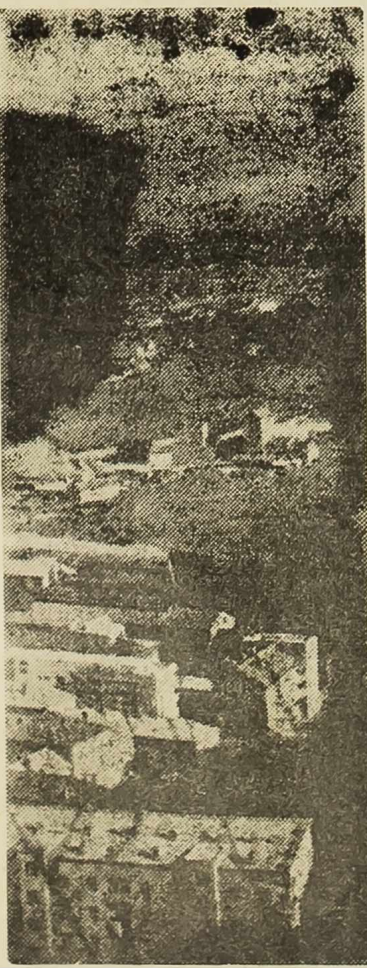
godine. Snažno bruje strojevi u hali Tvornice vijaka. Prije vremena je izvršen godišnji plan i sad već čekićaju za novu godinu. Svake sekunde izlijeću vijci kao meci. Pri udaru o stijenke limene kutije zveče specifičnim metalnim zvukom.

U rojenju čeličnih proizvoda natječe se stroj sa strojem. Radnik s radnikom i smjena sa smjenom.

Po danu sunce, po noći neon, ali hala je uvijek bogato zasićena zagušnim klopota-njem mašina, koje presuju na hladno. U alatnici zvrndaju drebanci, šište brusilice, zuje pile i udaraju zračne preše.

Uoči Nove godine zastave na tvorničkim jarbolima i silno veselje u kolektivu.

Nova godina na pragu i nove perspektive na pomolu ove tvornice, čiji kvalitetni proizvodi prenose ime ovog grada širom zemlje i van nje jednako kao i trud vrijednih kninskih metalaca. (m)

Plenun Kotarskog odbora SSRN

(Nastavak s 2. strane) organizirati, pa se ođna ne će dogoditi da nam taj problem oduzima mnogo vremena na našim sastancima.

PERO TANJGA jeznio neke od uspjeha koje su čnovi SSRN na području kninskopćine postigli u Komunalni izgradnji. Međutim, mi nismo spjeli da te ljude organizaciono okupimo i da im objasnimo vžnost spoujavanja obaveza prema svojoj organizaciji. Pored toga, on smatra da je potrebnobolje rasporediti kadrove na tenu u pogledu zaduženja organizacijama Socijalističkog aveza.

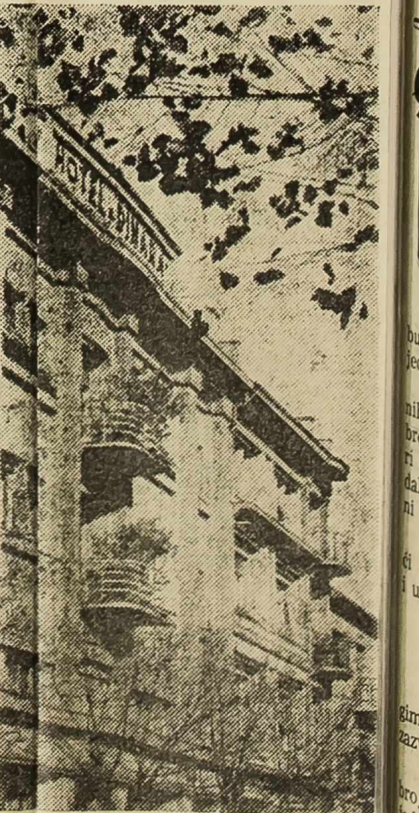
IGNJATIJE LAIĆ također iznosi teškoće oko sakupljanja članarine što predavlja problem i na skradinjsj općini. Međutim, on smatra e se aktivnost organizacija SSRNi njenih članova ne bi treba ocjenjivati prema postotku u'ane članarine.

MILIVOJ MRAAK je govorio o nekim problemima sakupljanja članarine u Šibeniku, pa je predložio da s'izradi godišnji raspored sakupljanja članarine za pojedine društvo - političke organizacije.

SAVA LALIĆ aže, da bi trebalo više aktivsti i sistema u radu, pa će se članarina bolje ubirati. Govorećo ideološko-političkom odgoju članova SSRN, on je naglasio e se nije mnogo postiglo na preavanju kongresnih materijala.

MILAN BIJLIĆ je, između ostalog, rekao, da se politička aktivnost u nam mjestima ne može ni zamijti bez aktivnosti

organizacija socijalističkog saveza. Kad se to ima u vidu, onda se normalno postavlja i pitanje kakva je aktivnost članova SK u organizacijama SSRN. U svom političkom djelovanju naše organizacije moraju članstvu objasniti pojedine mjere, što ih donose narodni odbori i druge instiucije.

Pogled na Knin

Nakon pomorske nesreće kod Rijeke

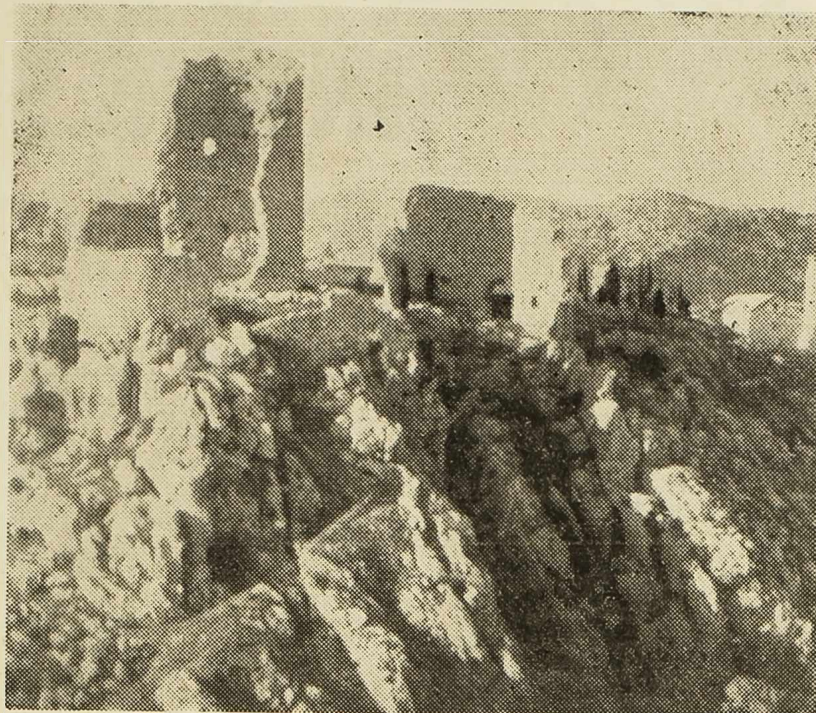
Sahranjena četvorica nastradalih mornara

Svečana sahrana četvorice nastradalih pomoraca s potonulog broda Obalne plovidbe »Sibeničnik«, »Igrane« obavljena je u nedjelju u njihovim rodnim mjestima. 42 - godišnji Petar Grubelić, uhar, sahranjen je u Prvici Seurinama, 23 - godišnji Petar Avić, kormilar, u Betini, 30 - godišnji Bogomir Štropol, časnik vojske, u Jezerima, dok je 49 - godišnji Ivan Tudorović, kormilar, sahranjen u Nevidanima na otoku Otok. Sahrani su, pored rodbine nastradalih, prisustvovali predstavnici vlasti i pomorske privrede, te brojni mještani. Na grobove poginulih mornara položeni su mnogobrojni vijenci.

Broj »Igrane«, koji je s teretom pirita isplovio u četvrtak 24. rujna iz Bakra prema Rijeci, bio je zahvaćen nevremenom s jakim olujnim vjetrovima. Uslijed velike težine tereta brod se nedavno nagruo i za kratko vrijeme potonuo nedaleko kostrunjske obale. Od trinaest članova posade spašena su svega šestorica, od kojih su Ivan Benić i Juraj Vukman zadržani na liječenju u riječkoj bolnici. Prema počećnjim informacijama još se uvijek traga za trojicom nestalih mornara. To su Vinko Vudrag iz Sibenika, Dražo Ježina iz Murara i Sime Zanze iz Prvice Luke. Prva novčana pošiljka od 100 tisuća dinara, koju je dostavio centralni odbor sindikata pomoraca iz Rijeke dodijelit će se podicama nastradalih mornara, dok će materijalnu pomoć također dati NO općine Sibenik, Obalna plovidba i privredne organizacije Sibenika. Udruženje pomoraca Jugošlavije doznačilo je iznos od 200 hiljada dinara.

Povodom ove teške nesreće i aktnute su zastave na pola kolca na svim brodovima koji su se nalazili u šibenskoj luci, kao i na javnim ustanovama u gradu.

Drniš u prošlosti

Gradina u Drnišu

Drniš je još u dalekoj prošlosti bio poznat kao važno vojničko uporište. Po Evliji Čelebiji, turskom putopiscu, koji je na svojim putovanjima dospio u Drniš, Aleksandar Makedonski je tu u osvajačkim pohodima na zapad stacionirao svoje čete i sagradio nekoliko karaula.

Današnje ime tog gradića dolazi od perzijskih riječi »der« i »niš«, koje u slobodnom prijevodu znače »vrata polja«. U rimsko doba zvao se Sidonium. Jedan veći rimski pothvat na Balkanskom poluotoku u prvoj polovici I. stoljeća pr. n. e. u vezi s građanskim ratom između Cezara i Pompeja odigrao se u Sidoniju - Drnišu. Gradanski je rat jako uzdrmao Ilirska plemena. Ona su većinom prišla Pompeju, ali primorski gradovi, koji su dijelom već imali pravo kolonija, bili su na Cezarovoj strani. Pošto je pobijedio Pompeja kod Farsala, Cezar je namjeravao pokoriti najprije Ilirska plemena, a zatim napasti dačkog kralja Burebistu. Protiv Dalmata je poslao svoga legata Gabinija, koga su oni pobijedili blizu Sidonijuma (Drniša).

U kasnijoj hrvatskoj povijesti, potkraj XII. i na početku XIII. stoljeća, kada se počinje organizirano vladanje moćnih porodica, koje se na svojim posjedima ponašaju poput malih dinasta, cetinski knezovi, kasniji Nelepići zagospodare krajem oko srednje Krke. Za vrijeme njihove vladavine, 1330. godine, sazidana je drniška Gradina. Jedan od Nelepića, Nelipac iz bratstva Svačića, sagradio je 1333. godine gradove Kamičac i Ključić, čije zidine još postoje na ušću Čikole u Krku. Ime Nelepića uz Drniš spominje se posljednji put 1445. godine.

Turci su došli na područje današnje Drniške općine 1520. godine. Građe najprije »drveni« Drniš, a oko 1600. godine počeli su intenzivno zidati u Drnišu, koji zovu Malo Sarajevo. Izloženi stalnim borbama, Turci su na putu ulazili u Drniš i isto toliko puta ga napuštali. Godine 1683. oslobodio ga je definitivno od turske vlasti serdar Nakić. Neki mletački kroničar bilježi, da je ondašnji Drniš imao oko 20.000 stanovnika, što je pod opravdanom sumnjom, kao i podatak, da je paša Tekelija, kada je polazio na osvajanje Sibenika, pod Drnišom okupio oko 40 tisuća vojnika.

Iz turskih vremena do danas je sačuvan samo minaret, kao jedini na području NR Hrvatske. Sagrađen na 16-kutnoj osnovici, bez kresta, predstavlja interesantan građevni objekat i za današnje arhitektonske pojmove. Na tome mjestu nalazila se nekada sahat - džamija, na kojoj je bio sat. Zapisano je, da je taj sat za vrijeme Mlečana general Foscolo 1648. godine dao popraviti nekom uraru Ostoji iz Sibenika, gdje je i ostao uzidan na bivšoj crkvi sv. Marije, ne vrativši se nikada više u Drniš.

Kada su u Drniš ušli Mlečani, već spomenuti general Foscolo 1647. godine uništio je gotovo sve turske građevine, zbrisavši tako sve znakove davne prošlosti, a Drniš se morao uputiti u neizvjesnu i burnu budućnost.

Mještani Očestova prisustvuju kinopredstavi koju je organizirala ekipa SSRN Knin.

o jednom neriješenom problemu

One su došle u grad

Sjedila je u autobusu i sa zanimanjem gledala kroz prozor. Putovala je u grad, gdje će tražiti mjesto. Kakvo — to još ni sama ne zna. Ali, nešto će već naći . . . Kao ova slučajna poznanica dolaze i mnoge druge. Dolaze k rodacima, prijateljima, ili tek tako — sa željom da izuče određeni zanat ili da nađu neki drugi posao. Stigle su na desetke . . . Po stale su čistačice, u ugostiteljstvu, ustanovama, zaposlile se u tvornicama i drugdje. Taj proces odlazanja sa sela u grad je normalan. Relativno velik broj ljudi, koji svakodnevno traže posao u gradu, dokaz je da se na selu stvaraju novi odnosi, da prilično brzo prodiru nova shvaćanja. Taj proces je u suštini pozitivan, iako u sadašnjim prilikama stvara teškoće. Nije lako naći zaposlenje svima, pogotovu kad se radi o velikom broju ženske radne snage, obično nekvalificirane. Zaposlenje se i pak nađe, možda ne odmah, ali nađe se. S poslom je uopće nekako lako. Mnogo je, međutim, teže, sa svim ostalim problemima. Doduše, sve te djevojke i žene negdje stanuju, ali to ne znači, da im je riješeno stambeno pitanje. U većini slučajeva stanuju u prostorijama bez osnovnih higijenskih uvjeta. A približan broj »riješio« je stambeno pitanje na taj način što se smjestio kod neke porodice, tako da za stan po-

maže u kućanstvu. U jednom šibenskom poduzeću ima naučnika, koje za stan rade svako poslije podne. Praktično, to znači da poslije završenog rada u tvornici mnogi od njih vrlo intenzivno rade kod domaćina razne poslove, često do kasno noći. To sve dovodi do smanjenja produktivnosti u tvornici, stalne premorenosti i priličnog broja oboljenja. Ne treba posebno isticati, da se takve radnice ne uključuju ni u rad Sindikata, ni Omladine, da uopće nemaju, ili vrlo malo, vremena za svoju razonodu. U gradu se te djevojke i žene susreću s mnogim novostima.

Želja im je, da se najprije lijepe obuku. Tek onda dolazi na red sve ostalo. Želja da budu lijepo obučene, potpuno je razumljiva. Radi toga i najveći dio zarade odlazi na oblačenje. Ne poznavajući robu, njezinu pravu vrijednost ni grad, one su često puta lošije obučene, nego što bi to mogle biti za isti novac, da su znale gdje i što treba kupiti.

Njihova ishrana nije zadovoljavajuća. Da poduzeća organiziraju menze za radnike, stanje ishrane bi se umnogome popravilo. U kojoj se mjeri stambeno pitanje. U većini slučajeva stanuju u prostorijama bez osnovnih higijenskih uvjeta. A približan broj »riješio« je stambeno pitanje na taj način što se smjestio kod neke porodice, tako da za stan po-

cije nisu znale privući te mlade djevojke, nisu ih znale otkupiti, naći s njima zajednički jezik. Njihova razonoda je slaba. Kino ih mnogo manje privlači, a o kazalištu da i ne govorimo. Taj prijelaz iz sela u grad nije nimalo jednostavan.

One treba ne samo da nauče i ovladaju svojim poslom, već da se snadu u novim uvjetima života. Za njih je problem stan i hrana, one ne znaju raspolažati s novcem, često nemaju ni osnovnih higijenskih navika. Njih bi trebalo uključiti u društveni život, razviti kulturne potrebe i navike, njima treba mnogo pomoći, na svakom koraku. Sigurno je da za to treba i vremena i sredstava. No, čini se da nismo dovoljno učinili ni tamo, gdje materijalna sredstva nisu potrebna.

Još uvijek je velik broj nesreća na radu. Znači, da ni tu nije učinjeno dovoljno, kako bi ljudi bili zaštićeni. Premalo im govorimo o osobnoj higijeni, o tome kako se treba čuvati od zaraznih bolesti. Bilo bi veoma poželjno, kad bi stekle barem osnovno znanje o vrijednosti pojedinih namirnica, kad bi naučile kuhati, i t. d. Jer sve to treba znati. Centar za domaćinstvo, ženska društva a i drugi našli bi ovdje među radnicama, novim stanovnicima našeg grada, mnogo posla za sebe. A taj posao bio bi veoma koristan.

Mile Orlović.

KNIN

Bogata bilanca kulturno-prosvjetnog rada

Kulturno - prosvjetni rad među seoskim stanovništvom i općenito obrazovanju odraslih svojevremeno je pomalo i zabrinjavao, osobito u perifernim selima kninske komune. Iстина, bilo je povremenih akcija, uglavnom kampanjskog karaktera, koje su poduzimane na način koji nije bio u skladu s te. n. pom. razvika, i sve bujnijeg života na selu. Osim isključivo predavačke aktivnosti, drugih pogodnijih forma nije bilo.

Traženje najpogodnijih oblika za rad na selu često je puta bila tema dana. Onda je uslijedio koordinirajući dogovor Općinskog odbora SSRN i Narodnog sveučilišta u Kninu, pa su aktivisti, odgovorni za ovakvu vrstu rada, došli na ideju, da u budućem djelovanju treba dosta toga mijenjati, osvjježiti, aktualizirati i učiniti interesantnijim. Ali za takvu novu kulturno - prosvjetnu ofenzivu bila je potrebna i prikladna materijalna baza u obliku suvremene tehničke opreme. Na inicijativu Općinskog odbora SSRN i to je bilo brzo i uspješno riješeno.

Preko Saveza narodnih sveučilišta Hrvatske uz povoljne cijene dobivena je nova pokretna kinoaparatura za prikazivanje zvučnih filmova. Nabavljen je električni gramofon s dovoljnim brojem ploča, na kojima su snimljene borbene pjesme, narodna i zabavna muzika. Od zagrebač-svjete ekipe iz Knina, na po-

kog poduzeća »Elektrosond« dobio je besplatno agregat za proizvodnju električne energije. Kad se oprema kompletira, formiran je kordinacioni odbor sastavljen od predstavnika Općinskog odbora SSRN i Narodnog sveučilišta, koji je izradio plan i program rada.

I tako je počelo. Otada su po nekoliko puta posjećena sva sela koja nisu elektrificirana. Održano je 70 kinopredstava i 25 kino priredaba, na kojima je prije prikazivanja filma održano predavanje prema prigodi, političko, popularno - naučno, iz oblasti poljoprivrede, zdravstva, higijene, jer su u ovaj rad bili uključeni pored političkih radnika, prosvjetni i zdravstveni radnici, agronomi i veterinari.

Za ovakve oblike suvremenog kulturno - prosvjetnog rada u svim selima vladao je veliki interes, što najbolje pokazuje podatak, da je tim priredbama, ukupno prisustvovalo oko 12.000 mještana najrazličitije dobi.

Ali kulturno - prosvjetna ekipa SSRN i Narodnog sveučilišta nije svoj rad ograničila samo na područje kninske općine. Stizali su pozivi iz susjednih općina, samo nažalost zbog nedovoljno slobodnih termina tolikim se zahtjevima nije moglo udovoljiti. Ipak i na ovom se učinilo što se moglo. Tako je bilo zapa-mljene borbene pjesme, narodna i zabavna muzika. Od zagrebač-svjete ekipe iz Knina, na po-

dručju općine Kistanje, kojom prilikom su u toku dvije večeri održane priredbe s prikazivanjem filmova i popratnim objašnjenjem, u Đevrskama, Varivodama, Ivoševcima i Biovičinom selu. Starijem stanovništvu tih sela ovo je bila prva prilika, da gledaju film.

Pored toga posjećeno je selo Gradac u općini Drniš, gdje je tamošnjim zadrugarima »Petro-poljke« i ostalim mještanima prikazan film iz oblasti poljoprivrede uz predavanje agronoma ing. A. Srdelića.

Osim posjeta selima kulturna ekipa SSRN i Narodnog sveučilišta organizirala je više kinopredstava i predavanja u radnim kolektivima kninskog čvora, u Miličaku, građevinskih poduzeća »V. Gortan« i »Tempo«, kao i u strmičkoj ciglani. Ekipa je po nekoliko puta posjetila sve škole u Kninu.

Koliko je ovaj rad bio koristan i značajan, dovoljno je navesti samo neka imena prikazanih filmova: »Posjet maršala Tita Indiji i Burmi«, »Put druga Tita u SSSR«, »U spomen velikom revolucionaru«. Od cara do Lenjina«, »Jugoslavija 1941«, »Zastave slave«, »Susreti na Sutjesci«, »Živjet će ovaj narod«, »Solajka«, »Kroz granje nebo«, »Rafal u nebo«, »Crni biseri«.

Iz oblasti unapređenja poljoprivrede i stočarstva prikazani su slijedeći filmovi: »U korak s vremenom« (visokorodne pšenice), »Zimsko prskanje voćaka«, »Upotreba traktora«, »Rast bilja«, »Umjetno osjemenjivanje ovaca«, a od zdravstvenih pored ostalih prikazani su »Tifus«, »Ekinokok«, »Dizenterija«, »Lična higijena« i td.

Gosti s ledenih mora

Ploveći otoci u Jadranu

Sredinom listopada 1958., nesvakidašnje uzbuđenje pobudilo je veliko jato kitova, primijećeno u zadarskom kanalu.

Neobični morski sisavci, grdosije iz polarnih oceana, prošli su tik uz otočić Ošljak. Izbrojena su 22 kita, podijeljena u tri jata. Ribari su ih partili neko vrijeme, ali se ništa nije moglo učiniti, jer im brodovi nisu bili opremljeni za lov na kitove.

Neometani, pracakajući se i visoko štrcaju mlazove mora, kitovi slobodno nastaviše put ubrzo nestashe prema jugu . . .

Prva bogata lovina

Makar se i radilo o mladim kitovima, dušim najviše do šest metara, njihova pojava izazvala je pravu senzaciju među ribarima.

Bilo je to prvi put, da su kitovi u tolikom broju viđeni u Jadranu. Prije toga svega još jednom pojavili su se u jatu — krajem 19. stoljeća, kad se na sjevernoj strani otoka Hvara nasukalo nekoliko ogromnih ulješura. Ribari su

ih raskomadali, istopili im salo i uljem dugo mazali svoje čamce.

Povremeno, prije i poslije tog slučaja, također su znali zalutati k nama, ali redovito osamljeni, veći primjerci, nikad u jatu.

Kronika njihovih pojava u Jadranu prilično je bogata, posebno u zadarskom kraju.

Još pred 192. godine uhvaćena je kod Zadra ulješura, prava grdosija, koju je more izbacio na plićak nedaleko Borika. Koliko je poznato, to je ujedno i prvi primjerak ovog sisavca, uhvaćen u Jadranu, iako se može sigurno računati, da su kitovi i prije toga zalazili u naše more.

Mrtva grdosija na valovima

Velik broj kitovi uhvatili su otada i ribari na raznim dijelovima istarske obale, a i drugdje u Jadranu, osobito na plićacima otočkih uvala.

Sredinom prošlog stoljeća, samo u toku jedne godine, istarski ribari ulovili su šest velikih ulješura, dugih do 20 metara. Od sala, ra-

skomadanog s njihovih trupina, istopljeni su deseci tona masti. To je bila dosad najbogatija lovina kod nas.

Ribari s otoka Visa naišli su 1885. godine na ogromnu ulješuru, koja je mrtva plutala na valovima, nošena strujom između otoka Lastova i Korčule. Njezin kostur, težak više tona, čuva se još danas u zagrebačkom Zoološkom muzeju.

Mnogo rjeđi, kit kljunati, uhvaćen je 1927. godine kod poluotoka Pelješca. Trinaest godina kasnije — opet ulješura — nađena je na Korčuli, a 1948. uvukao se kit u sam Bakarski zaljev, gdje su ga jedva uspjeli doći.

I na hridine mnogih manjih otočića u Jadranu povremeno je more izbacivalo trupine živih i uginulih kitova, ali najviše, osobito u novije vrijeme, pojavljivali su se ovi sisavci kraj otoka Paga i u njegovoj okolini.

Snalazljivost paških ribara

Prvi kit, dugačak 20 metara i težak preko 50 tona, nasukao se na obalu Paga gotovo prije sto godina. Otada su viđeni ovdje sve češće, pa je 1903. godine ulovljen kit perajar, dugačak devet metara. Svega pet godina kasnije nasukala se kraj otoka divovska ulješura, a neposredno nakon Prvog svjetskog rata, dvije godine zaredom, opet su ribari ulovili dva ogromna kita, jednog od preko 16 metara.

Ali to nije bio zadnji ulov. Na plićak iste uvale, gdje su mještani raskomadali prvog kita, viđenog na otoku, po-

novno je more nakon pedeset godina izbacio jednu ulješuru. Bila je to mlada ženka, duga 12 metara i teška sedam i po tona, smirena uz obalu, ali još uvijek živa.

Masa ribara, njihovih žena i djece, satima su je izvlačili konopima, zauzlanim više repne peraje. Upregnuta su čak i magarad, pa je najzad bogata lovina izvučena na kraj.

Kit prkosi topovima

Nekoliko mjeseci kasnije opet se ogroman kit pojavio u Velebitskom kanalu i zašao u Novigradski zaljev. Digla se prava hajka, ali unatoč svemu, lovina je uspjela umaći pred goniteljima.

No, idućeg ljeta slučaj se još jednom ponovio.

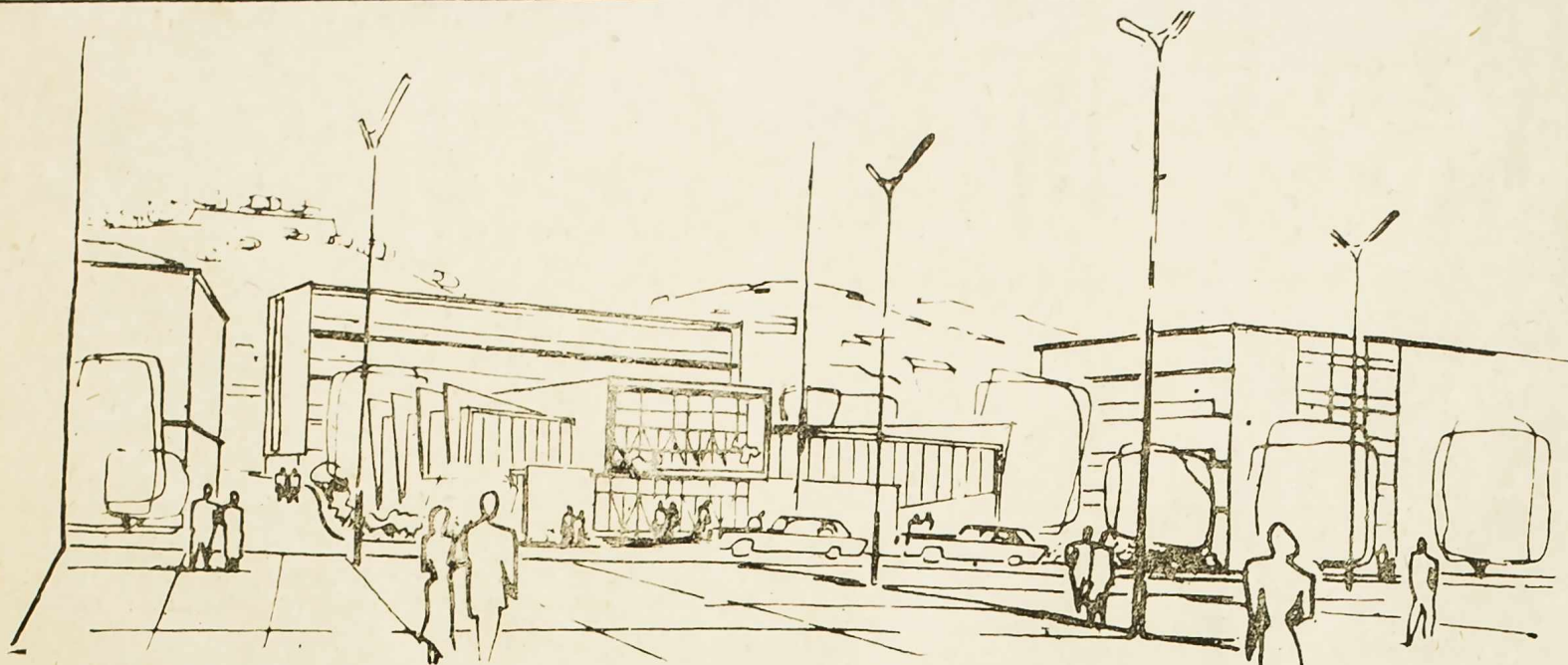
Danima je grdosija — golema poput kakovog otoka, duga dvadesetak metara i teška do 60 tona — bezglavo lutala Ninskim zaljevom. Lovili su je čak i ratnim brodom, pa zatim avionom tipa »Moskito«. Ali bijaše sve uzalud. Mitralska zrna nisu ga usmrtila, a nisu mu naudila ni tanad iz avionskih topova. Našavši izlaz, kit se najzad provukao kroz tjesnac i ne-tragom izgubio na pučini.

Kitovi se otada nisu više pojavljivali u Jadranu, svedo prošle jeseni, kad je u zadarskom kanalu primijećeno čitavo jato mladih.

Točnije — nitko ih nije vidio . . .

B. Marjanović

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

U Radničkom domu, koji će se graditi prema projektu ing. arh. Dinka Vesanova, Radničko sveučilište će dobiti sve potrebne prostorije. Na slici: Projekt Radničkog doma.

Jedna ustanova stiče afirmaciju Radničko sveučilište razvija svestranu aktivnost

Svoj program svestranog obrazovanja radnih ljudi Šibenika Radničko sveučilište je u nastavnoj godini 1959. 60. počelo ostvarivati prilično uspješno. Rezultati dosad postignuti, odnosno organizirani tečajevi, seminari i ostali oblici rada nedvojbeno pokazuju da ono, usprkos izvjesnih poteškoća, sve više postaje centralna ustanova za obrazovanje odraslih u našem gradu. Omogućavajući građanima da preko njega dobivaju razna dopunska obrazovanja, bilo stručna ili opća, ono postaje među njima sve popularnije i stiče sve veći ugled.

Ako predvečer stupimo u bilo koju školsku zgradu u Šibeniku, osim u Gimnaziju, susrest ćemo se s odraslim učenicima, koji polaze neki tečaj ili seminar Radničkog sveučilišta. Takvih je danas preko 700. A ono što oni uče zahvaća mnoga područja života, nauke i kulture.

STRUČNO OBRAZOVANJE

Oko 140 radnika priprema se za ispite za zvanje kvalificiranih ili visokokvalificiranih radnika. U vezi s njima moramo spomenuti jednu, koja se počela primjenjivati od ove godine. Naime, njima se najprije u vremenu od 5 mjeseci predaju predmeti iz općeg dijela ispita, a poslije, kroz isto toliko ili više vremena, pripremat će se za stručni dio ispita. U okviru stručnog obrazovanja radi i 5 daktilografskih tečajeva s 81 polaznikom, pretežno nezaposlene ženske omladine, koja se na njima priprema za uključivanje u privredu. Interes za ove tečajeve je naročito velik i broj polaznika bio bi mnogo veći, kad bi to omogućavao broj pisalaćih mašina s kojima se raspolaze.

OPĆE OBRAZOVANJE

Centar za opće obrazovanje pri Sveučilištu, osim što se bavi već navedenim pripremanjem radnika za opći dio stručnih ispita, organiziralo je i tečajeve stranih jezika, pripreme tečajeve za polaganje prijemnih ispita za fakultete i seminare estetskog obrazovanja. 9 tečajeva za 4 strana jezika (engleski, francuski, njemački i talijanski) pohađa oko 150 polaznika. Da bi se onima bez srednje školske sprema, koji se žele pripremati za upis na fakultet, olakšao posao, formiraju se pripremni tečajevi u koje se upisalo oko 50 kandidata. Nedavno su počela za radom tri ovakva tečaja, i to za tehnički, ekonomski i pravni fakultet.

Nedavno su počela sa radom i tri seminara sa područja estet-

skog obrazovanja, i to likovni u koji se upisalo 28 polaznika, zatim za muziku sa 25 i književnost sa 11 polaznika.

Da bi se radnim ljudima omogućilo pohanjanje kazališnih i kino predstava, a time pridonijelo i njihovom kulturnom uzdizanju, Sveučilište je prišlo organiziranju posebnih predstava za

članove radnih kolektiva priprema za što sposobnije upravljače u poduzećima. Školu je započelo pohađati 30 učenika. Uz ovu školu značajan je i rad seminara za organe radničkog samoupravljanja, koji su nedavno počeli s radom u Tvornici elektroda i ferolegura, TLM »Boris Kidrič«, poduzeća Luka i skladišta, Sipadu, Transjugu i 2 seminara za sva trgovačka poduzeća. U ovih 7 seminara upisano je 207 polaznika, odreda članova organa radničkog upravljanja.

U ovoj nastavnoj godini nastavljen je i ciklus predavanja u vezi proslave 40-godišnjice KPJ i Sindikata, koja se održavaju po

VEĆE ANGAŽIRANJE PRI- VREDNIH ORGANIZACIJA

Naravno, rezultati bi bili i bolji, kad ne bi bilo teškoća, od kojih su neke i subjektivne naravi. Među ovima moramo spomenuti nedovoljno angažiranje pojedinih, možda čak i većine privrednih organizacija na stručnom i općem uzdizanju svojih kadrova. Često se događa da u mjesto da ove organizacije traže od Sveučilišta organiziranje tečajeva i seminara za njihove potrebe, Sveučilište se mora mnogo truditi da bi od njih dobilo potreban broj polaznika. Kad bi u svim, barem većim, poduzećima postojala organizirana kadrovska služba, onda bi rad Sveučilišta sigurno bio i lakši i plodniji.

IMA POMALO I NEOZBILJ- NOSTI

Osipanje pojedinih tečajeva i seminara također je problem subjektivne naravi. Naši ljudi, izgleda, još ne mogu da sebe priviknu na redovito pohanjanje nečega što nije obavezno, pa makar im to bilo od direktne ili indirektno lične koristi. Ili ne promisle dobro o svojim vremenskim mogućnostima ili o obrazovanju, za koje su se opredijelili, svakako uvijek je velika razlika od broja polaznika na početku i na kraju tečajeva. Kako da se objasni da je jedan tečaj za strani jezik od 45, koliko ih je bilo upisano, već spao na svega 8? Tu svakako manjka pomalo i ozbiljnosti.

PROSTORIJE

Od objektivnih teškoća glavno mjesto zauzima pitanje prostorija. U pomanjkanju vlastitih učionica Sveučilište je upućeno na isključivo korištenje prostorija u školama. Kako su uslijed oskudice školskog prostora u gradu, gotovo sve učionice zauzete tokom čitavog da sa redovitim nastavom, Sveučilište ih može koristiti samo navečer. Večernji rad do kasnih sati svakako nepovoljno utječe na broj polaznika. Dodajmo tome neprikladnost ovih učionica, namijenjenih djeci, za odrasle učenike.

LIJEPE PERSPEKTIVE

Problem učionica i prostorija za rad bit će riješen jedino izgradnjom Radničkog doma »Moša Pijade«. Prema projektu, oko 50 posto zgrade bit će za Radničko sveučilište. Tu će ono dobiti 8 velikih učionica i 10 malih za seminarski rad sa zbornicom, zatim laboratorij za magnetofonsku školu za strane jezike sa zbornicom i radionicom, salu za projekcije sa 80 mjesta i 9 kancelarija. Osim toga u dijelu doma u kojem će biti društvene prostorije bit će velika sala za konferencije sa 450 mjesta u kojoj će navečer raditi kino Radničkog Sveučilišta i mala sa 100 mjesta, koju će također koristiti Sveučilište.

Kada za nekoliko godina bude kraj Poljane dovršena impozantna zgrada Radničkog doma, Radničko sveučilište će biti besumnje najistaknutija kulturna ustanova u gradu, u kojoj će svaki građanin naći mogućnost za svoje kulturno uzdizanje.

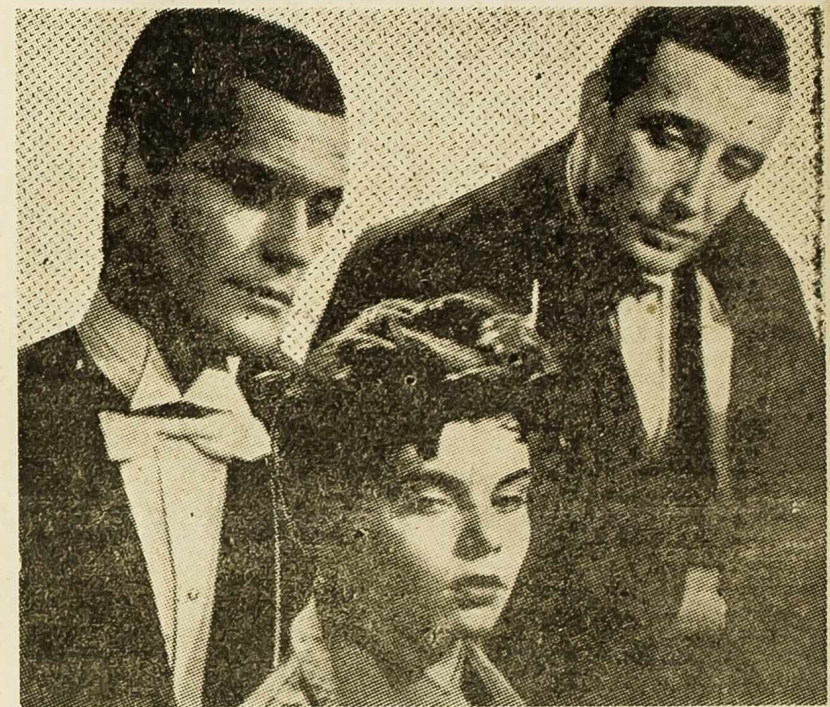
SVE VEĆI INTERES ZA KINO

„Rat i mir“ najposjećeniji film u 1959. godini

Šibenčani sve više idu u kino. Kako broj posjetilaca šibenskih kina rapidno raste, vidjet ćemo najbolje ako usporedimo podatke iz prošle i ove godine. Dok je 1958. god. ukupan broj posjetilaca iznosio 380.000, u 1959. god. taj broj je već dosegao 540.000, što znači da je svaki Šibenčanin prosječno preko 23 puta sjeo pred ekran ili gotovo dva puta mjesečno. Naravno, do ovog naglog porasta došlo je i zbog vrlo značajnog događaja u historiji kinofikacije Šibenika, to jest otvaranja trećeg kina u aprilu mjesecu. U vezi s tim je i porast broja filmova, koji su prikazani: 240 prema 187 u prošloj godini. Još jedan podatak vrlo rjeđito govori o povećanom interesu Šibenčana za kino: najposjećeniji film prošle godine imao je 6435 gledalaca, dok ih je ovogodišnji rekorder »Rat i mir« (I. dio) imao 8076. Osim toga prošle godine je svega tri filma gledalo preko 5.000 gledalaca, a ove već 16, od čega 8 i preko 6000.

Kako su prošli filmovi, koji bi barem prema međunarodnim priznanjima koja su dobili i ocjeni kritike, trebali biti najbolji u repertoaru protekle godine. Evo ih: Zeljezničar (2084), Svadbeni ručak (1076), Krik (1124), Ulica snova (2439), Cabirijine noći (2636), Vještice iz Salema (2105), Gervaise (1658), Detektivska priča (2885), Prijateljsko nagovaranje (3004), Bijele noći (2701), i t. d. Dakle nijedan od njih se niti izdaleka ne približuje onim rekorderima. Spomenimo posebno Renoirovo remek djelo »Veliku iluziju«, jedan od najboljih filmova svih vremena, koji je gledalo svega 1858 Šibenčana.

Broj naročito slabo posjećenih filmova prilično je visok. 31 film gledalo je manje od 1000 osoba. Među njima i ovoga puta dominantno mjesto zauzimaju filmovi iz istočnoevropskih zemalja, koji nikako ne mogu da steknu ljubitelje među publikom. Najslabije posjećen film u 1959. god. u Šibeniku bio je kineski »Novog-

Domaci film »Pet minuta raja«, dobitnik II. nagrade u Puli, naročito je zapažen zbog smjelih i originalnih režijskih zahvata.

Možda rijetko koje cifre uvjerljivije govore o interesu i ukusu ljudi kao one o posjetu pojedinih filmova. Da one još jednom potvrđuju uobičajeni raskorak između kritike i publike, mislim da je suviše i govoriti. Najposjećeniji filmovi daleko su od toga da bi bili i najbolji, kao što i najslabije posjećeni nisu i najgori. Pogledamo li 10 najposjećenijih filmova vidjet ćemo da među njima najistaknutije mjesto zauzimaju historijski spektakli, koji i ovom prilikom potvrđuju svoju maksimalnu komercijalnost. Za nas je posebno interesantno što se među tih 10 filmova nalaze i 2 domaće produkcije. Evo naslovi 10 najposjećenijih filmova u 1959. godini: Rat i mir, I. dio (8076 gledalaca), Rat i mir, II. dio (7160), Vlak bez voznog reda (6309), Pjevač iz Meksika (6223), (7173), Zvonar crkve Notre Dame (7049), Osvajač (6688), Oluja Cesta duga godina dana (6008), Herkules (5976) i Sedam nevjesta za sedmero braće (5860).

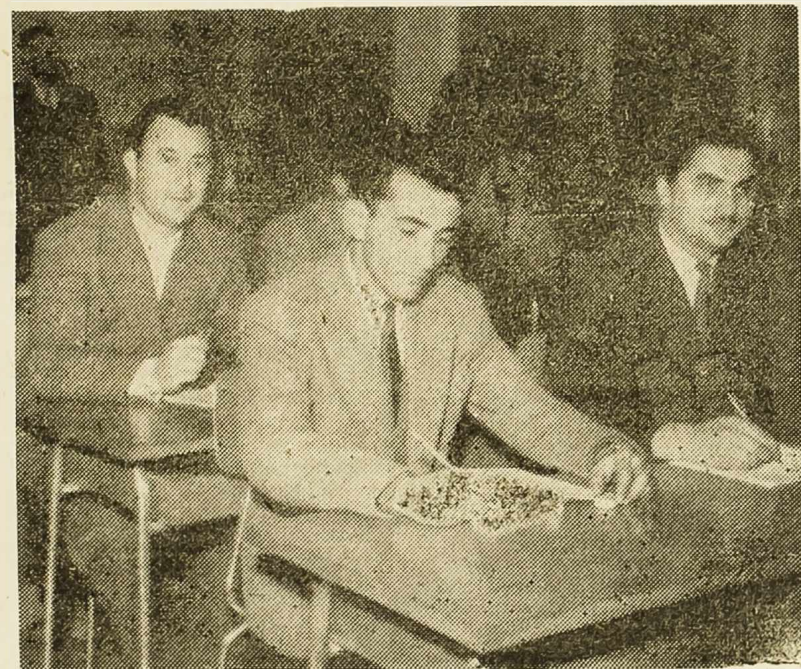
Nije neinteresantno pogledati,

dišnja žrtva« sa svega 60 gledalaca, a zatim također kineski »Majka« sa 13 gledalaca. Slijede: čovjek s pruge (136), Tajna napuštenog okna (163), Dom u kojem živim (182), Bilježnica majora Thompsona (223), Povratak u život (227), Visine (241), 12 pogodaka (244), Ka nepoznatom (264) i t. d.

1959. godina bila je sigurno rekordna i po broju prikazanih domaćih filmova: 21. Interesantno je da interes za njih više manje odgovara njihovoj kvaliteti i osim nekoliko filmova nije bio bogzna kakav. Poslije već navedenih »Vlaka bez voznog reda« i »Ceste duge godinu dana« po broju posjetilaca dolazi »H 8« (5681), zatim Gospoda ministarka (2858), Crni beseri (2778), Mis Stone (2606), Pukotina raja (2574), Kroz granje nebo (2510), Vrata ostaju otvorena (2225), Noći i jutro (1782) i t. d. Najmanje publike imali su Pogon B (320), Tri koraka u prazno (434) i Kala (540). Domaće filmove je ukupno gledalo 47831 osoba.

Ni slava Giuliette Masine, koja je u »Cabirijinim noćima« dala izvanrednu kreaciju, nije privukla u kino veći broj gledalaca.

Metalci se pripremaju za zvanje visokokvalificiranih radnika

radnike, i to po znatno nižim ulaznim cijenama. Do prestanka rada kazališta bile su organizirane 2 takve predstave, na kojima je kazalište bilo ispunjeno s gledaocima, od kojih mnogi tek postaju kazališta publika. Kino predstava je dosad održano 5.

EKONOMSKO-POLITIČKO OBRAZOVANJE

U radu na ekonomsko-političkom obrazovanju i dalje najistaknutije mjesto zauzima Jednogodišnja škola za ekonomsko obrazovanje radnika. Ovo je druga godina rada ove škole, koja

poduzećima, a s kojima se počelo prošle godine.

VELIKI BROJ ANGAŽIRANIH STRUČNJAKA

Jedan podatak je svakako interesantan, da bi se dobila slika širine rada Sveučilišta. Mentalno je u svim njegovim aktivnostima angažirano 40 stručnjaka, gotovo svi sa visokom spremom, profesori, pravnici, ekonomisti i dr. Osim toga, da bi tečajevi i seminari što bolje funkcionirali, kako u tehničkom, tako i u pedagoškom pogledu, angažirano je 5 prosvjetnih radnika koji vrše funkciju voditelja. Dakle, može se slobodno reći da je Radničko sveučilište ustanova, koja zapošljava najveći broj lica s fakultetskom spremom u gradu.

JAKA PODRŠKA SINDIKALNOG VIJEĆA

Za rad Radničkog sveučilišta značajne su nedavno izvršene organizacione promjene. Odlukom Općinskog sindikalnog vijeća postalo je ustanova sa samostalnim financiranjem. Imenovan je i Upravni odbor, koji funkcionira kao organ društvenog upravljanja. Sredstva za svoj rad Sveučilište dobiva iz Fonda za kadrove NO-a kotara i od dotacija NO-a općine. Zahvaljujući punoj podršci Sindikalnog vijeća i razumijevanju i suradnji s ostalim društvenim organizacijama, sredstva koja dobiva omogućavaju mu ostvarenje najvećeg dijela svog programa.

S jednog daktilografskog tečaja

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Značajna arheološka otkrića

Smrdelje su malo, nešto razvučeno selo kistanjske općine. Smjestilo se na cesti Devrske — Roški Slap. Zapravo se na toj dionici ceste nalaze dva sela, veće Varivode i manje Smrdelje. Nekad su ta mjesta bila odijeljena praznim međuprostorom, koji se tokom vremena popunio kućama, pa danas oba sela djeluju na prolaznika kao jedno jedinstveno naselje. Taj dojam pojačava i činjenica da se na sastavu sela nalazi zadržana prodavaonica mješovite robe i osnovna škola, kojima se — iako one formalno pripadaju Varivodama — zajednički koriste oba sela.

PREHISTORIJSKI NALAZI

Na lijevoj strani uz cestu za Roški Slap, oko 200 m prije kilometarskog stupa 79, nalazi se veliki polurazrušeni prehistorijski tumulus (grob, nad kojim je kružno nabacana velika hrpa kamenja). Oko 600 m južnije od kuća Matijević nalazi se drugi tumulus, koji mještani zovu »Matijevića groblje«. Tumulus je skoro do temelja raskopan, jer seljaci s njega odvoze kamen za gradnju (na ovaj način su straćali već mnogi prehistorijski grobovi u Dalmaciji, a ima čak i slučajeva da pojedina poduzeća za održavanje cesta dovuku do takvog tumulusa drobilicu i danima drobe kamenje, a da o tome nadležni muzeji nemaju ni pojma). U ovom tumulusu su vidljiva tri opljačkana groba oblika kamenog sanduka. U jednom

O čitavoj stvari Muzej grada Šibenika je doznao tek početkom 1959. godine, kada je u Smrdeljima boravio kustos arheološkog odjeljenja, koji je odmah poveo potragu za nestalim spomenikom.

Evo, što se dalje događalo s reljefom:

Tankotić je kamionom došao na željezničku stanicu u Kninu, gdje je pretovario bačve u vagon. U tom poslu pao mu je reljef na tlo, pa se razbio na dva komada i znatno oštetio. Takvog ga nije htio dalje voziti, pa ga je ostavio u magazinu željezničke stanice. Kako nitko od osoblja magazina nije znao o čemu se radi i što ta dva kamena ulomka predstavljaju, reljef je ostao u jednom uglu potpuno zaboravljen. U prosincu, prilikom čišćenja magazina, bacili su radnici oba komada reljefa tridesetak metara ispred magazina. Kako na tom mjestu i inače ima prilično kamenja i krša, nitko nije na njih obraćao pažnju. Nešto kasnije, kada je ispred magazina poravnavan teren, reljef je potpuno nestao s površine.

Kada je u Knin stigao kustos šibenskog muzeja, organizirao je traženje reljefa, u čemu su mu svesrdno pomogli željezničari, službenici magazina, naročito Branko Steveljić i Mirko Amunović. Nakon dugog i uzaludnog traženja, pronađen je veći ulomak, na kojemu je konj s konjaričkom, dok se lijevi donji ulomak, na kojemu je — i prema

nika. Spomenik je, posredstvom pionira naše nacionalne arheologije, fra Luje Maruna, smješten na nedaleko Bribirsku Glavicu.

Zbog dubine kulturnog sloja i zbog postojećih vinograda nije bilo moguće izvršiti pokusno iskopavanje, da bi se sa sigurnošću utvrdilo o kakvom se nalazi radi. Ipak, izvršena je mala pokusna sonda na medij dvaju vinograda, gdje se na dubini od oko jedan metar ukazao zid jedne rimske zgrade. Sonda je pogodila upravo ulazni prag, iza kojega se nalazi prostorija s odlično očuvanim mozaikom od jednostavnih kamenih kockica sivkasto - bijele boje. Vlasnici vinograda tvrde da su na više mjesta našli na jake zidove, koje nisu dirali, jer im nisu smetali, nego su ih opet zatrpali.

Na temelju svih ovih podataka, može se pretpostaviti, da se na Rivinama nalazio rimski vojnički logor (što, doduše, ne bi odgovaralo strateškim principima, jer se Rivine nalaze u nizini), ili kakva manja ciglana (u prilog ovoj tezi bi išlo mnoštvo cigle i ostalog keramičkog materijala i neposredna blizina kvalitetne zemlje i vode), ili se, pak, radi o terminalnom kupalištu (o čemu će još biti govora).

RANOSREDNJEVJEKOVNO GROBLJE

Prema pričanju 93 - godišnjeg Save Vranjkovića, vlasnici parcela na sjevero - istočnom obronku brežuljka Debelo Brdo, koje mještani zovu Debeljak još od njegovog djetinjstva nailaze prilikom oranja i kopanja na stare grobove. Većinu ovih grobova, iako je u nekima bilo i vrijednijih priloga (na primjer, zlatne naušnice), seljaci su porušili i povadili da im ne smeta kamenje pri obrađivanju zemlje. Neki od vrijednijih nalaza dospjeli su u ruke fra Luje Maruna i vjerovatno su očuvani u Muzeju Hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu.

Savo je još prije Prvog svjetskog rata u svom vinogradu na Debelom brdu otkrio jedan grob. Kada je podigao tešku kamenu ploču, ugledao je kostur i oko njega dosta brončanog nakita, koji je tokom vremena dobio zelenkastu prevlaku. Ova boja je na njega djelovala neugodno, pa je uplašen, na brzinu zatrpao grob. Kada je slijedeće godine u Smrdeljima boravio Marun, pokušali su naći taj grob, ali im to nije uspjelo, jer vlasnik vinograda nije, ni uz odštetu za vinograd, htio pristati na iskopavanje. Nedaleko od ovog mjesta, na oko 300 metara udaljenom vinogradu Jovana i Save Lapčića - »pri medažu tik vinograda Lake Vrankovića iz Smrdelja« (Lako je pogrešno pisano ime Sako, što je u ovim krajevima deminutiv od Savo) otkriven je spaljeni kostur konja i konjanika s glasovitim kovinskim uresima konjske opreme i odjeće pokojnika. Po ovom nalazu, koji se datira u VIII. stoljeće, Smrdelje su poznati u širokim naučnim krugovima. Treba naglasiti, da je ovaj nalaz bio dugo vremena pripisivan Avarima, što je kasnije odbačeno, jer nema sumnje da je pokojnik pripadao slavenskoj etničkoj grupi.

Potomci starog Save su gotovo svake godine nailazili na pojedine grobove, tako su njegovi prauunci Đuro i Dušan Vranjković otkrili 1954. godine pet grobova, koje su, kao i prethodnici uništili, a priloge pobacali. Dušan Vranjković, vlasnik susjedne parcele, koja sa Savinom stvara cjelinu, potpuno je raskrčio posljednjih godina svoju njivu i na taj način uništio i posljednji grob, a tamo ih je moralo biti mnogo više, jer se Dušanova parcela nalazi poviše Savine, koja, u stvari, predstavlja periferiju nekadašnje nekropole, što je vidljivo i po sloju zemlje, koji na Savinjoj parceli nije dublji od 0,5 m i, osim toga, na nižoj strani potpuno nestaje, jer na površinu izbija sedrasta podloga.

Da bi se definitivno utvrdilo o kakvoj se nekropoli radi i da bi se ujedno spasila od potpunog uništenja, izvedeno je na parceli Save Vranjkovića (sada je to oranica, ali se vlasnik sprema da ponovno posadi vinograd) trodnevno zaštitno iskopavanje.

U prvom pokusnoj sondi od 5 x 5 m nije nađeno ništa, što je i razumljivo, ako se uzme u obzir, koliko je grobova raskopano i pogađeno. U drugoj sondi iste veličine otkrivena su tri, i rubno još dva ranosrednjevjekovna groba ovalnog tipa, s obložnica-

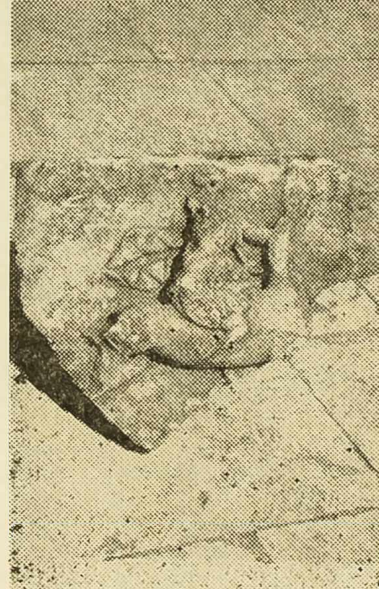
ma, podnicama i pokrovnim pločama od grubo tesanog kamena. Samo su dva groba ostala nedirnuti, dok su ostala tri više puta raskopana, te im manjka veći dio građevnog kamenja, dok su kosturi u njima razbacani i uništeni. Od priloga nađeno je ukupno dvije brončane naušnice starohrvatskog tipa s jednom jagodom, dvije karičice slobodnih krajeva i dvije s jednostavnom petljom, kao i dva brončana prstena.

Ostaje, na kraju, interesantan problem imena sela — Varivode i Smrdelje, o čemu u pisanim dokumentima nema nikakvih podataka.

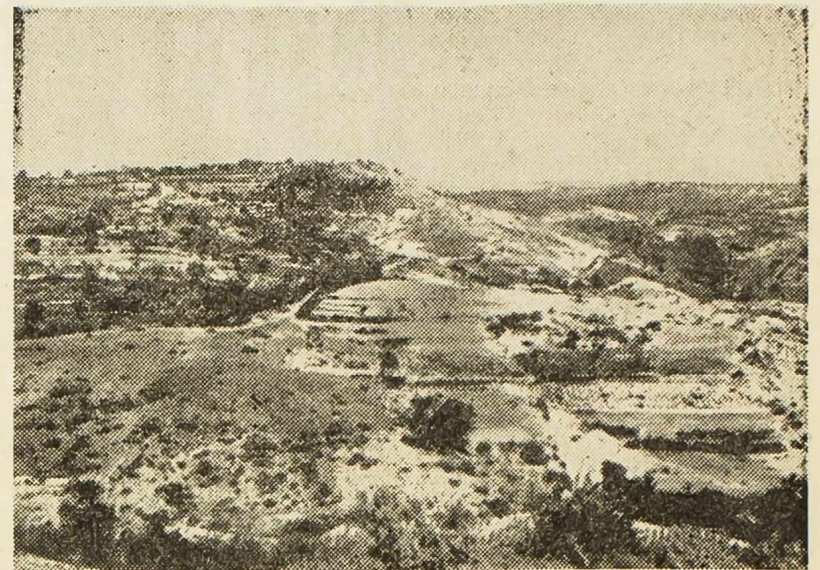
Lokalna usmena predaja veže ova imena uz priču, da je nekad na području Varivoda izvirala topla voda, koja je tekla dolinom ispod Smrdelja, a koja je imala neugodan zadah.

Ovo je, naravno, legenda, a ne utvrđena činjenica. Međutim, nameće se interesantna pretpostavka, da bi u toj priči ipak moglo biti nešto istine, odnosno blijedog sjećanja na stvarne činjenice. Naime, gotovo je sigurno, da je na mjestu nalaza reljefa »tračkog konjanika« bio nekakav izvor (danas ne postoji, ali na tom području ima još uvijek dosta vrela), jer je poznato, da su spomenici »tračkog konjanika« postavljani oko izvora (tako je, na primjer, pokraj starog bunara u jednom bugarskom selu nađeno 17 a u Paraćinu u Srbiji, u jednom vinogradu, pokraj dubinskog izvora, 10 ovakvih reljefa, u oba slučaja okrenutim licem prema zemlji). Može se pretpostaviti, da je na tom mjestu bio terminalni izvor sumporne vode. U tom slučaju bi se i rimsko nalazište na Rivinama moglo shvatiti kao terminalno sumporno kupalište. Naravno, ovo, kolikogod interesantno nagada-nje, ostaje tek pretpostavka, sve dok se arheološkim ispitivanjima, u prvom redu iskopavanjima, ne dođe do stvarnih činjenica.

Prof. Antun Ratković

Reljef »tračkog konjanika« iz Smrdelja

Teren kod Smrdelja gdje su vršena arheološka iskopavanja

film od srijede do srijede

Rose Bernd

NJEMAČKI FILM. REŽIJA: WOLFGANG STAUDTE

Gledaocima mora bezuvjetno biti jasan karakter svakoga lika, da bi razumjeli njihove postupke. To zavisi o autorovoj zamisli lika, režiserovoj koncepciji i vještini glumca koji ga tumači. Ako se gledalac čitavo vrijeme pita zašto je neko lice napravilo to i to, odnosno ako njegov postupak ne može da opravda njegovim karakterom, barem onakvim kakav mu izgleda da bi morao biti, ili ako mu čak nije niti jasno što on zapravo hoće, onda mu taj film ne će biti naročito interesantan. a u filmu »Rose Bernd« tako je više manje sa svim licima. Nijedan lik nije dovoljno jasno zacrtan, da bismo bili načisto s njegovim namjerama. Osim toga radnja je prilično isjeckana i rezultat svega je dosada, od koje ga nije mogao spasiti ni poznati šarm Marije Schell, koja i o-ovog puta svojim neobično izražajnim očima i neodoljivim osmijehom osvaja gledaoce.

Čovjek u sivom odijelu

AMERIČKI FILM. REŽIJA: NUNNALLY JOHNSON

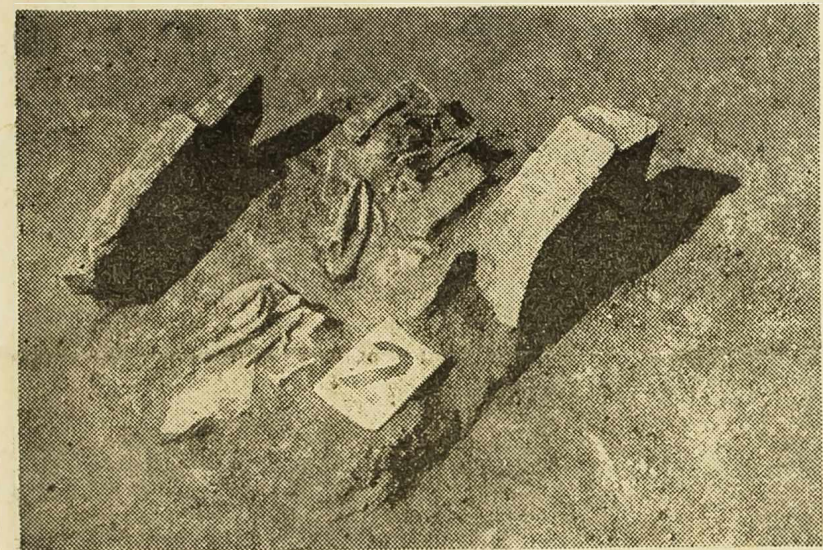
Bezbojnost sivila obilježava običnog američkog građanina Toma Ratha, zadovoljan svojom skromnom plaćom, želi jedino da živi mirno u krugu svoje obitelji, ostavljajući drugima da guraju svijet naprijed. Ali život je i previše dinamičan i kompliciran, da bi mu to priuštilo. Kod kuće ga izjedaju materijalne brige, u novom uredu, u koji je prešao samo radi veće plaće, sukobljuje se s puzavošću i beskičmenjaštvom na koje

nije navikao, a osim toga ne prestano ga opsjedaju uspomena iz rata, među kojima romantična ljubavna avatura s malom Talijskom zauzima istaknuto mjesto. Dolaze na površinu raznovrsni problemi, kojih je možda previše za jedan film, ali jedino njihova kompleksnost može da prikaže s koliko problema može da se bori jedan naoko beznačajan građanin. Film je rađen vrlo minuciozno i pedantno, naročito tehnički i, kad bi samo bio nešto kraći, teško bismo mu mogli što zamjeriti. Odlična glumačka ekipa zaslužuje posebno priznanje.

U sjenci vješala

AMERIČKI FILM. REŽIJA:

Kao i u najvećem broju drugih westerna, i u ovom je početak označen dolaskom u jedan gradić čovjeka, čija prošlost je obavijena velom. Mladić, kojeg slučajno susreće, upliće se u njegov život. Kompleksi ovog mladića bez roditelja i još uz to osakaćenog dominiraju njegovom psihom i nesumnjivo ga skreću na put zločina. Naš junak nastoji da mu ulije samopouzdanje i svijest o vlastitoj vrijednosti. U tome se zapravo i sastoji glavna ideja ovog westerna, koji bi po ovome pripadao kategoriji psihološkog westerna, ali s onima, koje smo dosad svrstali u ovu kategoriju, veže ga samo dobra namjera, ali ne i sposobnost stvaralaca, da ga dignu na odgovarajući nivo. Kroz najveći dio filma očekujemo da se nešto dogodi, što bi nas zagrijalo, da bi tek pri kraju shvatili o čemu se zapravo radi. Preokret mladića u momentu kad pogiba sasvim je nepripremljen i bespotrebno opterećuje gledaoča mučninom.

Ostaci dječjeg groba u kojem su nađene starohrvatske naušnice

na kojemu manjka pokrovna ploča, još uvijek se vidi isprevtan kostur.

RELJEF »TRAKČOG KONJANIKA«

Na predjelu »Njivčina«, jugozapadno od seoske škole, 1958. godine, za vrijeme oranja na nji- vji Slavka Tomasovića, izvukao je traktor na površinu kameni reljef veličine oko 50 x 50 cm. Na reljefu je bio prikazan konjanik s lepršavom kabanicom, na konju, koji trči na desnou stranu. U desnom donjem uglu nalazio se pas, a pred njim vepar. Konjanik je desnom rukom upravio koplje prema vepu. Posve na dnu desnog ugla nalazio se natpis, koji prisutni nisu razumjeli, niti upamtili.

Prema gornjem opisu, reljef predstavlja t. zv. tračkog konjanika, glasovito konjaničko božanstvo starih Tračana, prastanovnika istočnog dijela Balkanskog poluotoka. Od njih su ovo božanstvo preuzeli Grci i Rimljani, ali su ga oni nazivali raznim imenima svojih božanstava, te nauči još uvijek nije poznato pravo, originalno tračko ime ovog božanstva. Ovih reljefa ima najviše u Bugarskoj i posravnim zemljama, dok su u zapadnim krajevima Jugoslavije prava rijetkost. Do sada je poznat samo jedan reljef »tračkog konjanika« iz Siska, pa je, prema tome, reljef iz Smrdelja drugi svoje vrste u Hrvatskoj, a prvi na području Dalmacije, i kao takav predstavlja veliku historijsko - arheološku vrijednost.

Upravo čemo zbog toga i iznijeti što se dogodilo s reljefom iz Smrdelja, u nadi, da će otkriva sudbina mimosići druge spomenike, koje još uvijek krije naša zemlja.

Nalaznik Tomasović odnio je reljef svojoj kući, gdje je bio sve do podkraj 1958. godine, kada je u Smrdelje naišao Jovo Tankotić, gostioničar iz Ličke Kaldrme. Njemu se reljef — za koji je on smatrao, da predstavlja Stojana Jankovića — neobično svidio, pa ga je uzeo od nalaznika i odvezao kamionom, kojim je vozio bačve vina.

Prilog radu literarnih grupa u reformiranoj školi

U radu oko izdavanja školskog časopisa najvažnije je izvršiti dobru organizaciju unutar literarne grupe, koja je preuzela takav zadatak, jer bez dobre organizacije i pravilnog zaduženja ne može biti uspjeha.

Zatim, važno je, da članovi grupe dobro upoznaju sredstva, koja će im služiti za umnožavanje časopisa ili lista. Naravno, štampanje časopisa s više razloga ne dolazi u obzir. Dalje, treba dobro uočiti čitav proces rada od momenta primanja rukopisa, pa do uvezivanja i raspodjele časopisa.

Da se pozabavimo naprije organizacijom! Literarna grupa, koja izdaje časopis, treba da ima t. zv. uređivački odbor. Jasno, tu organizaciju ne čemo komplikirati, ali će uz uređivački odbor postojati i tehničko. »Štam-parsko« odjeljenje, te će čitav taj rad obuhvaćati desetak učer-nika. Urednik rukovodi poslom. On kao rukovodilac mora biti najposposobniji član, dobar organizator, snalažljiv, da shvaća odgovornost položaja i da daje osnovne smjernice. Njegovi pomoćnici dotjeruju rukopise, kri-

čaju, provjeravaju, pišu odgovore i t.d. Pomoćnici treba da su literarno obrazovaniji, i da imaju ukusa i više znanja i gramatike i pravopisa. Broj članova u tehničkom odjelu ovisi o načinu umnožavanja časopisa, koje može da se vrši ručno (prepisivanjem), zatim na pisačem stroju, hektografu, ciklostilu i drugim strojevima. Za rad na hektografu broj članova u tehnici mora biti nešto veći, jer treba sve rukopise prepisati, pa na roli otišnuti, listove složiti i uvezati. U tom su odjelu i dobri crtači. U stvari, njihov odjel predstavlja malu radionicu. Čitav ovaj posao ima i svoju administraciju, koju sačinjavaju tajnik i blagajnik. Prvi vodi zapisnike sjednica uređivačkog odbora, a drugi se brine za nabavu materijala i raspodjelu časopisa.

Koja sredstva služe u radu? Ručni rad je mučan posao, a k tome neefektan, čitav posao ostaje u zatvorenom krugu. Rad na pisačem stroju također je otežan, jer daje manji broj primjeraka, a među mladima teško je naći daktilografa. Na ciklostilu rad je skup, jer treba dosta matrica. Najprikladnije sredstvo

za umnožavanje je hektografska rola, jer je najjednostavnije i najjeftinije sredstvo za umnožavanje spisa i crteža. Uz hektograf treba nabaviti kemijski indigo ili hektografsku tintu, spužvicu i hektofiks, zatim glatki papir i najobičniji pribor za pisanje, crtanje i ručni rad.

U procesu rada najprije svoj posao vrše pomoćnici, pa onda tehnika prepisuje, uređuje inicijale, vinjete, naslovnu stranu, crteže, pa istodobno, prema go-tovim stranama, slijedi rad na hektografu. Kad su otišne sve strane, slažu se odgovarajući listovi u pojedine primjerke, koji se uvezuju.

Ovakav rad u znatnoj mjeri razvija kulturu pismenog izražavanja naših učenika, stvaralički interes, smisao za točnost, urednost i ljepotu, vanjskog izgleda pismenog sastava, a — što je osobito važno — takvim radom odgajati čemo eventualno nadobudne male pisce, od kojih će netko postati pjesnik i literat ili pak reporter i novinar.

N.N.

SAOBRAĆAJNA
NESRECA NA KRKI

U ponedjeljak 21. XII. ove godine dogodila se na rijeci Krki, nedaleko sela Podhuma, teška nesreća u kojoj je izgubio život osamnaestogodišnji Stanko Validžić. On se ukrcao u čamac u namjeri da se provozu rijekom. Najednom ga je jaka struja rijeke odvela sa čamcem prema strmini zvanj »Cavlinovića mlini«. Čamac je potpuno zdrobljen, a Stanko Validžić je nestao pod vodom. Još uvijek se traga za njegovim tijelom. (b)

UHVACEN PROVALNIK

Organima vlasti u Zagrebu uspjelo je uhvatiti 19-godišnjeg Zdenka Jiraseka, rodom iz Pakraca, koji je prošlog mjeseca provalio u prodavaonicu obuće »Borovo« u Šibeniku. Za njega je utvrđeno da je u posljednje vrijeme izvršio nekoliko provalnih krađa u raznim predjelima zemlje.

KRADA U GOSTIONICI
U ROGOZNICI

U ponedjeljak je nepoznato lice otvorilo noću gostionicu u Rogoznici i iz nje odnijelo 3.000 dinara gotovog novca, jednu flašu likera i nekoliko kutija cigareta. Organi Sekretarijata za unutrašnje poslove tragaju za kradljivcem. (b)

Iz Zanatskog kombinata Vodice POVEĆAVAJU SE KAPACITETI

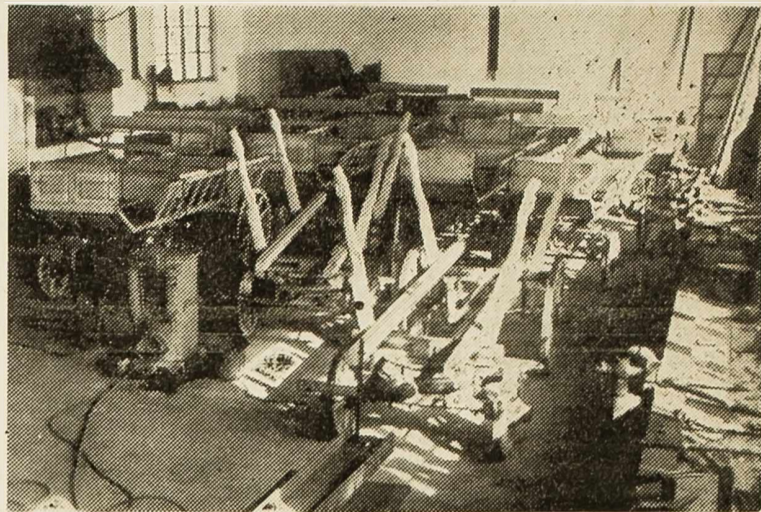
Vodice su prije rata obilovale zanatlijama. I. ožujka 1946. godine Vodičani su osnovali zanatsko - proizvođačku zadrugu. Uplatili su udio od 500 dinara i počeli raditi. Na osnivačkoj skupštini je odlučeno, da sva sredstva za proizvodnju treba predati zadrugi uz naplatu, a bilo je zadrugara, koji su svoja sredstva dali besplatno. Počelo

se raditi u radionicama osnivača zanatsko - proizvođačke zadruge, koje su najbolje odgovarale. Rad je počelo pet radionica i to: stolarska, bačvarska, kovačka, limarska i postolarska. Pošto se zadržalo, što je bilo cilj - širila i jačala, to su joj prostorije, u kojima je radila postale pretijesne. Tražeći izlaz iz te situacije, donesena je odluka, da se iz za-

družnog prede u državni sektor privrede, te je tako kao prijenos osnovnih sredstava dobila prostorije bivše tvornice za preradu žuke u Vodicama, u koje je smjestila radionice za kolare, limare, kovače i auto-karoseriste. Za stolarsku radionicu izgrađena je nova prostorija.

Uskoro otvaranje
novih radionica

Godine 1953. prišlo se iz zadrugnog sektora u državni i tada je osnovan Zanatski kombinat Vodice. S najviše uspjeha radi auto-karoserijska radionica. Brži razvoj ove radionice zapažen je izgradnjom nove auto-karoserijske radionice, za čiju izgradnju je dao sredstva NO općine, a djelomično i iz sredstava poduzeća. Auto-karoserijska radionica će dvostruko povećati svoje kapacitete, kada se uskoro otvori mehaničarska i auto-mehanička radionica za potrebe remonta auto-motora. Zanatski kombinat predviđa otvaranje ovih radionica izgradnjom hale za lakiranje,

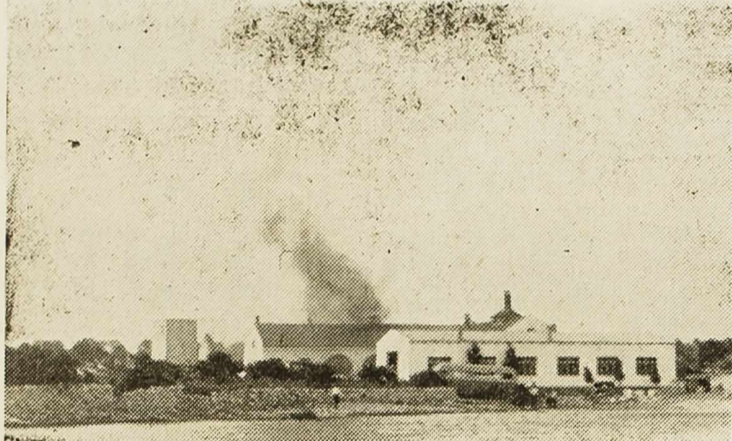
Radionica kola

izradu autokaroserije i kabina. Također namjerava nabaviti nove strojeve za sve radionice. U upravi kombinata vjeruju, da je za to potrebna suma od 25 milijuna dinara. Uz auto-karoserijsku radionicu najbrojnija je po broju radnika i prometu stolarska radionica, koja radi u prostora izgradnjom hale za lakiranje,

vaju, ali ozbiljnija kočnica, brz razvoj jesu stolarski strojevi, bez kojih se i ne može zamisliti serijska proizvodnja. Što se tiče bačvarske radionice ona također posluje dobro, samo je problem, što se teško dolazi do potrebnih sirovina. Da bi se radilo uzimaju su trupci umjesto duga, pa tako dolazi do nepotrebnih šteta. Kolarska radionica s obzirom, da u Vodicama i okolici ima veliki broj seoskih kola i kočija, na kojima vrši popravke, s uspjehom izvodi radove na kabinama i karoserijama drvene konstrukcije. Danas u Zanatskom kombinatu radi oko 50 radnika.

Interesantno je pogledati kretanje brutto-produkta. Godine 1946. brutto-produkt je iznosio 1,678 hiljada, a 1953. godine kada se prešlo iz zadrugnog u državni sektor iznosio je 13,259 hiljada, a godinu dana kasnije brutto-produkt je iznosio 23,407 hiljada. U 1958. godini brutto-produkt se povećao na 42 milijuna.

Mile Orlović

Zanatski kombinat u Vodicama

ZAHVALA

Povodom smrti našeg supruga, brata i strica

VICE BUJASA pok. GRGE
(reč. Trava)

službenika Jadranske pomorske agencije

toplo zahvaljujemo liječnicima bolnice »dr. Mladena Stojanovića« u Zagrebu, te bolničkom osoblju za pomoć ukazanu pri liječenju te u nastojanjima da našem pokojniku ublaže bolove.

Također izražavamo zahvalnost svim prijateljima i rodbini, koji su izrazili saučestje, sudjelovali u ispraćaju posmrtnih ostataka kao i svima onima koji su položili vijence na odar pokojnika.

Tugujuća supruga Marija
ud. Bujas i rodbina

ZAHVALA

Povodom smrti dragog nam oca, brata i djeda

ŠKARICA JAKOVA pok. PERE

na ovaj način najsrdačnije zahvaljujemo šefu infektivnog odjela šibenske bolnice dru Marijanu, zatim dru Golešu, te ostalom osoblju odjela za ukazanu mu pomoć.

Osim toga, zahvaljujemo svim rođacima, prijateljima i znancima, koji su otpratili milog nam pokojnika na vječno počivalište.

Tugujuća obitelj Skarica

ZAHVALA

Povodom smrti naše nezaborne majke, sestre i bake

POPOVIĆ JELENE
rod. Sekulić

izražavamo najdublju zahvalnost svima onima koji su osobno ili pismeno izrazili saučestje i ispratili dragu nam pokojnicu do groblja.

Ožalošćeni sinovi, kćeri i ostala
rodbina

ZAHVALA

Povodom smrti našeg dragog supruga, oca, brata i djeda

EGIDIJA BENKOVIĆA

zahvaljujemo svim prijateljima i znancima, koji su nam u tim teškim časovima bili na pomoći i otpratili milog nam pokojnika na vječni počinak.

Posebno zahvaljujemo obiteljima Radić i Kapeli, dru Kneževiću, liječnicima i osoblju internog odjeljenja Opće bolnice, Narodnoj glazbi, Sahovskom druvu i prof. Ivi Livakoviću, koji se u ime svih oprostio od milog i dragog nam pokojnika.

Ožalošćena obitelj Benković

Svim poslovnim
prijateljima, te
radnom narodu ši-
benskog kotara
čestita

Novu 1960.
godinu

TRG. PODUZEĆE
„Prehrana“
ŠIBENIK

Komunalno poduzeće za niskogradnju
»KAMENAR« ŠIBENIK

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

želi

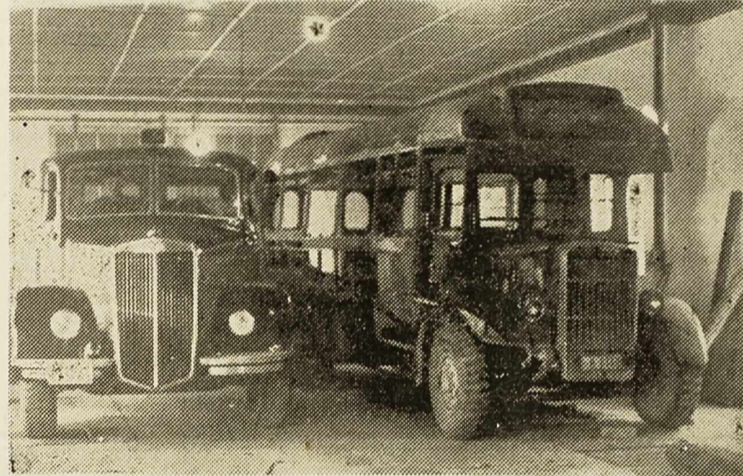
Sretnu novu godinu

RUDNICI MRKOG UGLJA SIVERIĆ

Radnim kolektivima i građanima šibenskog
kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

U karoserijskoj radionici

„KORNAT“ TRGOVAČKO PODUZEĆE ŠIBENIK
Poslovnim prijateljima i radnim
ljudima šibenskog kotara
čestita
NOVU 1960. GODINU

AUTOTRANSPORTNO
PODUZEĆE ŠIBENIK
Svim radnim kolektivima, te narodu šibenskog
kotara
čestita
NOVU 1960. GODINU

Trgovačko poduzeće „PLAVINA“ Šibenik

Poslovnim prijateljima
radnom narodu ši-
benskog kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

Tvornica glinice i aluminija Lozovac

Svim radnim kolektivima i građanima naše zemlje

čestita

NOVU 1960. GODINU

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uredništvo: Šibenik — Ulica
Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Direktor: Marko Jurković

Glavni i odgovorni urednik:

NIKOLA BEGO

Uređuje redakcijski kolegij

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130.
za pola godine 260, a jednu
godinu 520 Din.

Anketirali smo omladinu

Da li ste zadovoljni kulturno-zabavnim životom

Zabilježero u Gimnaziji

NOVA ŠKOLA

Prošlih godina, stanje u gimnaziji bilo je predmet čestih govora i diskusija na raznim sastancima i konferencijama. Bile su to ponajčešće kritike na neaktivnost omladinske organizacije, koje su bile opravdane. Danas, ako idemo govoriti o gimnaziji, o aktivnosti organizacije NO-e, Saveza komunista, o njezinom svakodnevnom životu, moramo se poslužiti sa mnogim pohvalama, jer nas je stanje u njoj više nego oduševilo.

Reski zvuk školskog zvona, najavio je završetak trećeg sata početka velikog odmora. Pejemo se brojnim stepenicama i lazimo u veliku zgradu. Iznenadili smo se. Gore s trećeg katta, izvijala se melodija iz zvučnika. Vani je padala kiša, ali omladincima nije bilo dosadno. Zabavljala ih je muzika i nagodila da započnu »ples«. Na hodnicima, u razredima, svejedno gdje. Kasnije doznajemo da je omladinska organizacija dobila razglasnu stanicu i da je odbor za zabavu i razonodu iz vlastitih sredstava nabavio električni gramofon. I tako je počeo novi, veseli život, koji načas, za onih petnaestak minuta otjera sve brige. Ponovno će zazvoniti zvono, utihnud će muzika na hodnicima i početi će ples s matematicom, hrvatskim... a zatim opet muzika.

SOBICA KOMITETA NIKAD NIJE PRAZNA

Nalazimo se u maloj sobici na trećem katu. To je prostorija komiteta koja nikad nije prazna. Rekli bismo prostorije omladinske organizacije, prostorije, koje su odjedamput postale tiješne, nedovoljne. Svakog časa ulaze omladinci i omladinke, petiši, šetašći ili osmašći.

— Molim vas, je li tu drug predsjednik? pitaju s vrata.

— Da, izvolite, — odgovara drug predsjednik.

— Danas imamo sastanak razredne zajednice, zamolili bi vas da pošaljete jednog predstavnika komiteta.

I tako dolaze »stranke« svakog časa, pitaju, traže, interesiraju se. Komitet i organizacija Narodne omladine, pomažu koliko mogu. A pomažu gotovo uvijek. Jer se omladini mora pomoći i pružiti mogućnost za njezino uzdizanje, za razvijanje njezine društvene svijesti.

DA ZABILJEŽIM, DRUŽE PREDSEDNIČE

Na vrata sobice komiteta pokucao je neki omladinac, predsjednik razrednog aktiva NO-e.

— Zamolio bih knjigu predavanja družbe predsjedniče — ušitao je. Danas je njegov razred mao predavanje o Autoputu i to reba zabilježiti. Iz podelbe knjige s naslovom »Knjiga predavanja« okrenuta je stranica njegovog razreda. Za nekoliko trenutaka zabilježen je datum naziv predavanja, kao i ime predavača. Zainteresirala nas je ta knjiga. Svaki razred je već održao prosječno po šest, sedam predavanja. Listamo stranice i čitamo: »Autoput 1959.«, politička situacija u svijetu pred konferenciju na najvišem nivou, »Učenje Marksizma«, »Razvitak SKOJ-a i SK«, Kongresni materijali, sport šah i t.d.

AKCIJA U MJESECU KNJIGE

Počelo je od jednog dogovora i Kotarskom komitetu Narodne omladine. Predstavnici svih srednjih škola je rečeno:

— Izvršite akciju sakupljanja knjiga u Mjesecu knjige i štampajte kao pomoć seoskoj omladini djeci.

Nastavilo se s oglasnom knjigom omladinske organizacije. Omladincima je pročitano da daju svoj prilog u Mjesecu knjige štampe i da svojim prilozima pomognu seosku omladinu i dje-

cu, kojima svaka knjiga mnogo znači u njihovom kulturnom uzdizanju i općem obrazovanju. Od tada, svakog dana su u sobicu komiteta pristizale razne knjige, a to nije konačni broj. Akcija se nastavlja. Ponovno će kolati oglasna knjiga po razredima i bit će pohvaljeni oni koji su dali najveće priloge, a tih će biti mnogo.

OTVARAMO LADICU STOLA

Otvaramo prepunu ladicu starog stola i promatramo veliki broj raznih zadaća, složenih pomno i brižljivo. Svaka ima svoje mjesto i ne treba je dugo tražiti. Prevrćemo stranice i čitamo naslove: Zapisnik SD »Gimnazijalca«, Sastanci OKUD-a »Ruža Vukman«, Košarkaška sekcija, Šahovska sekcija, Stolnoteniska, Rukometna, Knjiga blagajne, sportskog društva... Tu su zabilježeni svi sportski susreti s malim komentarom, sve priredbe, akademije, sastanci, a tu su i izreci iz štampe.

U jednom uglu nalazimo dvanaest složenih zadaća. Saznajemo da su to zabilješke o omladincima koje vode predsjednici aktiva. One su već primile prve zabilješke, dobre i loše, kako bi na kraju njihove karakteristike bile što vjernije i realnije.

I tako bukti život u gimnaziji, življe, ljepše, poštenije nego ikada dosada. Teku dani puni doživljaja, dani mladosti. Ostvarila su se nastojanja društvenih faktora da se pokrene rad u ovoj našoj školi. Ostvarila su se zahvaljujući velikom zalaganju omladinskog rukovodstva i rukovodstva Saveza komunista, same omladine, a napose druga direktora s nastavničkim zborom koji su omogućili omladini da joj život bude što potpuniji i svestraniji. Reforma školstva našla je tu mjesto, gdje će se moći razvijati onako, kako je zamišljena.

Ante Huljev

ČESTO PUTA SMO SLUŠALI NA SASTANCIMA, KONFERENCIJAMA ILI NA ULICI RAZNE PRITUŽBE NA KULTURNO ZABAVNI ŽIVOT MLADIH U NAŠEM GRADU. SLUŠALI SMO PRITUŽBE, ALI I PRIJEDLOGE, KOJI BI KORISTILI NJEGOVU POBOLJŠANJU. BAŠ ZBOG TOGA, HTJELI SMO DOZNATI ŠTO O TOME MISLI JEDAN ŠIRI SKUP MLADIH. ANKETIRALI SMO 260 OMLADINACA I OMLADINKI ŠIBENSKIH ŠKOLA — GIMNAZIJE, UČITELJSKE, EKONOMSKE, UČENIKA U PRIVREDI I INDUSTRIJSKE ŠKOLE.

Da li ste zadovoljni kulturno-zabavnim životom, što mu nedostaje, a što bi trebalo podržavati?

Interesantno je pogledati, što mladi o tome misle, što predlažu i što im se sviđa od postojećih oblika. Interesantno je zato, jer su odgovori baš na ovo pitanje najopširniji i iz njih možemo izvući korisne prijedloge. Evo jednog odgovora:

— Kulturno - zabavni život u gradu uopće ne zadovoljava potrebe nas mladih. Malo zabava i priredbi ne mogu mnogo pružiti. Možda je tu i problem prostora, ali i nezainteresiranost odgovornih faktora. Smatram, da bi se na tom polju moglo prilično napraviti uz minimalne troškove. Svakako, da bi se sale u gimnaziji i »Partizanu« mogle racionalnije koristiti.

Karakterističan je i ovakav odgovor, koji vrijedi gotovo za sve škole.

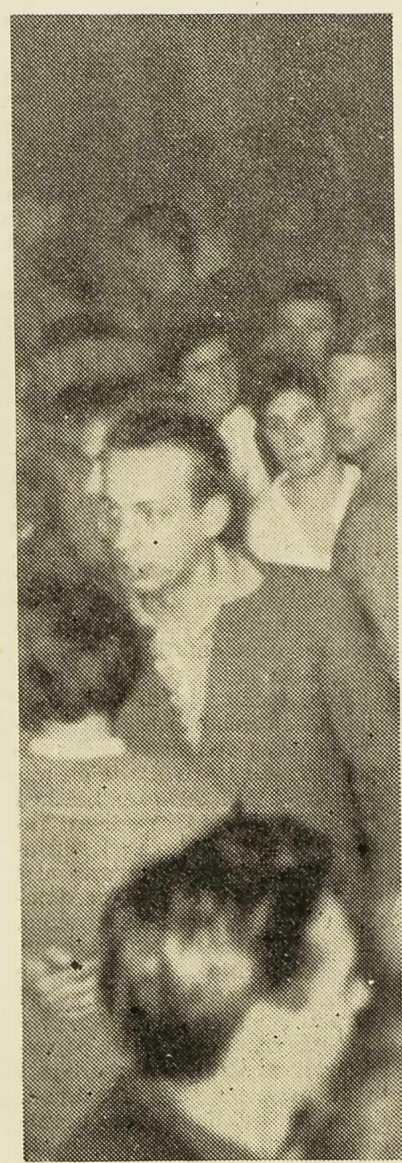
— Nisam zadovoljan postojećim stanjem, jer mu nedostaje onog mladenačkog života, koji bi trebalo razvijati. Plesovi, danas jedini oblici kulturno - zabavnog života, održavaju se više zbog novca...

O slijedećem odgovoru, svakako bi trebalo razmisliti i pokušati realizirati prijedlog učenika iz gimnazije:

— Ne znam, što bi trebalo podržavati, jer i nema što da podržavamo. Ali, dozvolit ćete, da dadem jedan prijedlog, kako bi se omladina mogla zabaviti. Uzimimo, na primjer, dvoranu u gimnaziji. Ono što danas postoji ni izdaleka nije sve što se može iskoristiti. Tu postoji i prostrana pozornica, koja bi se mogla koristiti za kratke skečeve, aktovke i slično. Tu je i razglasna stanica, koja danas jedino služi za emitiranje muzike s ploča. Zašto se ne bi postojeci mikrofoni bolje iskoristili i priredila emisija sl'čna onoj »Mikrofon je vaš«. Izgleda da nedostaje dobrog organiziranog rada.

Slijedeći odgovori pokazuju, da ples nije jedina zabava koja omladini pruža zadovoljstvo. Oni traže nove oblike, zahtjeve, veće ili manje...

— Nužno je potrebno otvoriti jednu omladinsku čitaonicu s

božatim izborom dnevne i tjeđne štampe kao i ostalih publikacija, ili...

— Kulturno - zabavni život je vrlo skućen. Trebalo bi više naučnih predavanja i o tome bi trebalo ubuduće voditi računa...

— Iako se treba zadovoljiti onim što imamo, ipak moramo tražiti nove forme, kako bi nam život bio što svestraniji. Imam primjedu na rad COKUD-a, koji nije onakav kako je zamišljen...

Što kažu mladi Šibenčani?

U mnogim odgovorima, nalazimo, da omladini nedostaje muzičkih i pjevačkih priredbi. — Ako se katkada i dogodi, a to najčešće u organizaciji Doma JNA, onda je mladima pristup nemoguć zbog visokih cijena — piše jedna gimnazijalka.

OML. ORG. - GLAVNI FAKTOR

Na slijedeće pitanje: Da li organizacija Narodne omladine potiče kulturno zabavni život, uočeno je da ga u 90 posto slučajeva ona zaista potiče. Ostali imaju podvojena mišljenja. Neki smatraju, da omladinska organizacija donekle potiče zabavni život, a mnogi misle suprotno.

PLES U PRVOM PLANU

Daljnje pitanje glasilo je: Koju zabavu najviše volite?

Oko 80 posto omladinaca se izjasnilo da im je ples najomiljenija zabava. Zatim dolazi kino, kazalište, muzika, čitanje, pjevanje, šetnja i t.d.

Izgleda malo čudno, da toliki postotak najviše voli ples. Rješenje ćemo naći u slijedećih nekoliko odgovora:

— Ples volim, jer drugih oblika zabavnog života nema. Ili:

— Dosad mi je najomiljenija zabava bila posjećivanje kazališta, ali, nažalost, zatvoreno je. Mislim, da će ono nedostajati svim građanima.

— Zeljela bih da pročitam što više knjiga, ali, nažalost, u ovakvim mogućnostima to ne mogu, jer su sve knjižnice loše opskrbljene, a kvalitetnija djela gotovo uvijek su razgrabljena. Ili;

USKLADITI REPERTOAR KINA

— Da li ste zadovoljni repertoarom naših kina i kakve filmove najviše volite?

70 posto anketiranih nije zadovoljno repertoarom iz više razloga.

— Često se događa, da u svatkoj kina igraju dobri filmovi, pa nismo u stanju da sve pogledamo, ili su loši filmovi, pa su dvorane prazne. Preporučam upravi kinopoduzeća, da to nastoji nekako uskladiti.

Naročito je mnogo pritužbi bilo na nedostatak domaćih umjetničkih, crtanih i dokumentarnih filmova.

— Toliko čitamo o uspjesima domaćeg crtanog filma na međunarodnim filmskim festivalima, a još nam se nije pružila prilika da vidimo ni jedan takav crtani film. Slično je i s dokumentarcima.

Bilo je pritužbi i na vrijeme trajanja pojedinih filmova. Evo što piše jedan gimnazijalac:

— Često se puta dogodi, da jedan odličan umjetnički film igra samo nekoliko dana, da bi ustupio mjesto nekom drugom filmu koji će poduzeću možda donijeti veće prihode.

Koje filmove mladi najviše vole?

Najomiljenije su suvremene drame i to one koje tretiraju život studenata i omladine. Zatim redom dolaze psihološke drame, kriminalni filmovi, muzički, lagane komedije, pa ekranizirana djela velikih pisaca, zabavni, historijski i western filmovi.

LUCY CROWN — NAJBOLJI

Pregledavajući odgovore na pitanje: Posjećujete li kazalište, kakve komade najradije gledate, i koja vam se predstava najviše svidjela? — opazili smo da kod većine anketiranih omladinaca postoji veoma veliki interes za kazališnu umjetnost. Važno je napomenuti, da je mnogima zbog visokih cijena onemogućeno posjećivanje predstava.

Osobito se žale učenici učiteljske škole na ukidanje povlaštenih ulaznica. Bilo je mnogo odgovora u kojima omladinci izražavaju zabrinutost zbog zatvaranja kazališta i gotovo svi žele da se što prije otvori.

Što se tiče repertoara ima podvojenih mišljenja. Ipak ima više onih, koji su s njima zadovoljni.

Od predstava, koje su se mladima najviše svidjele, najviše glasova dobila je »Lucy Crown«. Zatim slijede: »Dvanaest gnjevnih ljudi«, »Pesma«, »Doživljaji Nikolettine Bursać«, »Muzički pajaci« i dr.

SVE PO MALO

Što je vaša pasija i koliko vam ona oduzima vremena?, glasilo je naše slijedeće pitanje. Naši omladinci se bave svim stvarima. Neki više, neki manje. Jedva je desetak bilo onih, koji nemaju pasije.

Na prvom mjestu spominju čitanje knjiga, pa šah, fotografiranje, radio tehniku, pjevanje, muziku, filateliju, izlete, razne sportove, kino, štampu, jedrenje, šetnju u prirodi, padobranstvo, gađanje i t.d.

PREMALEN DŽEPARAC

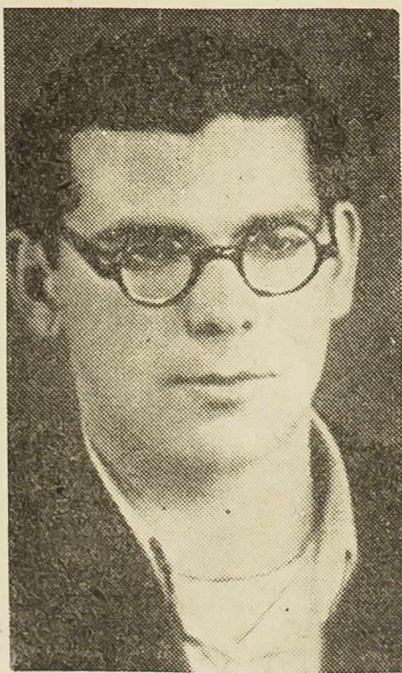
Odgovori na sedmo pitanje: Koliki vam je mjesečni džeparac i odakle ga dobijete. U što ga najviše trošite? — mogu se podijeliti u dvije grupe, karakteristične za pojedine škole. Dok na jednoj strani imamo gimnazijalce, učenike u privredi i dake industrijske škole, dotle na drugoj strani učenike učiteljske i ekonomske škole. Kod prvih se džeparac kreće od 500 - 5000 dinara, dok kod drugih doseže najviše do jedne hiljade dinara prosječno. Gimnazijalci dobiju džeparac pretežno od roditelja, učenici u privredi i đaci industrijske škole od poduzeća ili od nekog honorarnog rada.

Prema odgovorima konstatiramo, da mladi vode računa o svakom dinaru. Inak, najviše novca odlazi u kino blagajne, za štampu, knjige, zabavu i t.d.

ISPOD PROSJEČAN SPORTSKI ŽIVOT

Odgovori na slijedeće pitanje zauzeli su veliki prostor u anketnim listićima. Pitali smo: Kojim se sportovima bavite i da li (Nastavak na slijedećoj strani)

MATE BUJAS

Grad diše umornim dahom, kao da ga pritišće mora. Odzvanjaju žurni koraci zadnjih prolaznika. Gradske arterije se prazne. Ubrzo će nastupiti policijski sat, a život će početi iza spuštanih kapaka zgrada.

Odjednom na Gorici odjeknuše revolverski pucnji. Skojevci su s uspjehom izvršili zadatak, koji im je povjerila Partija, Ubijen je Skoton, opasan fašistički agent.

U gradu su nastali mučni dani. Pobješnjeli crnokošuljaši tražili su atentatora. Nisu ga našli. Uhapsili su jednu grupu skojevacu. Za jednu glavu tražilo se više glava. Za jednog izdajnika šest naših omladinaca. Preko noći je održano suđenje. Strijeljani su 13. listopada 1941. Još jedan poraz fašista — umrli su hrabro. Doviđivali su krvnicima: »Nestao će i vas vašeg fašizma!« Bila je to hrabra šestorka. Neustrašivo su prkosili vremenu, svojoj mla-

đosti i neprijatelju. Najstariji je imao 24, a najmlađi 17 godina. Svi su različito počeli. Jedni u školskim klupama, drugi u radionici, a neki jednostavno na ulici, jer onda nije bilo posla za sve. Zajedno su živjeli, radili, i zajedno su umrli.

Jedan od njih bio je Mate Bujas. Rođen je u Docu, a pohađao je učiteljsku školu u Šibeniku. Drugovi su ga izabrali za sekretara svoje skojevske ćelije. U školi je brzo počelo dolaziti do raznih manifestacija. Mate je bio zapažen. Nekoliko puta je izbacivan iz škole zbog pronađenih letaka. Često ga je spašavalo to što je bio odličan đak. Kad je maturirao, zbog izvanrednog talenta za sport (bio je veslač) u Zagrebu je dobio mjesto nastavnika gimnastike. Nastavio je rad u organizaciji SKOJ-a. Prilikom kapitulacije stare Jugoslavije održao je govor radnicima jedne

tvornice. U Zagrebu je postalo opasno. Progonjen od ustaša vratio se u Šibenik. Mate je počeo da aktivno radi s jednom grupom drugova. Misao o neminovnoj borbi postajala je sve jasnija. Roditelji, obuzeti brigom, znali su ga opominjati, da je sve to opasno što on čini i da bi lako mogao nastradati. On im je govorio: »Zar je važan jedan život, moj ili bio čiji. Zar je važan jedan sin. Važni su svi ljudi i ono osnovno — sloboda. Tada ćete imati stotine sinova, tisuće...«

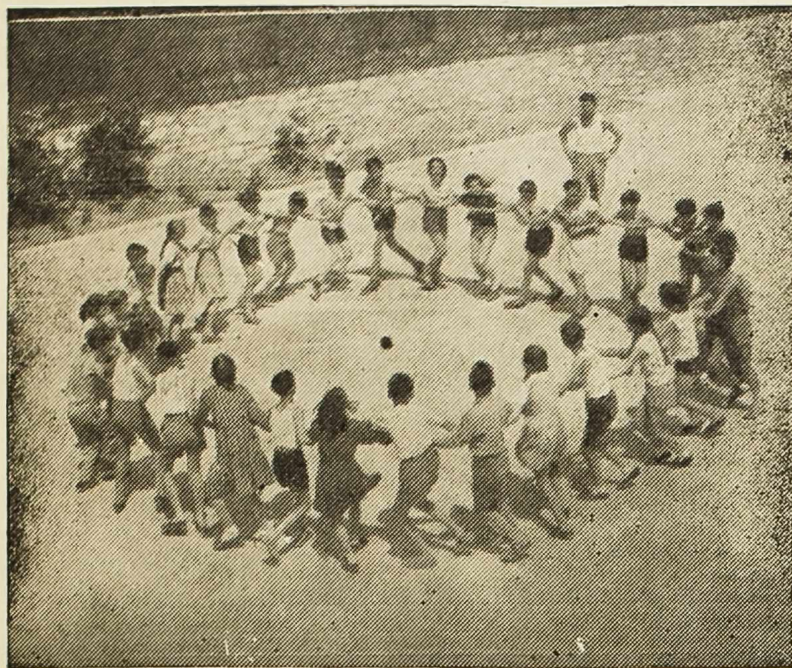
Akcije su se redale. Manje pa veće... Sve važnije. Partija je u njima stekla povjerenje. A oni su bili mladi, poletni. Umrli su kao prve žrtve fašističkog terora u našem gradu. Umrli su hrabro.

S njima se ponosimo.

Nastojmo da im budemo slični.

L. G.

Omladina Knina govori

(Nastavak)

ste zadovoljni sportskim životom? Svakako će mnogo začuditi konstatacija da se oko 60 posto anketiranih uopće ne bavi nikakvim sportom. Razloga ima više, a sigurno je da neizainteresiranosti nema. O tome vidjet ćemo bliže u odgovorima. Situacija je slična kao i kod kulturno - zabavnog života. Činjenica je da nema ni jednog sportskog kluba ni društva, pogodnog za svestran sportski život omladine. Mogućnosti, koje oni daju, minimalne su, i ne mogu zadovoljiti interese mladih ljudi.

— Sportskim životom nisam zadovoljan. Trebalo bi organizirati više rukometnih, košarkaških turnira, za koje izgleda ne postoji dovoljno razumijevanja.

— Smatram da favoriziranje nogometa koči napredak ostalih sportova, prvenstveno veslanja i plivanja.

— Ovakvih i sličnih odgovora bilo je preko stotinu. Ova nas situacija mora zabrinuti, a napose Savez sportova. Potrebno je što prije prići jednoj organiziranoj akciji, kako bi omladina imala mogućnosti za svestraniji sportski život.

KAKO ORGANIZIRATI POL. RAD

— Koji vam se oblici ideološko - političkog rada najviše sviđaju?

Omladinu najviše interesiraju marksistički kružoci, zatim predavanja i diskusije. Zanimljivo je zbog čega su to anketirani omladinci odabrali. Evo jednog odgovora, koji je karakterističan i za sve ostale.

— Marksistički kružok, kao oblik ideološko - političkog rada, sviđa mi se najviše zato, jer sam metod rada omogućuje da shvatimo materiju predavanja. Ili ovaj:

— U diskusiji dolazi do borbe suprotnosti pojedinih mišljenja i baš na taj način, mnogi se pojmovi razbistire. Predlažem omladinskim organizacijama, da

prakticiraju takav način rada. Mnogi su se pohvalno izrazili o Centru za uzdizanje omladinskih kadrova, a mnogi žale, što ne mogu da ga pohađaju zbog velikog broja prijavljenih.

»NAJČEŠĆE KRITIZIRAMO«

Tako su počimali gotovo svi odgovori na pitanje: »Što najčešće kritizirate i zašto? Evo jednog«:

— Najčešće kritiziram svenegeativnosti koje opažam oko sebe. Kritiziram svakodnevnne nehumanne sitnice, koje bi se mogle vrlo lako otkloniti.

— Kritiziram nepravilno razdjeljivanje budžeta. Zar nije žalosno što učiteljska škola nema ni najosnovnija sredstva za rad?

— Kritiziram odnos omladinskih rukovodilaca prema omladincima.

— Ishranu daka i sportski život i t.d.

U ŠTO KORISTITI SLOBODNO VRIJEME

— Čemu posvećujete slobodno vrijeme«, glasilo je jedanaesto pitanje anketnog lista. Iz odgovora vidimo, da mladi imaju veoma malo slobodnog vremena, zatim da su preopterećeni školskim gradivom, i t.d.

— Čim dobijem malo slobodnog vremena, — piše jedna omladinka, — šetnja po Šubićevo predstavlja za mene ugodno osvajanje poslije napornog rada.

— Kad mi koja knjiga dopadne u ruku, nemam mira dok je ne pročitam. Volim sve pisce i čitanje knjiga mi oduzima najviše vremena.

Ostali najviše troše vrijeme na sport, pisanje pjesama, crtanje i t.d.

SAH KLUB — DOBAR

Pretposljednje pitanje naše ankete je glasilo: Da li ste učlanjeni u koje društvo, klub ili sekciju i što oni pružaju? I ov-

dje se odgovori mogu svrstati po školama. Dok su učenici gimnazije zastupljeni svaki prosječno u 3,05 društva, sekcija i klubova, dotle taj broj naglo pada u ekonomskoj školi, za učenike u privredi, učiteljskoj i industrijskoj školi. U gimnaziji osim toga radi i najveći broj sekcija, što svakako mogu zadovoljiti interese velikog broja omladine.

Možda je zanimljivije pogledati drugi dio pitanja. Što postojeće sekcije i društva pružaju članovima. Jedino potpuno zadovoljava šahovski klub »Šibenik« i u velikoj mjeri SD »Gimnazijalac«.

— Učlanen sam u »Krku« i aktivan sam veslač. Sam klub mi ne pruža ništa osim veslanja. Mislim da bi u klubu bilo više mladih ljudi i više uspjeha, kad bi se uredile društvene prostorije, uskladio odnos trenera i veslača i t.d.

ZELJE MLADIH

Odgovori na zadnje pitanje su veoma skromni. Najveći broj želi da što ljepše i veselije dočeka Novu godinu. Ostali imaju različiti želja. Neki žele novu školsku zgradu, bogatiji sportski život, bolju ishranu, više sportskih terena i dr.

Bilo je desetak sličnih odgovora kao ovaj:

— Želio bih da pojedini profesor, promjene svoj odnos prema učenicima. Smatram, da taj novi odnos ne bi šteto uspjehu ni disciplini, kako mnogi misle, jer je dosadašnja praksa pokazala, da je uspjeh bolji kod onih, koji imaju jedan sasvim novi, uži i kolegijalniji odnos.

Anketirao: Ante Huljev

ZADOVOLJNI

Sastanak je razredne zajednice. Šesti je sat, a na mladim licima ipak se ne opaža ona mrzovolja, koja je karakteristična za posljednje školske satove. Jer, ovo je naš sat, odnosno sastanak na kome ćemo raspravljati o našim sitnim, ali ipak važnim problemima.

Počine rad.

Prva točka je disciplina — vječito aktuelan problem. Zaista je teško obuzdati veselu daku prirodu i prisiliti je da miruje u klupi. Disciplinu kod daka pokušavalo se održati raznim kaznama pa čak i isključenjem iz škole. Ali sve to nije pomagalo jer su te mjere dolazile »odozgo«, kao zapovijed. Na prošlom sastanku ukorene su četiri učenice. Ukazalo im se na to kakvu štetu nanose sebi i razredu zbog nediscipline preko nastave. S njima su porazgovarali predstavnici razreda i to ne prijeteci nego ukazujući. I pomoglo je. Sada se te učenice odlikuju disciplinom.

Na redu su izostanci — najinteresantnija stvar na ovakvim sastancima. Jedan dak je morao izostati i svi to znaju u razredu. Budući da profesor to ne zna, on bi mu sigurno dao 5 sati neopravdanih. Ali mi smo njegov izostanak opravdali.

Drugi je učenik također izostao iz škole. Kaže da nije naučio lekciju. Međutim, dan prije on je čitavo poslije podne proveo na Poljani. Dakle, imao je vremena da se pripremi i razred mu daje neopravdani sati.

Javlja se za riječ jedna učenica, koja smatra da je nezasluženo dobila slabiju ocjenu. Razred također misli da ona ima pravo. Zaključeno je, da se zamoli dotični profesor da ispravi ocjenu ili da učenicu dopunovno ispita.

Nakon diskusije o predstojećoj ekskurziji, sastanak je završen i čim se ukaže potreba održat će se drugi.

Đaci veselo silaze bijelim stepenicama. Vika i smijeh su nekako obavezni. Članovi razredne zajednice su zadovoljni svojim odlukama. S. D.

Anketa je provedena među učenicima završnih razreda Škole učenika u privredi i Poljoprivredne škole u Kninu. Ukupno je sudjelovalo 105 učenika. Učenici su na vrijeme dobili anketni materijal, nisu se odazvali, pa je tako njihovo mišljenje i učešće u novogodišnjoj anketi »Šibenskog lista« izostalo.

Da li ste zadovoljni s kulturno-zabavnim životom, što mu nedostaje, a što bi trebalo podržavati?

Anketirani učenici škole učenika u privredi kažu da gradu nedostaje bujniji kazališni život, da su pauze između gostovanja vanjskih kazališta duge.

Ističu, da u Kninu nedostaje odgovarajuća sala za amatersku kazališnu aktivnost i ostale oblike kulturno-prosvjetnog rada. Ali se, bez obzira na to, ne može opravdati nerad dramskih sekcija KUD-a.

Ima mišljenja da bi se zabavne priredbe trebale održavati češće. Đaci Poljoprivredne škole većinom se žale na slab kulturno-prosvjetni život u okviru škole, iako postoje uvjeti za osnivanje klubova, grupa i sekcija.

Da li organizacija Narodne omladine potiče kulturno-zabavni život?

Veći broj učenika izjavljuje, da omladinske organizacije potiču rad prema mogućnostima, ali da to još nije uhvatilo zamaha, da se počelo nešto raditi, ali da to još nije ono što bi se sve moglo učiniti.

Kakvu zabavu najviše volite?

Učenici u privredi najviše su glasova dali za ples uz lijepu muziku, kino, te društvene zabave koje priređuju kninski lovci i ribari.

Budući poljoprivredni kadrovi na prvo mjesto stavljaju sportske priredbe, zatim ples, kino i kazalište, zatim šah i druge oblike kulturne aktivnosti.

Da li ste zadovoljni s repertoarom kina i kakve filmove volite?

Svi anketirani učenici uglavnom su zadovoljni s postojećem repertoarom.

Učenici u privredi na prvo mjesto stavljaju kaubojske filmove. Zatim dolaze domaći, pa kriminalni, ljubavni, sentimentalni, a na posljednjem mjestu realistički filmovi.

Što je vaša pasija i koliko vam oduzima vremena?

Izleti u prirodu, šah, slikanje, ali ne apstraktno, radioamaterstvo, putovanje u svemir, čitanje knjiga, bavljenje sportom i t. d.

Koliki vam je mjesečni džeparac odakle ga dobijete. U što ga trošite?

Džeparac učenika kreće se od 500 do 4000 dinara, a dobiju ga od roditelja ili izdvoje od učeničke nagrade, a dvojica kažu da ga zarade sami.

Potroše ga najviše za kino, u slastičarnici, za nabavku knjiga, revija i novina.

Kojim se sportovima bavite i da li ste zadovoljni sportskim životom?

Od anketiranih daka Škole u privredi desetorica su opredijeljeni na nogomet, ostali se vole baviti streljaštvom, kuglanjem, odbojkom, rukometom i planinarenjem.

Učenici Poljoprivredne škole najviše se bave nogometom, ali ima pristalica drugih sportova kao što su odbojka, stolni tenis ili šah.

Oni bi željeli, da u okviru škole imaju prikladna igrališta i više sportskih rekvizita.

Sa sportskim životom u Kninu, u cjelini nisu zadovoljni.

Jedna učenica ima posebno mišljenje, kad kaže da nema ni jednog ženskog sportskog društva i da se zbog toga one ne nalaze u povoljnoj situaciji.

Koji vam se oblici ideološko-političkog rada najviše sviđaju?

Na ovo pitanje učenici u privredi izjavili su, da im se najvi-

še sviđaju oblici koji omogućavaju proširivanje znanja o našoj unutrašnjoj i vanjskoj politici i o odnosima naše zemlje prema drugim državama i radničkom pokretu u svijetu.

Zalazu se za takve skupove i forme rada, na kojima bi se prorađivao tok razvitka i društveni odnosi kod nas.

I općenito korisna politička predavanja morala bi biti orga-

nizirana prema interesima slušača.

Što najčešće kritizirate i zašto?

Modernu apstraktnu likovnu umjetnost, jer je ne razumijemo, izjavljuju neki učenici u privre-

di.

Narodni odbor općine, što nemamo još jednu kinodvoranu, neodređeno radno vrijeme u privatnom sektoru, a mnogi su odgovorili: Kritiziramo Inspekciju rada, koja ne sagledava mnoge probleme i uvjete rada učenika u privredi,

Njihovi drugovi iz Poljoprivredne škole kritiziraju najviše svoje saučenike, koji ne izvršavaju zadatke, prave ispade u domu, one što ometaju rad u školi i slično.

Jeste li učlanjeni u koje društvo, klub ili sekciju i što vam oni pružaju?

Učenici u privredi učlanjeni su u šahovsko društvo, izviđačku organizaciju, DTO »Partizan«, streljačku družinu, ribolovno društvo, KUD »Polet« na Vrbniku, NK »Dinaru« i planinarsko društvo. Prema djelatnosti društva iznose što im pružaju. Tako »Partizanovci« su u društvu zato, jer im omogućuje sistematski fizički odgoj, ribolovci jer im se pruža prilika da nesmetano love ribu, planinari kažu da kroz tu organizaciju upoznaju prirodu i slično.

Osim dva slučaja, da su učenici Poljoprivredne škole učlanjeni u DTO »Partizan« u Kninu, KUD i nogometni klub svog sela i jednog koji je član Prirodoslovnog društva, svi ostali su izjavili da nisu upisani u nijedno društvo ni organizaciju.

Čemu posvećujete slobodno vrijeme?

— Čitanju knjiga, učenju, radu u »Partizanu«, igranju nogometa, kinu, izletima, šetnji u prirodu.

Novogodišnja želja?

Novogodišnja želje učenika u privredi:

— da završe školu i uzeće znanat,

— da Novu godinu dočekaju sa svojom djevojkom.

— Zelim sretnu Novu godinu uredništvu »Šibenskog lista«.

— Namam želje, jer ću od Nove godine za jednu godinu biti stariji.

A novogodišnje želje učenika Poljoprivredne škole:

— da se u školi organizira zabava,

— da dobijem jedan roman sa slikama,

— da završim školu s uspjehom,

— da dobijem na poklon knjigu koja bi mi dugo ostala u sjećanju,

— postati član SKJ, jer tada navršavam 18 godina,

— da nam dugo poživi, zadovoljan i u veselju naš voljeni drug Tito. (m)

OSMAŠICE

Lako ćete ih prepoznati. Poslije škole su nasmiijane. A, navečer, svaka od njih prođe nekoliko puta Poljanom. Osvježenja rada... Jer, teška je zadnja godina.

Uči se mnogo, a djevojke su vrijedne. Jer, tko zna kakva će biti matura. Da li po starom ili novom? Uči se svejedno. Ali, sada se spremaju za maturalni ples i vesele se toj večeri. Parovi su već izvučeni. Ljute se djevojke malo na svoje kolege... Težak im je nekako onaj korak u valceru (teži od matematike). Ali još ima vremena. Svake sedmice jedanput, u Plavoj dvorani Gimnazije, marljivo se broji:

»Jedan, dva, tri... Jedan...« Dogovorile su se i za haljine. Nije bilo svađe. Odlučile su jednostavno, da budu jednostavne. Shvatile su da je njihova mladost jedan od najljepših ukrasa, koji je vrijedniji od najraskošnijih haljina.

A dogodine, gotovo sve one, žalit će za svojim gradom, pripradnim nekako za srce. I za zadnjom godinom, za maturom i za svim radostima u toj godini.

Navečer prošetaju Poljanom. U rukama obavezno imaju po nekoliko knjiga. A, vjerujte, ne nose ih radi simbolike... M.T.

Iz III. osnovne škole — Šibenik

AKTIVNOST LITERARNE SEKCije

Nedavnom sastanku literarne sekcije u III. osnovnoj školi u Šibeniku prisustvovao je i dječji pisac Petar Bilušić. Tom prilikom članovima sekcije čitana su njegova djela. Učenici su se raspravljali o radu Bilušića, a naročito ih je zanimalo što on sada sprema. Učenici su na tom sastanku čitali i svoje radove. Pošto pionirski odred u toj školi nosi ime šibenskog pionira Joška Zjačića koji je poginuo u NOB-i, učenica Jasminka Bego

pročitala je svoj sastav o Jošku, koji glasi:

»Godine 1930. u težačkoj porodici rodio se Joško Zjačić. Od sedam godina radio je za šibenske komuniste. Godine 1941. buknuo je rat. Joško nije mirovao dok nije otišao u borbu za oslobođenje svog voljenog grada i domovine. On je otišao prvi, a za njim i cijela njegova porodica, koju su sačinjavali otac, majka, brat i sestra. Brigada u kojoj je bio Joško

probijala se kroz veliku mećavu. Veliki sniježni nameti nisu dozvoljavali brigadi da se kreće. Joška je izdavala snaga. Noge su gubile poslušnost. Posrtao je. Jedan snažni nalet oborio ga je zauvijek. Tog časa prestalo je da kuca plemenito srce hrabrog Joška, koji je svoj mladi život posvetio borbi za oslobođenje svoga grada i svoje domovine.«

Članovi literarne sekcije bili su zadovoljni s posjetom druga ga ponovno vide u svojoj sredini. A.V.

Drniš: Dosadno

Nemoguće je ne zamisliti se nad podacima, koji pružaju umrljani anketni listići, ispisani teškim rukopisima učenika u privredi. Na razmišljanje najviše navode odgovori na onu grupu pitanja, koja obrađuju probleme društvenog, zabavnog i kulturnog života u malom Drnišu.

Evo samo nekoliko najkarakterističnijih:

»Društveni život u Drnišu za sada obilježava siromaštvo ustanova i programa. Raspoložemo samo s hotelom i kinom. Neorganiziranost je osnovna karakteristika postojećeg života.«

»Obično se misli« da Drniš nije malo mjesto. Sudeći po broju stanovništva i prostoru, za dalmatinske pojmove, on to i nije. Ali, ako je riječ o društvenom životu, onda se nemamo čime pohvaliti.«

Što smeta omladini u Drnišu da se bespomoćno vrti u zatvorenom krugu dosade? Da li možda njihova organizacija? Ima dosta ljutnje na neaktivnost njezinog rukovodstva. Jedan anketirani omladinac rezignirano konstatare, »da omladinsko rukovodstvo slabo potiče bilo kakav rad, koji bi mogao da zainteresira mlade ljude, da nadu sebi razonodu, a kamo li kulturni život.« Svatko se bavi svojim problemima, nadopunjuje ga jedna omladinka.

Kino je tvornica sanja i u Drnišu. Samo što su mladići manje izbirljivi i »gutaju« svaki program, a najviše ih oduševljavaju

kriminalni i kaubojski filmovi, omladinke su mnogo kritičnije prema toj sedmoj umjetnosti XX. stoljeća i traže kvalitet iznad svega. To ilustrira i ovaj zreo odgovor mlade djevojke R. K., koja voli filmove »o običnim ljudima i njihovim sudbinama, jer i ja pripadam takovom svijetu. Iz njih mnogo naučim.« Volim filmove, koji dublje ulaze u životne probleme današnjeg čovjeka, dodaje jedan mladić.

Čitanje knjiga je hobby omladine u Drnišu, ali većina nema neke svoje posebne pasije. Interesantno je bilo vidjeti, koliko čitaonica, za izbor više nego skromna, omogućava ispunjenje te lijepe želje mladih. Svi oni stvaraju svoj džeparac vlastitim prihodima i troše ga, uglavnom, za kino.

Mladi Drnišinci najviše vole nogomet, a vježbaju i u DTO »Partizan«. Ali na rad »Partizana« ima dosta primjedaba, jer njegov rad ima kampanjski karakter, radi zimi, dok ljeti zamre. Mali rukomet, kaže jedan omladinac, kao da i ne postoji u svijetu, a to je vrlo dinamična igra. Ni odbojka još nije stekla »pravo građanstva« u Drnišu.

Omladina traži predavanja o njihovom životu i zbivanjima u svijetu, i to putem razgovora, a želi i naučno - popularna predavanja. Ipak na nedovoljan politički rad s omladinom ukazuje nekoliko simptomatičnih odgovora, koji kažu, da »o tome ne bi znao što reći.«

Duhovit je odgovor omladinca, koji najčešće kritizira »tvrdoglavo, da je omeška«, a neki ne odobravaju stav »starih« prema »mladima«. Svi se oni ljute, jer su puni radne odgovornosti na nemarnost i besposličarenje«. Uopće, otvorenost i odlučnost, da kažu ono, što misle karakteristika je mladih, na čemu bi se i stariji mogli ponekad poučiti.

U Novoj godini mladi imaju mnogo želja, uglavnom, neodređenih: neki žele snijeg, drugi, da se naspavaju, drugi bi opet tri-nastu plaću, odmor, a svi žele dobru zabavu, koja im je tako nedostajala u prošloj, 1959. godini.

Na kraju ankete, teško je pretendirati na neke konačne zaključke, ali bi se moglo reći jedno: kada bi bilo više razumijevanja za potrebe (prije svega kulturne) mladih ljudi, problema bi bilo neusporedivo manje. Ono, što se najčešće sretalo na anketnim listićima, jest laki prizvuk sjetne i rezignacije. Istini za volju, tu je nekada bilo i pretjerivanja i preuveličavanja u shvaćanjima, koja odvođe u apatičnu pasivnost. Stvari ipak nisu tako crne, kako to sve na prvi pogled izgleda, ali problemi nesumnjivo postoje. (c)

gradske oijesti

Iz Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje

2.000 sati dobrovoljnog rada

Na sastanku sindikalne podružice Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje, članstvo je došlo zaključak, da se u čast 40-godišnjice KPJ i Dana Republike organizira dobrovoljni rad na urinjavanju i sređivanju raznih poslova, koji se ne mogu završiti u vrijeme redovnog radnog vremena, s obzirom na češće izmjene propisa iz oblasti socijalnog osiguranja.

Odmah nakon održanog sastanka sindikalnog članstva pripilo se dobrovoljnom radu i kmetičenju između odsjeka. Najveće obaveze u radu dali su službenici financijskog odsjeka, a među njima su se istakli Đurić Jera, Karadole Marija i Kalikuka, koji su dali po 100 sati dobrovoljnog rada. Pored ovih službenika još su se istakli u dobrovoljnom radu službenici odsjeka za zdravstveno osiguranje.

Ova akcija sindikalnog članstva bila je od velike koristi za završavanje raznih poslova u zgradu, jer se time pospjelo da sigurnici dođu što prije do svojih prava, što je nemoguće bilo učiniti za vrijeme redovnog radnog vremena. (VS)

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera američkog cinemascope filma u boji — TRKA ZA SUNCEM — (do 2. I.)

Premijera francuskog cinemascope filma — LJUBAVNICI — (3-6. I.)

»20. APRILA«: premijera američkog cinemascope filma u boji — 20 MILJA ISPOD MORA — (do 5. I.)

Premijera talijanskog cinemascope filma u boji — RIMSKE PRICE — (6. do 10. I.)

»SLOBODA«: premijera francuskog filma — OGLEDALO SA DVA LICA — (do 4. I.)

Premijera američkog filma u boji — PAJA PATAK — 5. do 6. I.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 1. I. — I. narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Od 2. do 8. I. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

MATIČNI URED

ROĐENI

Branka, kći Đure i Ljubice Rač; Krešimir, sin Vladimira i Agneze Novak; Marinko, sin Jere i Ike Paić; Nevenka, kći Milana i Danice Troškot; Milan, sin Nikole i Anke Paić; Diana, kći Ive i Marije Ercegović; Dragan, sin Marka i Milke Silov — Čepić; Dragan, sin Nikole i Jete Korda i Emina, kći Dušana i Ane Računica.

VJENČANI

Petrović Tomislav, električar — Grubelić Vojna, str. učiteljica; Rak Marko, radnik — Krekac Tonka, domaćica; Brčić Stanko, knjigovođa — Mihaljević Nataša, domaćica; Mikelin Zdravko, bolničar — Zagar Lujana, bolničarka; Dobra Ante, inomehaničar — Franulović Elina, službenik; Sario Mate, mehaničar — Višić Vanja, službenik; Macuka Edi, građ. tehničar — Škeva Orhideja, službenik — Čin-Sain Krešimir, automehaničar — Matić Anđelka, domaćica; Ogar Đuro, podoficir JRM — Ninić Senka, službenik i Malenića Božo, radnik — Blačić Marija, domaćica.

UMRLI

Kitarović Ante pk. Špire, star 55 god.; Blačić Ante pk. Pere, star 73 god.; Klarić Niko pk. Vije, star 58 god.; Mikulandra Tonka r. Antunac, stara 76 god.; Morić Matija r. Morić, stara 74 god.; Škarica Jakov p. Petra, star 75 god. i Bujas Vice (Trava) star 68. god.

Novogodišnja anketa

Oni su zaželjeli...

Mnoge želje naših građana ostvarene su u 1959., a isto tako ima i želja koje čekaju da se realiziraju u Novoj 1960. godini. Postalo je nekako kao pravilo, običaj da ljudi uoči Nove godine izražavaju želje koje, dabome, mogu biti skromne ili pak neskrupne. Zbog toga smo govorili s nekoliko naših građana. Ti razgovori vođeni su bez nekih naročitih priprema i, kako bi rekli, na brzu ruku. Anketirani građani iznijeli su nam bez ustručavanja svoje želje.

Evo njihovih odgovora:

SVETO MANDIĆ — mehaničar

— Poznato je da se u 1960. godini slavi 55-godišnjica rada Tvornice elektroda i ferolegura. Cuo sam da će tada prisustvovati svečanosti i drug Tito, pa bih želio da se tom prilikom s njim rukujem i izmijenim nekoliko riječi.

SLOBODAN GRUBAČ — učenic

— Moja intimna želja je da u 1960. godini objavim zbirku pjesama na kojoj radim i da još više osjetim veselje i pjesmu mladosti na Autoputu.

Prof. SLAVOMIR FULGOSI — direktor Narodnog kazališta

Jednu želju i to ukratko? Molim: jednom jedinom rečenicom.

Doživjevi ove godine ostvarene više godišnje želje, (što se činilo gotovo fantastično) a naime, da kugla smrti, autodromi, šatre i ringlišpili i »najveća senzacija svijeta« i sva ostala zakonopravnijska čuda budu smještena, ako ne još uvijek na pravo mjesto, onda barem podalje od Poljane (samo da li definitivno?) sad, kao nepopravljivi optimist, optimistički se ne plašeci fantastičnosti želje za hiljadu devet stotina i šezdesetu godinu želim (sebi, kazališnom kolektivu i ugledu našeg mjesta) da Komunalna, ili Tržna inspekcija, ili tko tu već odlučuje, konačno prizna i primi k znanju da upravni trakt kazališne zgrade koliko god u bedemu, već odavno nije pust i opu-

stošen gradski bedem, već uređeno mjesto rada sa svojim ulazima (u kancelarije i u slikarsku radionicu) prozorima i zidovima, pak da bi doista već bilo vrijeme (i to krajnje vrijeme), da prilaz toj prilično lijepoj zgradi, te njeni ulazi, prozori i fasada prestanu tristo šezdeset i pet dana u godini bivati zabarikadirani tržnim štandovima, kantarima, bačvama, brdima lubenica, kompravendskim stolovima, ukrasnim, tobože umjetničkim drangulijama, sagovima, ambulantskim brusionicama, kašetama grožđa i svim ostalim plodinama zemlje i kičerske vještine, već prema godišnjem dobu... tako da bismo u vlastite prostorije mogli već jednom normalno ulaziti!

JERE VUKOREPA — šef Radničko-službeničkog restorana

— Poznata mi je teška situacija ishrane radnika, službenika i daka u Šibeniku. Zbog toga bih želio da se u 1960. godini otvori novi Radničko - službenički restoran kod kina »Tesla«. Tada bi se, vjerujem, riješio problem ishrane. Osim toga, oni bi dobro došao i preko ljetne sezone, jer bi se u njemu hranio i veliki dio turista i prolaznika.

IVAN GRUBIŠIĆ — ribar

— Trebalo bi zabraniti kočanje u luci i lov u gojilištima (Jadrtovac, Prokljan i dr). Mi ne možemo loviti šabakunima, ako kočari love u luci. Tako oni ribu rastjeraju i ona se ne zadržava u našim morima. Još bih želio da se spriječi ubijanje ribe dinami-

tom i da se instituti zabave uzgajanjem ribe.

VICE HULJEV — tržni nadzornik

— Ja nemam vlastite želje, već imam jednu općedruštvenu. Ta želja je, da građani i prodavači na gradskoj tržnici i ribarnici poštuju Odluku o prodaji na malo, zatim da na tržnici bude što manje preprodavača. Također bih želio, da građani ne toleriraju nedozvoljenu trgovinu i da suraduju s organima Tržne uprave i inspekcije, kako bi borba protiv preprodavača i zakidanja na vagi bilo što uspješnija.

LEPA VUJIĆ — upraviteljica Kotarskog centra za unapređenje domaćinstva

— Kao rukovodilac Kotarskog centra za domaćinstvo i domaćica želim da u 1960. godini odgovorni faktori poklone više brige i podrške službi ekonomike domaćinstva, koja treba da olakša život prvenstveno zaposlenim ženama i u cjelini da podigne standard našim radnim ljudima.

Problem je i društvena prehrana s posebnim osvrtom na rad školskih kuhinja, kao jednog oblika društvene prehrane, zatim osnivanje servisa za pranje, krpanje i glačanje, zatim organiziranje grupa radnica za obavljanje grubih kućnih poslova, pri čemu bi Društvo žena u Šibeniku moglo dosta pomoći i servisa za popravak električnih instalacija, vodovoda i t. d.

LEDA GRBAC — gimnazijalka
— Zelja mi je, da se meni i mojoj kolegici ostvari izmjena posjeta s našim korespondentima iz Pariza.

STJEPAN PALAC — trgovački pomoćnik

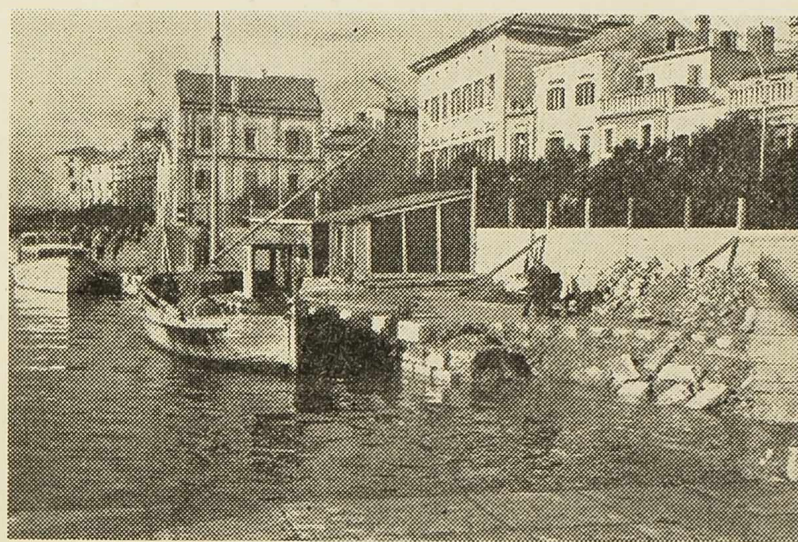
— Zelio bih, da mi trgovci u 1960. godini dobijemo jednokratno radno vrijeme. Tada bi više imali vremena za kulturni i zabavni život. Od djetinjstva igram lutriju. Još nisam imao sreću da dobijem zgoditak, zato imam veliku želju da dobijem zgoditak na Novogodišnjoj lutriji.

ČEDO SARIĆ — sofer

— Naše ceste su loše. To najviše osjetimo mi soferi. Uz ceste se nalazi dosta tucanika, kojim se mogu popraviti, samo treba bolja organizacija i volja. (OM)

Prirredbe Doma JNA u 1960. godini

Dom Jugoslavenske narodne armije namjerava i u narednoj godini organizirati gostovanja nekoliko naših renomiranih umjetničkih ansambala. Prema već izrađenom planu u Šibeniku će gostovati članovi Zagrebačke i Riječke opere, zatim kolektiv Beogradskog narodnog pozorišta, Splitski balet, ansambl narodnih pjesama i igara »Tanec« iz Skoplja, te ansambl radio stanica, koji će prirediti ukupno pet koncerata. Do ponovnog otvaranja Narodnog kazališta ove prirredbe će se održavati vjerojatno u dvorani kina »20. aprila«.

Popravak dijela putničke obale o koju je udario brod »Dalmacija«

NEOSTVARENE ŽELJE

MAGARCI, KOLA I AUTOMOBILI ...

Na pragu nove godine, misleći o onome što bismo željeli da nam donese Nova godina, instinktivno se okrećemo za onim što je prošlo i pitamo se, što se od onih želja u staroj godini nije ostvarilo. Neispunjene želje stalno nas vuku, da i njih »uzmemo u obzir«, pa makar je Nova godina i da imamo mnogo novih želja.

Dakle, odlučili smo se da nešto rečemo o onome, što bi, u neku ruku, bio i red da se ostvari. Ono, o čemu mislimo nižući ove retke, stvari su, koje, po našem uvjerenju, nisu nerješivi problemi. Naravno, kod svega toga treba napora i — novca, ali, vjerujemo, kad bi bilo u pojačanju mjeri onoga dogodi, da bi se našlo i ono drugo.

Kod ovoga će netko reći — lako je govoriti, a naročito onima, koji ne raspolazu ili ne poznaju sve komponente, iz kojih treba izvući neki problem. Ali, nije stvar u tome. Svaki problem ima svoje specifične teškoće, a ono o čemu ćemo niže nešto reći, stvari su koje se povlače duže vrijeme, neki i godinama, pa ih, ako hoćemo da ne ostanemo sasvim posljednji, što nam se u nekim stvarima često dogodi (na pr. jadranska magistrala, broderska poduzeća i sl.), trebamo riješiti.

Ne radi se o jako teškim stvarima, ali svakako o nečemu sa čime dosta zaostajemo. Da počnemo.

TRŽNICA

Pred više godina planirao se teren i ozidati zidovi nove tržnice u Dragi. Ona je bilo mnogo govora o tome, zašto tržnicu gradimo u Dragi, ali se na koncu konca ipak pokazalo, da je generalni urbanistički plan dobro učinio, kad je predvidio da tržnica bude na tom mjestu. Ali, danas u tome i nije problem. Problem je, da se gradnjom tržnice prekinulo, da je na platou nove tržnice već duže vremena korov, a u najskorije vrijeme, našlo se, da je i zgodno mjesto za smještaj pokretnih zabavljača.

Nesretna je okolnost, da je došlo do promjene u trasi turističke ceste, koja je imala prolaziti kroz grad, pa prekidom ostvarenja toga plana do još nesretnije okolnosti — prekida rada i na tržnici.

Međutim, kad se već jednom prekinulo izgradnju ceste i kad su se izmijenile osnove u pogledu prolaza jadranske magistralne kroz Šibenik, trebalo je naći snage, da se tržnicu nastavi, bar u etapama.

U narednoj godini ne sumnjamo, da će se to učiniti.

AUTOBUSNA STANICA

O autobusnoj stanici u 1960. g., kada se očekuje ponovno povećanje autobusnog saobraćaja prema ovoj godini, u kojoj je prema prethodnim promet naglo pojačan — ne treba mnogo govoriti. O tome, kako je putnici, saznat ćemo ako se nadamo na sadašnjem stajalištu, na kojem ljudi, čekajući autobus, čuče, zebu i kisnu. A upitati kojega od njih, kad nema sunca, kako mu je, očito je, da taj ne bi drukčije shvatio nego ljutu ironiju i cinizam.

Poznati su napori da dođemo do autobusne stanice. Poznato je, da postoje dva projekta, ili možda prijedloga, jedan normalan a drugi za nuždu. Poznato je i to, da se nigdje ne može doći do nekoliko metara postojeće nadstrešnice, koja bi zaštitila putnike. Ali, sve to nije bilo dovoljno da svlada jednu i osnovnu zapreku — sredstva.

Njih ni od kuda!
Hoće li tako biti i u novoj godini?

Kad je riječ o autobusnom prometu, onda se samo po sebi nameće pitanje drugih prometnih sredstava — mirnih magaraca, nezgrapnih zaprežnih kola i automobila, o kojima sve više ljudi sanja i sve više svoje sne ostvaruje.

O magarcima, koji u turističkom smislu (kao kolorit, folklor ili nešto slično), visoko kotiraju, a tako i u prirodnom - privrednom smislu, više se puta raspravljalo, gdje da ih se smjesti. Jednom, kad se o ovom problemu diskutiralo, spomenulo se da ih svakog dana oko četiri stotine stigne u grad. Naravno, da taj zamašni četveronožni »voznik« park traži svoje parkiralište. Svojedobno je bilo na glasu njihovo parkiralište pred odnosno naprema Muzičkoj školi. To se, međutim, riješilo, ali se nije riješilo općenito parkiranje ovih simpatičnih životinja. Oni se smještaju kojekuda, prave gnoj na koji se kupe rojevi muha i eto ti nečisti, s kojom ne možeš izaći nakraj.

S kolima nije isto tako, ali je slično. Prolaznik naših ulica ima dojam, da se kola ostavljaju na ulici kako se kome sviđi i gdje mu se sviđi, ne vodeći računa o tome, da je ulica mjesto javnog prometa i da mora biti slobodna od vještačkih stalnih zapreka, kakve su u našem slučaju kola, koja se ostavljaju. Ima i drugih nezdoga, da se uz kuće, prema ulici, prave strehe od najjadnijeg materijala (jer svoju imovinu treba zaštititi), kao i da tako ostavljena kola postaju omiljeni predmet za igru odrasle djece, s kojom igrom može doći do nezgode za one u igri, ili za prolaznike, ili za promet uopće.

A automobili? Što da se o njima kaže. Njihovo parkiralište na obali nije zimi aktuelno. Ali ljeti! Za ljeto svatko pita, gdje će se smjestiti automobili. Ima nekih koji su putovali po svijetu, ili su to vidjeli na primljenim dopisnicama, pa oni kažu, da se u gradovima, pravim, velikim gradovima, automobili parkiraju na glavnim gradskim trgovima.

Teško je na to replicirati, a najmanje bi to mogli oni, koji »nisu vidili svijeta«, ali je Poljana vjerojatno nešto drugo nego prometni trgovi evropskih velegradova. Poljana je specifični šetni trg, nešto rudimentarno (ali ne opasno i ne reakcionarno) što je ostalo u navigaciji ljudi. Je li zgodno zbog parkiranja to razbiti, ili se, zaista, u turizmu isplati i to učiniti...

Svakako, treba znati gdje će se s magarcima, kolima i automobilima. To treba znati prije ljeta, da bismo spriječili navalu muha (sjetimo se Odluke o držanju stoke i živine), raščistiti ulice, smjestiti automobile i sačuvati — Poljanu.

... I OSTALO

Na koncu, s dobrim namjerama, s kojima smo iznijeli neke bolne točke naše komunalne problematike, spomenuli bismo još samo želju, da se od namjeravane gradnje na Poljani ne stvore problemi puzeve izgradnje, kao i da se već jednom riješi pitanje ljetnog kinematografa odnosno ljetne pozornice.

To jesu objekti zabave, ali vrijeme je (da ne kažemo da se toga stidimo) da se to jednom riješi.

Ili, ako se od svega ništa ne će učiniti ni u ovoj godini, da se o tome bar valjano i temeljito prodiskutira i da se sagleda, kad će biti moguće riješiti, pa da se u novoj godini počne s pripremanjem za skidanje ovih pitanja s dnevnog reda.

— ma —

SPORT

Kakve su perspektive šibenskog sporta

Špiro Strunović:

Za standardnu ekipu

Nakon 11 odigranih utakmica I. dijela takmičenja zapadne grupe II. savezne lige, NK »Šibenik« je zauzeo peto mjesto na tablici iza Borca, Splita, Trešnjevke i Zeljezničara. Ako tablicu promatramo s tog stanovišta da se iza nas nalazi još 7 renomiranih klubova, kao što su Proleter, Zagreb, Lokomotiva (sve bivši članovi I. savezne lige) i t.d., onda nas taj rezultat zadovoljava. Međutim, ako I. dio prvenstva promatramo s drugog stanovišta, onda je slika nešto drukčija. Tu moramo imati u vidu niz momenata, a među kojima su najvažniji sljedeći:

— igre, koje je prikazala naša momčad bile su, osim nekih, prilično loše, a neke izrazito loše, kao na pr. sa Igmanom i Trešnjevkom;

— nije se uspjelo stvoriti jednu standardnu momčad, od koje bi se odstupalo samo u izuzetnim prilikama;

— u toku čitavog I. dijela takmičenja nije se uspjelo s tuđeg terena sakupiti ni jedan bod;

— uza sve to što se nalazimo bliže »gornjoj kući« na tablici, naša golrazlika nije povoljna.

To su samo činjenice, u čiju analizu sada na ovom mjestu ne ćemo ulaziti, i koje nam govore o tom, da postignutim rezultatima ne možemo biti zadovoljni.

Pred nama je II. dio prvenstva i čitava sljedeća godina, dakle i novo prvenstvo, pa smatramo da o gornjim činjenicama i njihovim uzrocima, moramo ozbiljno povesti računa.

U prvom redu moramo stvoriti standardnu ekipu, jer je samo tako moguće provoditi i razradivati jednu određenu koncepciju igre, koja odgovara fizičkom i tehničkom nivou igrača. Za II. dio prvenstva, svakako, dolaze u obzir igrači s kojima sada raspolazemo, dakle nikakvih prinova-

Jere Bego:

Nastup „KRKE“ na Olimpijadi

U novoj sezoni, koja je ujedno i olimpijska, već duže vrijeme mnogi veslački klubovi ozbiljno se pripremaju, a među njima i »Krka«. S obzirom na dosadašnje rezultate sigurno je, da će »Krkin« dvojac s kormilarom zastupati veslački sport naše zemlje na Olimpijadi u Rimu. I ostali članovi kao što su četverac sa i bez kormilara, također se pripremaju i ukoliko izbere prvo mjesto na državnom prvenstvu, steći će pravo natjecanja na Olimpijadi.

Namjera je VK »Krka« da na idućoj godišnjoj skupštini u novi upravni odbor uđu aktivniji članovi, koji će moći više pridol-

Ante Validžić:

Stolnoteniska liga i

Savezna škola

Stolnoteniski sport u našem gradu uhvatio je dubokog korijena. Pionir ovog sporta je svakako STK »Šibenik«, koji svojom djelatnošću danas nosi primat kako u našem gradu, tako isto u čitavoj NRH. Danas se u našem gradu bavi stolnim tenisom oko 700 omladinaca, što je svakako zadivljujuća brojka, a kad bi bilo prostorijski i materijalnih mogućnosti, onda bi taj broj bio i veći.

Osnivanjem stolnoteniskog podsaveza, nameće se pitanje u postojanja stolnoteniskih liga s učešćem 16 ekipa, koje će biti podijeljene u dvije grupe. Syaka ekipa morat će u svojim redovima imati najmanje tri žene koje će se također takmičiti u sklopu ove lige. U svibnju mjesecu 1960. godine stolnoteniski klub »Šibenik« u zajednici sa Stolnoteniskim savezom Jugoslavije oformit će Saveznu stolnotenisku

iz vani. Smatram da se među našim juniorima nalazi nekoliko talentiranih igrača, o kojima ne samo da moramo voditi računa, nego se na njih orijentirati već sada, kao na pr. Zaja, Nadoveza, Aralica i t.d. Nadamo se dalje, da ćemo u 1960. godini ponovno gledati Cvitanovića. Čini nam se da je za Marenčija pronađeno pravo mjesto u momčadi, a osim toga, bez daljnjeg jedan od najtalentiranijih poslijeratnih igrača »Šibenika« — Šupe, nadamo se da će ponovno biti stalni član I. momčadi. Realno gledajući, smatramo da na kraju II. dijela takmičenja ne bi trebali biti niže od petog mjesta na tablici.

Nadamo se da će nova uprava o gornjim problemima moći posvetiti više vremena, jer stalna financijska kriza i putevi za to rješavanje, čini se, da su previše angažirali upravu, a time je donekle udaljili od njenog primarnog zadatka — brige oko momčadi, tehničkog rukovodstva i inače odgojnog rada. Smatramo da je ovaj problem riješen, ne samo za nogometni klub, nego za svu sportsku aktivnost i to zahvaljujući razumijevanju političkih i privrednih rukovodilaca u gradu, koji su sve oblike sportske aktivnosti shvatili kao potrebu i nužnost i za čije rješenje u našem društvu postoji materijalna baza.

Očekujemo od naše momčadi da će u novim takmičenjima pokazati više truda i zalaganja na utakmicama na domaćem, a naročito na stranom terenu. To je i dužnost igrača, publici zadovoljstvo, jer je naša publika sportski zrela. Ona ne traži pobijede pod svaku cijenu, nego kao plod zrele, sportske i borbene igre, i na kraju opravdanje društvu za materijalna ulaganja.

nijeti uzdizanju kvaliteta i masovnosti veslačkog sporta u Šibeniku. Najveći problem za sada još uvijek su društvene prostorijske za čije konačno uređenje nedostaju novčana sredstva. Što se tiče plovnog parka stanje se u tom pogledu iz godine u godinu stalno poboljšava. U posljednje vrijeme nabavljena su dva nova čamca (četverac i dvojac). Klub će nastojati da i dalje povećava svoj plovni park.

Među natjecanjima, koja se predviđaju u 1960. godini, održat će se nekoliko međugradskih takmičenja, a postoje izgledi da se ljeti u Šibeniku organizira veslačko prvenstvo Hrvatske.

školu, koju će kroz 4 mjeseca pohađati najbolji pioniri i juniori sa čitavog teritorija FNRJ. Ovim dječacima priključit će se i 15 članova STK »Šibenik«. Predavači će biti naši istaknuti stolnotenisači.

Stolnoteniski podsavez i STK »Šibenik« organizirat će gostovanja stranih ekipa koje budu sudjelovale na prvenstvu Evrope u Zagrebu, a predviđa se da će gostovati Engleska, Mađarska, Švedska i Rumunjska, a očekuje se da će doći i do reprezentativnog susreta između Jugoslavije i neke inozemne reprezentacije.

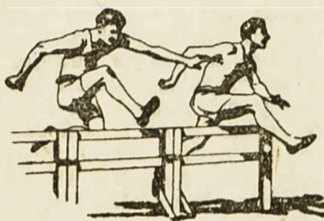
Dosad se ne bi mogli pohvaliti s financijskom pomoći, što u ničem slučaju ovaj sport nije zaslužio da se tako prema njemu odnosi, jer uspjesi i masovna baza koju ovaj sport u našem gradu ima, odlučno zahtijeva da se prema njemu ubuduće izmijeni kurs.

Milivoj Vuletić:

Aktivizirati

atletski sport

Izgradnjom atletske staze u Šibeniku ponovno je pokrenuto pitanje aktivnosti atletskog sporta, pa je u 1958. godini osnovan i atletski klub. U početku je u njemu djelovalo oko 30 omladinaca i omladinki. Ali, nažalost, već u prvoj godini uslijed po-

manjkanja financijskih sredstava, rekvizita i slično klub je prestao djelovati. Bilo je više pokušaja da se ova grana sporta podigne na nivo iz prvih poslijeratnih godina, kada su postignuti vidni uspjesi ne samo na masovnosti već i po dobrim rezultatima. Očekujemo da će u novoj godini biti više razumijevanja, od strane mjerodavnih faktora za ovu granu sporta za čiju je aktivnost stvorena osnova, t.j. atletska staza.

Ante Baica:

Prvi susreti u

novom bazenu

Pred plivački klub »Šibenik« stoje zamašni zadaci u 1960. godini. Danas se može već sa sigurnošću tvrditi da će to biti prva godina, toliko dugo priželjkivana, kada će prvi treninzi vaterpolista, plivača i plivačica, te ostalih ljubitelja ovog lijepog sporta biti omogućena u onim razmjerima, vremenskim i prostornim kakvi su se do sada mogli samo poželjeti. To će biti godina kada će naša sportska publika moći da upozna i ovu granu sporta za koju je mogla dosad samo da čita iz štampa ili vidi u drugim mjestima. O svemu tome bilo je nedavno govora na glavnoj godišnjoj skupštini plivačkog kluba. Nova uprava preuzela je na sebe izvršenje tog glavnog, a već započetog zadatka da ga barem u okviru sredstava okonča. Olimpijski bazen zamišljen je u sklopu jednog ovećeg sportskog centra za onaj predio grada na kojem se gradi. Teren omogućuje izgradnju još drugih igrališta kao, na primjer, odbojke, košarke i t.d. Na bazenu pored nužnih sanitarnih uređaja predviđa se skakaonica, tribine, svlačionice, buffet, čuvarski i klupski dom, te terasa za zabavu i ples. To je sve još zamisao koju treba ostvariti. Uprava kluba za narednu godinu smatrat će uspjehom dovršenje onog najnužnijeg, a to je da se bazen puni i prazni kloriranim vodom i da se naši plivači i igrači budu mogli predstaviti svojoj publici u borbi s rivalima kao jedan zdrav, vrijedan i marljiv sportski kolektiv.

LUŠTICA POLOŽIO ISPIT ZA NOGOMETNOG INSTRUKTORA

Ovih dan održani su u Splitu ispiti za nogometne instruktore. Ispitima je pristupio i Slavko Luštica, trener »Šibenika«, koji je s uspjehom položio ispit.

IZ SAHOVSKOG DRUŠTVA »ŠIBENIK«

Obavještavaju se članovi ovog društva da će se u subotu 2. siječnja 1960. održati

brzopotezni nagradni turnir, na kojem imaju pravo učešća svi članovi. Početak u 15 sati.

Prijave za prvenstvo društva, koje počinje 15. siječnja, primaju se do zaključeno 10. siječnja 1960. godine.

Uprava

Našoj omladini potrebni su sportski tereni

Vrlo često imam priliku vidjeti pionire, a i omladinu, da na ulici improviziraju razna sportska takmičenja. Na kredom obilježenom terenu drvenim raketama igraju tenis. Skoro svaki prostor je za njih nogometno igralište i teren za razna sportska takmičenja. Kad sve to vidim, pomislim, kako bi tek uživali i kakve bi koristi imali, kad bismo im pružili priliku, da se bave »pravim« sportom, na »pravom« sportskom terenu.

Netko će možda reći: »Pa neka idu u sportska društva, pa će tamo imati prilike da se bave sportom«. Ali, ja vas pitam, da li ta društva mogu primiti sve one, koji bi željeli doći. Da li bi ta društva prihvatila i one, koji su bez perspektive za dotičan sport. Da li imamo dovoljno sportskih društava, koja okupljaju i pionire? Nema. Nažalost, ni pri školama (s izuzetkom Gimnazije) ne postoje sportska društva, koja bi omogućila neku tjelesnu aktivnost. A ako i postoje pri nekim školama, onda nismo imali prilike vidjeti njihova tak-

mičenja ni rezultate rada tog društva.

U našoj je zemlji posljednjih godina učinjeno dosta za razvoj sporta i fizičke kulture, posebno u pogledu sportskih objekata, kojih ima neusporedivo više, nego unazad nekoliko godina. Nažalost, Šibenik se time ne može pohvaliti, jer nema niti jednu slobodnu površinu, gdje bi omladina i pioniri mogli održavati svoja takmičenja. Imajući ovo u vidu, nije ni čudo, što u gradu ne osjećamo rad na području masovne fizičke kulture. Jedini slobodni prostor, na kojemu se održavaju ponekad rukometne utakmice je prostor ispred osmogodišnje škole »Simo Matavulj«, koji ni u kom pogledu ne zadovoljava, najmanje pak u higijenskom. Šta više, mišljenja sam, da bi bilo korisnije zabraniti svako takmičenje na tom prostoru. Ali ako dignemo omladinu i taj, nazovimo ga »sportski teren«, gdje će održavati i ovako rijetka sportska takmičenja.

Koliko mi je poznato, pokušavalo se u nekoliko navrata izgraditi sportski teren, ali na-

žalost uvijek bez uspjeha. Organi vlasti, društvene i političke organizacije trebale bi se malo ozbiljnije zamisliti nad ovim problemom. Istina, sva sredstva, koja će se dobiti od zajednice za fizičku kulturu, dodjeljivat će se ubuduće Savezu sportova, a ovaj raspoređivati prema potrebama. Tako će se izbjeći opasnost, da skoro sav novac za fizičku kulturu ide samo jednom klubu — kao do sada. To je svakako korak naprijed u rješavanju problema fizičke kulture. Međutim, da li nam je to dovoljna garancija, da će konačno omladina Šibenika dobiti svoj sportski teren. Zar nije i sabirna akcija za izgradnju sportskih objekata završila bezuspješno?

Izgleda, da se u našem gradu nitko ne osjeća odgovornim za fizičku kulturu, a Prviju goslavenski kongres je jasno naglasio, da to mora biti briga cjelokupne društvene zajednice, političkih i društvenih organizacija, organa vlasti i društvenog samoupravljanja.

Milivoj Petković, prof.

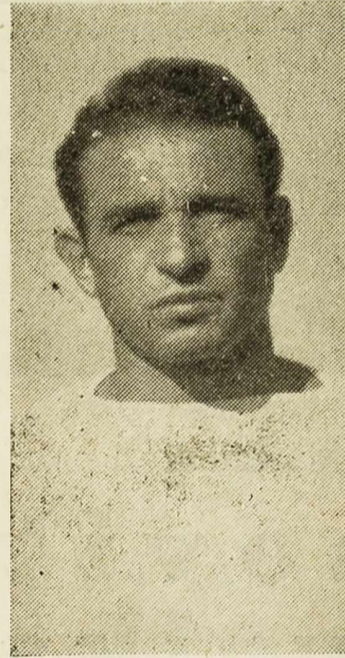
Anketa o

najboljim

sportašima 1959.

ŠANGULIN NAJBOLJI

U našoj anketi »O najboljim sportašima u godini 1959. sa teritorija kotara« sudjelovali su brojni čitaoci, aktivni sportaši i sportski funkcioneri. Redakcija

Ivica Šangulin

je također primila anketni listić od jednog našeg pretplatnika iz Pariza. Najviše glasova dobio je Ivica Šangulin, srednji pomagač »Šibenika«, drugo mjesto u našoj anketi pripalo je dvojcu bez imena »Krke« (Škarica i Vrčić), a zatim slijede šahista Ante Bulat, stolno - tenisač Sime Gulin, kuglač Krste Mrvica, četverac s kormilarom »Krke«, Aleksandar Roguljić, član Auto - moto društva Šibenik, Miodrag Zambata, nogometaš, šahista Vladan Berić i biciklista Trivić, obojica iz Knina. Po nekoliko glasova dobio je plivač Karković, zatim nogometaši Ninčević i Ramljak, stolnotenisač Igor Mudronja, jedrilica Vidović i drugi.

Radnička sportska djelatnost

Preko 2000 takmičara

Završena su takmičenja radničko - sportskih igara radnika i službenika iz 16 privrednih organizacija na području općine Šibenik, u kojima je sudjelovalo preko 2.000 takmičara.

Ovogodišnje takmičenje dalo je vidljive rezultate naročito u pogledu masovnosti. Ima slučajeva da je u nekim radnim kolektivima u takmičenju učestvovalo preko 20 — 40 posto radnika i službenika i to kod RZ »Velimir Škorpik«, »Dane Rončević« Tvornice elektroda i ferolegura i Tvornice glinice i aluminija. Organizaciju radničko sportskih igara proveli su članovi sindikata javnih službenika državnih ustanova i Opće bolnice.

Najbolje uspjeh su postigli takmičari radnog kolektiva Tvornice elektroda i ferolegura i Mjesne sindikalne podružnice javnih službenika državnih ustanova.

U organizaciji radničkog sportskih igara unutar radnih kolektiva i drugostepenih igara naročito su se istakli Tomislav Kr-Dalibor Zrnčević, Josip Ercego-

pan, Ante Validžić, Drago Raković, Sime Bilić, Slaven Karado- i predsjednik sindikalne podružnice poduzeća »D. Rončević« Tome Spahija.

S vrlo malim brojem takmičara učestvovali su radni kolektivi TLM »Boris Kidrič«, »Izgradnja« i »Luka i skladišta«, Sindikalne podružnice trebati će u budućnosti posvetiti više pažnje organizaciji radničkih igara, da bi na taj način svom članstvu dali mogućnosti da što masovnije učestvuju u njima.

V. Slavica

'Treviso' - Šibenik'

U nedjelju će se na stadionu »Rade Končar« odigrati međunarodna nogometna utakmica između člana II. talijanske lige FC »Treviso« iz Trevisa i domaćeg »Šibenika«. Ekipa »Trevisa« se mentalno nalazi na drugom mjestu u jesenskom dijelu prvenstva.

„AUTO — HRVATSKA“ ZAGREB

TRGOVAČKO PODUZEĆE NA VELIKO I MALO
»PRODAVAONICA - ŠIBENIK
telefon 509

ISPORUČUJEMO PREKO NAŠE PRODAVAONICE U ŠIBENIKU:

- Osobne, terenske, sanitetske i teretne automobile marke »ZASTAVA«.
- Kamione, autobuse za gradski saobraćaj marke »FAP«.
- Motocikle TMZ, NSU, TOMOS, PANONIA, DANUVIA.
- Gradevinske rudarske strojeve i uređaje tvornice »14. oktobar« Kruševac.
- Radioničke STROJEVE za automehaničke radionice.
- Rezervne dijelove za gornja vozila i strojeve.
- Automobilske gume, akumulatore i sav ostali automaterijal.

TRAŽITE NAŠE PONUDE!

SVIM POSLOVNIM PRIJATELJIMA ČESTITAMO SRETNU 1960

Boksitni rudnici Drniš

Poslovnim prijateljima, političkim i društvenim organizacijama, te radnom narodu Drniša i kotara Šibenik

čestita

Novu 1960. godinu

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama, ustanovama
i nadležstvima te radnom narodu šibenskog
kotara

ŽELI
U NOVOJ 1960. GODINI
Mного uspjeha u socijalističkoj izgradnji

„LESNINA“ - Prodavaonica Šibenik
Svojim mušterijama i građanima kotara
ŠIBENIK

Čestita novu godinu

TRGOVAČKO PODUZEĆE
»TEHNOMATERIJAL« Šibenik

Svim radnim ljudima kotara Šibenik
ČESTITA
Novu 1960. Godinu

GRABEVNO PODUZEĆE »RAD« ŠIBENIK

Obavještava da će u idućoj godini poslovati u novim
vlastitim prostorijama u ulici JNA (kod Gimnazije)

Svim poslovnim prijateljima grada i kotara Čestita Novu Godinu

Tvornica tekstila i užarije „JADRANKA“ Šibenik

Svim radnim kolektivima i građanima kotara Šibenik — ŽELI — SRETNU NOVU GODINU

„NAPRIJED“
SOBOSLIKARSKA-LICILAČKA
I PISMOSLIKARSKA ZADRUGA
ŠIBENIK

POSLOVNIM PRIJATELJIMA
I RADNOM NARODU KOTARA

ČESTITA
NOVU 1960. GODINU

Gradska
klaonica
Šibenik

Svim radnim ljudima Šibenika čestita

NOVU GODINU

KOMUNALNA BANKA
ŠIBENIK

Svojim komitentima te, čitavom radnom narodu šibenskog kotara

ČESTITA

Novu 1960. Godinu

OBRTNIČKA
NABAVNO-PRODAJNA
ZADRUGA ŠIBENIK

Svojim mušterijama i radnim ljudima šibenskog kotara

ČESTITA
NOVU GODINU

RADNI KOLEKTIV
Tvornice ELEKTRODA I FEROLEGURA
ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama i građanima naše zemlje

ŽELI
U NOVOJ 1960. GODINI
—Daljnje uspjehe u socijalističkoj izgradnji—

Općinski Odbor SSRN i Općinski Komitet SK
ŠIBENIK

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadležstvima, organizacijama SSRN i SK, te radnom narodu šibenske općine

ŽELI
U NOVOJ
1960.
GODINI

MNOGO USPJEHA U
IZGRADNJI SOCIJALIZMA

Kotarski Odbor SSRN i Kotarski Komitet SK
Š i b e n i k

Svojim članovima,
radnim kolektivima
i cijelom radnom
narodu šibenskog
kotara

|||
Z
E
L
E
|||

U Novoj **1960.** Godini

D A L J N J E U S P J E H E
U S O C I J A L I S T I Č K O J I Z G R A D N J I Z E M L J E

„MESOPROMET“ ŠIBENIK

Poslovnim prijateljima, te radnom narodu Šibenika

||| **ČESTITA** |||

N O V U 1960. GODINU

Poduzeće za prodaju i izradu odjevnih predmeta

„REVIJA“ ŠIBENIK

Svojim mušterijama i radnim ljudima
kotara Šibenik

čestita

NOVU 1960. GODINU

OBRITNO PODUZEĆE
„DANE RONČEVIĆ“
Š I B E N I K

Svojim poslovnim prijateljima, te radnim
ljudima šibenskog kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

ZADRUŽNA BANKA I ŠTEDIONICA
ŠIBENIK

Svim zadružnim organizacijama, te radnom
narodu kotara

||| **ŽELI** Sretnu Novu **1960.** godinu

KOTARSKO I OPĆINSKO SINDIKALNO VIJEĆE
Š I B E N I K

Svim radnim kolektivima i sindikalnim organizacijama

||| **ČESTITAJU** |||

SRETNU NOVU 1960. GODINU

„SABIRAČ“ ŠIBENIK

Radnim kolektivima i građanima kotara Šibenik

||| **ŽELI** |||

Uspješnu 1960. Godinu

Građevno poduzeće **„UDARNIK“ DRNIŠ**

Poslovnim prijateljima i radnom
narodu kotara Šibenik

||| **ŽELI** |||

Uspješnu 1960. godinu

Obrtno poduzeće
„STOLAR“
Š I B E N I K

Svim radnim kolektivima i
građanima šibenskog kotara želi

SRETNU

Novu Godinu

NARODNI ODBOR OPĆINE SKRADIN

Čitavom radnom narodu skradinske općine

||| **ŽELI** |||

Sretnu novu 1960. godinu

„TRANSJUG“ MEDUNARODNO
OTPREMNIŠTVO ŠIBENIK

||| SVIM GRAĐANIMA SOCIJALISTIČKE JUGOSLAVIJE

čestita

SRETNU NOVU 1960. GODINU

Stovarište građe „ŠIPAD“ Šibenik

Radnim kolektivima i čitavom radnom narodu Jugoslavije

čestita

NOVU 1960. GODINU

Luka i Skladišta Šibenik

Svim radnim kolektivima i građani-
ma socijalističke JUGOSLAVIJE

||| **ŽELI** |||

MNOGO USPJEHA U NOVOJ GODINI

**KOTARSKI ZAVOD ZA SOCIJALNO
OSIGURANJE ŠIBENIK**

Svim privrednim organizacijama, ustanovama i
nadležtvima, kao i radnim ljudima šibenskog kotara

||| **ŽELI** |||

**MNOGO USPJEHA
U NOVOJ 1960. GODINI**

NARODNI ODBOR OPĆINE OKLAJ

Svim radnim kolektivima oklajske općine

čestita

NOVU GODINU **1960.**

NARODNI ODBOR OPĆINE DRNIŠ

Svim radnim kolektivima i građanima drniške općine

želi

USPJEŠNU 1960. GODINU

PODUZEĆE ZA PRERADU RIBE „DALMACIJA“ ŠIBENIK

Čitavom radnom narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU GODINU **1960.**

DOM NARODNOG ZDRAVLJA ŠIBENIK

Svim građanima socijalističke Jugoslavije

želi

SRETNU NOVU GODINU **1960.**

KINOPODUZEĆE ŠIBENIK

Svim posjetiocima i čitavom radnom narodu Šibenika

čestita

NOVU 1960. GODINU

KOTARSKI CENTAR ZA UNAPREĐENJE DOMAGINSTVA U ŠIBENIKU

čestita

Radnom narodu kotara Šibenik

NOVU **1960.** GODINU

Prodavaonica industrije pakućstva „NAPREDAK“ NOVI SAD — ŠIBENIK

Svim mušterijama, te radnom narodu kotara Šibenik

čestita

NOVU 1960. GODINU

ZADRUŽNI SAVEZ KOTARA ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama, te cijelom radnom narodu kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

Građevno poduzeće „IZGRADNJA“ Šibenik

Svim radnim kolektivima i građanima socijalističke Jugoslavije

želi

U NOVOJ 1960. GODINI mnogo uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje

OPĆA BOLNICA ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama, ustanovama i nadležstvima te radnom narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

TRGOVINSKA KOMORA KOTARA ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama i radnom narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU **1960.** GODINU

PODUZEĆE ZA PROMET I PRERADU

ŽITARICA „KRKA“ ŠIBENIK

Radnim kolektivima, poslovnim prijateljima i građanima šibenskog kotara

želi

USPJEŠNU 1960. GODINU

BRIJACKA ZADRUGA ŠIBENIK

Svojim mušterijama i radnim ljudima Šibenika

čestita

NOVU GODINU

NARODNI ODBOR OPĆINE ŠIBENIK

Svim privrednim organizacijama, ustanovama i nadležstvima, te radnom narodu općine

ČESTITA

NOVU **1960.** GODINU

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

Svim građanima socijalističke Jugoslavije, privrednim organizacijama i ustanovama

želi

U NOVOJ 1960. GODINI

daljnje uspjeha u izgradnji socijalizma

≡≡≡ NARODNI ODBOR OPĆINE KNIN ≡≡≡

Svim radnim kolektivima, te cijelom radnom narodu kninske općine

čestita

NOVU 1960. GODINU

„SLOBODNA PLOVIDBA“ ŠIBENIK

Vrši prijevoz suhih tereta u slobodnoj plovidbi po svim morima

Svojim klijentima i radnim ljudima naše zemlje

čestita

NOVU 1960. GODINU

RADNI KOLEKTIV TLM

„Boris Kidrič“

ŠIBENIK

Svim

radnim

kolektivima

i građanima

socijalističke

Jugoslavije

ž e l i

U NOVOJ 1960. GODINI

Postizanje još većih uspjeha u jačanju
privredne moći zemlje

UPRAVA ZA JAVNU ČISTOĆU »ČISTOČA« ŠIBENIK

svim radnim ljudima Šibenika

čestita

NOVU 1960. godinu

TRGOVAČKO PODUZEĆE „KONZUM“ ŠIBENIK

Čitavom radnom narodu Šibenika

čestita

NOVU 1960. GODINU

Trgovačko poduzeće „SLOGA“ Šibenik

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU

TRANSPORTNO PODUZEĆE „JADRAN“ - ŠIBENIK

Vrši poslove utovara, istovara i uskladištenja robe Prima i otprema sporovoznu robu kopnom i morem. Vrši prijevoz kamionima i traktorima.

NOVU 1960. GODINU

čestita

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

UPRAVA ZA GRADSKO POKOJE, KUPALIŠTA I GROBLJA

„ZELENILA“ ŠIBENIK

Čitavom radnom narodu Šibenika

čestita

Novu 1960. godinu

UPRAVA GRADSKOG VODOVODA
ŠIBENIK

Svim radnim ljudima šibenskog kotara

ž e l i

SRETNU 1960. GODINU

Trgovačko poduzeće na veliko i malo

»GRADSKI MAGAZIN«
ŠIBENIK

Poslovnim prijateljima te radnom narodu Šibenika

čestita

NOVU 1960. GODINU

OBALNA PLOVIDBA „ŠIBENIK“ ŠIBENIK

Čitavom radnom narodu šibenskog kotara

čestita

NOVU 1960. GODINU